בין שורות הביקורת

אוגדן הנחיות
לרואה חשבון מבקר בחברה ממשלתית

אפריל 2026

רשות החברות
הממשלתיות

במבט קדימה
דבר מנהל הרשות

רשות החברות הממשלתיות ("הרשות") רואה חשיבות רבה בהבטחת פעילותן התקינה, היעילה והעצמאית של החברות הממשלתיות, המהוות נכס לאומי ונדבך מרכזי במשק הישראלי. החברות הממשלתיות פועלות במגוון רחב של תחומים אסטרטגיים, ובהם ביטחון, אנרגיה, תשתיות, תחבורה, דיור, חינוך ושירותים חברתיים, והשפעתן על המשק ועל הציבור רחבה ומשמעותית.

הרשות פועלת באופן שיטתי לקידום ולחיזוק הממשל התאגידי בחברות הממשלתיות, ובמסגרת זו מקדמת את שיפור איכות מנגנוני הבקרה והפיקוח, את הגברת השקיפות בפעילות החברות וכן את חיזוק התשתית הניהולית והארגונית שלהן. תהליכים אלו משקפים הכרה ברורה כי ניהול מקצועי, אחראי ואפקטיבי של החברות הממשלתיות הוא תנאי יסוד לביסוס אמון הציבור, ולשמירה על יציבותן ואיתנותן הפיננסית לאורך זמן.

במסגרת זו, הליך מינוי רואי החשבון המבקרים בחברות הממשלתיות מהווה נדבך מרכזי בהבטחת עצמאות הביקורת, בריענון הבחינה המקצועית ובהעמקת איכות הבקרה הפיננסית. לפעילותם של רואי החשבון המבקרים תפקיד משמעותי בהבטחת אמינות הדיווח הכספי, תקינות ההתנהלות התאגידית וחיזוק אמון הציבור בפעילות החברות.

רואי החשבון המבקרים בחברות הממשלתיות משמשים כשומרי סף, וממלאים תפקיד מהותי בהבטחת נאותות הדיווח הכספי, תוך קיום ביקורת מקצועית, בלתי תלויה ועצמאית. הממשק המקצועי בין רואי החשבון המבקרים לבין הרשות תורם לחיזוק יכולתה של הרשות למלא את תפקידה ולשפר את איכות הפיקוח על פעילות החברות, לטובת הציבור כולו.

הרשות מייחסת חשיבות רבה לעבודתה של הוועדה למינוי רואי חשבון מבקרים בחברות הממשלתיות, בראשות רו"ח אריה ברדוגו, ולהובלת התהליך המקצועי, הסדור והשקוף לבחירת רואי החשבון המבקרים בחברות הממשלתיות. בהזדמנות זו, ברצוני להביע הערכה לחברי הוועדה ולעובדי הרשות אשר תרמו לקידום המהלך ולהשלמתו.

הרשות תוסיף לפעול לחיזוק הממשל התאגידי, לשיפור איכות הניהול והפיקוח, ולביסוס אמון הציבור בפעילות החברות הממשלתיות, לטובת המשק והציבור בישראל.

בכבוד רב,
רו"ח רועי כחלון
מנהל רשות החברות הממשלתיות

במרכז העשייה
דבר היחידה המקצועית

בחודש מאי 2025 חידשה רשות החברות הממשלתיות ("הרשות") את פעילות הוועדה למינוי רואי חשבון מבקרים בחברות הממשלתיות ("הוועדה"), לאחר יותר מעשור בו הייתה הוועדה קטועה. כפועל יוצא, לא התקיימה הרוטציה הנדרשת בהתאם לכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם) תשנ"ד–1994.

עם חידוש פעילות הוועדה, פעלה הרשות בשיתוף עם חברי הוועדה ובראשם יו"ר הוועדה, רו"ח אריה ברדוגו, על מנת להשלים את הליכי המינוי של רואי חשבון מבקרים בחברות הממשלתיות, במקצועיות, ביעילות ובשקיפות תוך מתן דגש לפיזור ולטיב הביקורת.

בימים אלו, רואי החשבון המבקרים שמונו נכנסים לתפקידם. על רקע זה, ומתוך מטרה להבטיח היערכות מקצועית, סדורה ויישום אחיד של הוראות הרשות במסגרת הליך הרוטציה, רכזנו עבורכם **אוגדן הכולל את ההנחיות והחוזרים המרכזיים שפורסמו לאורך השנים בנושאי דיווח וממשק רואה החשבון המבקר עם הרשות.**

יובהר כי האוגדן מעודכן למועד פרסומו, וכי הנוסחים המחייבים מתפרסמים באתר רשות החברות הממשלתיות.

אנו רואים בכם, רואי החשבון המבקרים, שותפים מרכזיים לדרך ושומרי סף חיוניים, ומוקירים את תרומתכם המשמעותית.

אנו מאחלים הצלחה רבה והמשך עשייה מקצועית ומבורכת בתפקידכם.

בכבוד רב,

רו"ח לורן רבני
מנהלת תחום בכירה חברות ממשלתיות

רו"ח אלינור דמרי
סגנית בכירה למנהל הרשות

יצירת קשר וממשקי עבודה

פרטי קשר מזכירות הוועדה

טלפון: 02-5421565

מייל: Accountants@mof.gov.il

הישארו מעודכנים! עדכונים באתר רשות החברות הממשלתיות.

בקישור זה ניתן למצוא פרטים על אופן פעילות הוועדה ועל האופן בו ממנים רו"ח מבקרים בחברות הממשלתיות.

בהתאם לסעיף 4 א' לכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), תשנ"ד- 1994, משרדי רואי חשבון המבקשים להתמנות כרואי חשבון מבקרים בחברות הממשלתיות, יגישו בקשה לרשות באמצעות שאלון ויכנסו למאגר.

** מועדים בדבר פתיחת וסגירת המאגר
יבואו לידיעת הציבור באתר הרשות.

בין השורות
דגשים וכלים מעשיים

רואה חשבון מבקר בחברה ממשלתית מדווחת נדרש לשלב עומק מקצועי, הבנה עסקית ורגולטורית וראיית סיכונים, לצד יכולת יישומית ושותפות מקצועית אמיצה עם נושאי המשרה ושומרי הסף - מתוך אחריות להבטחת הממשל התאגידי, השקיפות ואמון הציבור.

רונית זלמן מלאך, סמנכ"לית כספים וכלכלה, רכבת ישראל

גדולה של רואה חשבון מבקר, ככל מבקר, היא להצליח לנהל שיח מקצועי מסביב למחלוקות באופן ענייני, נעים, ובונה גם כאשר הטמפרטורות גבוהות כמו בדוחות השנתיים, זכיתי לעבוד עם רואי חשבון מבקרים כאלה לאורך כל תקופתי בתפקיד וזה היה תענוג אמיתי.

דור בלוך, סמנכ"ל כספים, נתיבי איילון

להעביר ביקורת זו לא חוכמה. לבצע ביקורת תוך חשיבה על פעולות או בקרות שיגרמו לתהליך להיות חכם ויעיל יותר תוך הקשבה וכבוד הדדי אז הביקורת מועילה.

ירון דוד, שותף, BDO

האתגר הייחודי בעבודת הביקורת בחברות הממשלתיות נוגע לממשקים מול גופי הממשלה השונים המהווים בסיס לפיקוח ובקרה על הפעילות העסקית והדיווח הכספי בהתאם. ההזדמנות בחברות ממשלתיות נוגעת בעיקר לליווי רפורמות ותהליכי הפרטה שנועדו לייעל את הפעילות העסקית, הממשל התאגידי והשקיפות בהתאם. שיתוף פעולה הדוק ושקיפות בעבודה מול הרגולטורים השונים ובראשם רשות החברות הממשלתיות.

יניב מור, שותף, KPMG

תתמקדו בעיקר ובמהות. אל תתנו למורכבות, לגודל ולשונות היחסית להסיח את דעתכם מלעסוק בסוגיות החשובות באמת.

עמנואל כהן, חשבונאי ראשי, תעשייה אווירית

ביקורת בחברה ממשלתית מציבה אתגר משמעותי הנובע מהצורך לאזן בן עמידה בסטנדרטים מקצועיים מחמירים לבין ההתמודדות עם המורכבות הרגולטורית.

בני מוכתר ,שותף, EY

רו"ח מבקר בחברה ממשלתית צריך לשמש כעמוד תווך המחבר בין החברה ובין בעלת המניות - המדינה, ובסיכומו של דבר הוא אמור להשרות להם בטחון ושקט. עליו לשלב מקצועיות ויושרה בלתי מתפשרת ולעבוד באופן הדוק עם ההנהלה ועם גוף הכספים, הן בשגרה, והן בליווי אירועים ייחודיים ואתגרים אשר החברה ניצבת בפניהם.

ישראל יחזקאל, סמנכ"ל כספים, החברה לשירותי איכות הסביבה

רתימת הנהלת החברה לשיתוף פעולה ושקיפות מלאה בהליך הביקורת תוך יצירת אמון בעבודת המבקר במשולש: הנהלת החברה - רואה החשבון המבקר - רשות החברות הממשלתיות.

צביקה ויספלד, שותף מנהל, נבון ויספלד רואי חשבון

מניסיוני, ביקורת אפקטיבית אינה מסתפקת בהיכרות עם הפעילות והרגולציה, אלא מאתגרת הנחות קיימות לאורך זמן, מעמיקה בהבנת הארגון ומשלבת כלים טכנולוגיים. כשכל אלה מתקיימים בתוך שיח מקצועי פתוח עם ההנהלה, התובנות מתגבשות לערך אמיתי ומשמעותי.

סיון בן דוד, שותפה, PwC Israel

כמו בכל זוגיות, שיתוף פעולה והבנה הדדית הם המפתח להצלחה. הציפייה המרכזית שלנו מרו"ח מבקר היא שיגיע עם עיניים פקוחות ואוזן קשבת, כמי שמבין שמאחורי כל ממצא עומד הקשר ארגוני, ושתפקידו לחזק את מנגנוני הפיקוח הפנימיים ולא רק לתעד חולשות.

אילנה רוזנברג סמנכ"לית כספים, נגה, ניהול מערכת החשמל

ביקורת בחברות ממשלתיות מתנהלת בסביבה מרובת בעלי עניין, ולכן הערך של רואה החשבון יקר מפז. אין תחליף לרואה חשבון השולט בשפת הביקורת, החשבונאות והרגולציה, ומשלב שיקול דעת מקצועי עצמאי עם תקשורת אפקטיבית מול הנהלת החברה והממונים על הבקרה, לטובת החברה והציבור.

דפנה רביד ברזלי, שותפה מנהלת, פירמת ברזלי ומשנה לנשיא לשכת רו"ח

אתגר מרכזי בביקורת חברה ממשלתית, אך אחד ההיבטים המעניינים בה, הוא הצורך לשלב בין ביקורת מקצועית על הבקרות והדיווח הכספי לבין המסגרת הרגולטורית הייחודית, עקרונות הממשל התאגידי והאחריות הציבורית הנדרשת.

שירה נוימן, שותפת ביקורת, Deloitte

הציפייה המרכזית שלי מרואה חשבון מבקר היא קיום דיאלוג מקצועי ושוטף לאורך כל השנה, ולא רק בשיא העונה. הבנה מעמיקה של הפעילות העסקית וזיהוי סוגיות חשבונאיות מורכבות בזמן אמת, הם המפתח לביקורת איכותית התורמת לערך החברה וליציבותה. ביקורת אפקטיבית היא כזו שבוחנת לא רק את הנתונים, אלא גם את המהות הכלכלית שמאחוריהם.

איתי דראי, חשבונאי ראשי, מקורות חברת מים בע"מ

החוזקה המרכזית של רואה החשבון המבקר היא ביכולתו לשמש שותף מקצועי מלא לחברה, תוך שמירה קפדנית על אי-תלות. בכך הוא לא רק בוחן את העבר, אלא גם תורם להצפת סיכונים ולשיפור הממשל התאגידי - והופך לנכס מהותי ולחוזקה עבור החברה.

איל חרמוני, סמנכ"ל כספים, חברת החשמל

כחלק מלקחי התקופה המאתגרת האחרונה, המלחמה ותקיפות הסייבר חשוב להבין שאנחנו, רו"ח המבקרים, משמשים שומרי סף ובעלי ערך מוסף משמעותי למדינה ולחברות לקיום ופיתוח תשתיות קריטיות של מדינת ישראל והתעשיות הביטחוניות.

אלי אמרוסי, שותף, שיף הזנפרץ ושות', רואי חשבון RSM

בחברות ממשלתיות יש לעיתים מורכבות ייחודית: רגולציה, מטרות לא רק כלכליות. מבקר שלא מבין את ההקשר העסקי - מפספס את הסיכונים האמיתיים. רואה חשבון טוב מוודא שהדוחות נכונים רואה חשבון מצוין מוודא שהסיפור העסקי מאחורי הדוחות אמיתי.

רפי לוזון, חשב, רפאל מערכות לחימה מתקדמות

במסגרת המחייבת
חוזרים והנחיות

1. כללי 22

1.1. חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה- 1975 - סימן א': רואה חשבון 24

1.2. כללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), תשנ"ד 1994 25

1.3. מידע בדבר סיווג משרד רואה חשבון 32

1.4. אופן התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית 35

2. חוזרים לרואה חשבון מבקר 42

2.1. נוהל לרואה חשבון בעת קבלת מינוי בחברה ממשלתית 44

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות 50

2.3. נוהל העסקת רואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות ושכר טרחתם 76

2.4. תשלום מקדמות על חשבון שכר טירחת משרדי רו"ח המבקרים את החברות 81

3. הנחיות בדבר דיווח כספי לחברה ממשלתית 84

3.1. פרסום דוחות כספיים של החברות הממשלתיות לציבור 86

3.2. התחייבויות יחסי עובד מעביד ואקטואריה בדוחות הכספיים (מתוקן) 90

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים 98

פרק 1

כללי

1.1. חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה- 1975 - סימן א': רואה חשבון

פרק ו': בעלי תפקידים מיוחדים
סימן א': רואה חשבון

מינוי ושכר

44. (א) המינוי של רואה חשבון לחברה ממשלתית טעון אישור הרשות.

(ב) חבר הכנסת לא יהיה רואה חשבון של חברה ממשלתית ולא יהיה שותף בשותפות או בעל מניות בתאגיד שהוא רואה חשבון של חברה ממשלתית.

(ג) שר האוצר יחד עם שר המשפטים רשאים, באישור הועדה, לקבוע כללים בדבר –

(1) דרכי המינוי וביטול המינוי של רואה חשבון לחברה ממשלתית;

(2) תנאים וכשירות למינוי;

(3) חלוקת המינויים לחברות הממשלתיות השונות בין רואי החשבון הכשירים;

(4) משך הזמן שרואה חשבון רשאי לשמש בחברה ממשלתית;

(5) שכרם של רואי חשבון של חברות ממשלתיות.

חובת דין וחשבון

45. רואה החשבון של חברה ממשלתית חייב, על אף כל דין אחר, למסור לדירקטוריון, לשרים ולרשות, לפי דרישתם, ידיעות על עניני החברה, לערוך בחברה ביקורת מיוחדת ולמסור להם דו"ח על תוצאותיה.

החלפה

46. חברה ממשלתית לא תבטל מינויו של רואה החשבון תוך תקופת כהונתו אלא לאחר שהרשות נתנה לו הזדמנות להשמיע דבריו לפניה ואישרה את ביטול המינוי.

1.2. כללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), תשנ"ד 1994

כללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), תשנ"ד-1994

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 44(ג) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – החוק), ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אנו קובעים כללים אלה:

הגדרות

1. בכללים אלה –

"ביקורת" – כמשמעותה בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973;

"הועדה" – הועדה שהתמנתה לפי סעיף 2;

"הפקודה" – (נמחקה);

"חברה ממשלתית" – כהגדרתה בחוק, ולרבות חברת-בת ממשלתית, כהגדרתה בחוק;

"רואה חשבון" – לרבות שותפות של רואי חשבון, חברת רואי חשבון או כל התאגדות חוקית אחרת של רואי חשבון.

מינוי ועדה

2. (א) שר המשפטים ושר האוצר ימנו ועדה שתפקידה להמליץ בדבר מינויו וביטול מינויו של רואה חשבון לחברה ממשלתית, ובדבר קביעת שכרם של רואי חשבון לחברות ממשלתיות.

(ב) הועדה תהיה של שבעה חברים כמפורט להלן:

(1) שלושה חברים מקרב הציבור אשר נמצאו בידי הועדה לבדיקת מינויים, כמשמעותה בחוק, כשירים לכהן כדירקטור בחברה ממשלתית, כאמור בפרק ג' לחוק ובשינויים המחוייבים;

(2) שני רואי חשבון מתוך רשימה של ארבעה רואי חשבון לפחות שהציעה לשכת רואי חשבון ואושרה בידי יושב ראש מועצת רואי חשבון;

(3) יושב ראש מועצת רואי חשבון או עובד משרד המשפטים שיקבע שר המשפטים;

(4) מי שמכהן בעת מינויו לחבר הועדה בתפקיד יושב ראש דירקטוריון של חברה

ממשלתית, על פי הצעת הרשות.

(ב1) תוקף פעולותיה של הוועדה לא ייפגע מחמת שנתפנה מקומו של אחד מנציגי הציבור כאמור בסעיף 2(ב)(1), למעט אם הוא מכהן כיושב ראש הוועדה.

(ג) שר המשפטים ושר האוצר ימנו את יושב ראש הועדה מבין שלושת החברים מקרב הציבור.

(ד) תקופת המינוי של חברי הועדה תהיה 4 שנים.

(ה) הודעה על הרכב הועדה ומענה תפורסם ברשומות.

ניגוד עניינים

3. (א) לא ימונה אדם לחבר בועדה אם לדעת השרים, לאחר התייעצות עם הרשות, עלולים עיסוקיו האחרים ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כחבר בועדה.

(ב) לא ישתתף חבר הועדה בישיבתה אם לדעתו או לדעת היושב ראש עלולים עיסוקיו האחרים ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כחבר הועדה באותה ישיבה.

רשימת רואי חשבון לחברות ממשלתיות

4. (א) רואה חשבון המעונין בהעסקתו כרואה חשבון של חברה ממשלתית רשאי להגיש בקשה לרשות, ובלבד שלא יציע העסקתו בחברה מסוימת.

(ב) בבקשה כאמור בסעיף קטן (א) יצויינו הפרטים שבתוספת הראשונה; חל שינוי מהותי בפרט מפרטי הבקשה, יודיע על כך רואה החשבון מידית לרשות.

(ג) הרשות תקבע, לפי המלצת הועדה, אמות מידה להכללת רואי חשבון ברשימת רואי חשבון לחברות ממשלתיות, להתאמתם של רואי חשבון לסוגי חברות ממשלתיות (להלן — אמות המידה).

מינוי רואה חשבון לחברה ממשלתית מסוימת

5. (א) רואה החשבון של חברה ממשלתית יתמנה בדרך הקבועה בסימן א' של הפרק החמישי בחלק רביעי לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(ב) הרשות תציע לועדה לפחות חמישה רואי חשבון מאלה שפנו אליה כאמור בסעיף 4, ואשר נתוני משרדיהם מתאימים לחברה המסוימת, על פי אמות המידה.

(ג) הועדה תבחן את הצעת הרשות, ותמליץ על רואה חשבון מהכלולים בהצעה, או על יותר מרואה חשבון אחד, מהכלולים בהצעה, אם סברה הועדה, כי החברה זקוקה ליותר מרואה חשבון אחד, והכל בשים לב, בין היתר, לשיקולים המנויים בתוספת השניה.

(ד) המלצת הועדה תובא, באמצעות הרשות, לדיון באסיפה הכללית של החברה שעל

סדר יומה מינוי רואה חשבון; החלטת האסיפה הכללית בדבר מינוי רואה חשבון טעונה אישור הרשות.

שכרם של רואי החשבון לחברות ממשלתיות

6. (א) שכרם של רואי החשבון לחברות הממשלתיות ייקבע בידי הרשות, ויעודכן על ידיה מזמן לזמן, הכל לאחר התייעצות עם הועדה.

(ב) הרשות, והועדה בבואה לייעץ לרשות, בדונם בקביעת שכר רואי החשבון ועדכונו, יתנו דעתם, בין היתר, לאלה:

(1) השכר לשעת עבודה או הסדרי שכר אחרים המקובלים במקצוע ראיית החשבון; היה רואה החשבון התאגדות של רואי חשבון, יובא בחשבון דירוגם המקצועי של החברים או השותפים בהתאגדות ורואי החשבון העובדים בה;

(2) השכר המקובל לגבי רואה חשבון במגזר הציבורי;

(3) המורכבות וההיקף של פעילות החברה הממשלתית, ומאפיינים מיוחדים שלה;

(4) שירותים נלווים לשירותי ראיית החשבון, שאותם אמור רואה החשבון לתת לחברה ושאינם נכללים בשכר הטרחה בעד הביקורת.

דו"ח דירקטוריון ודו"ח רואה חשבון

7. (א) יושב ראש הדירקטוריון ויושב ראש ועדת הביקורת של חברה ממשלתית יגישו לרשות מדי שנה, עד 30 באפריל, דו"ח בעניין ההתקשרות עם רואה החשבון של החברה, לגבי שנת הביקורת הקודמת, הכולל את הפרטים האמורים בתוספת השלישית.

(ב) רואה חשבון של חברה ממשלתית יגיש לרשות מדי שנה, עד 30 באפריל, דו"ח לגבי שנת הביקורת הקודמת, הכולל את הפרטים האמורים בתוספת הרביעית.

(ג) הרשות, לבקשת החברה ורואה החשבון שלה, רשאית להאריך את המועדים האמורים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) בפרק זמן שלא יעלה על חודש אחד.

תוקפו של אישור למינוי

8. (א) אישור הרשות למינוי רואה חשבון לחברה ממשלתית יינתן לתקופה שתקבע הרשות, ובלבד שהתקופה הכוללת של המינוי לא תעלה על שש שנים רצופות או שהמינוי יחול עד תום האסיפה השנתית שאחרי האסיפה השנתית שנתמנה בה, על פי המאוחר.

(ב) (1) הרשות רשאית, לאחר עיון בהמלצת הועדה, או על פי הנחיות שתקבע הועדה, לחזור ולאשר מינוי, ובלבד שכל אישור נוסף יהיה לתקופה כאמור בסעיף קטן (א), ורואה החשבון לא ישרת את החברה במשך יותר משש שנים רצופות;

(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאית הרשות, לאחר עיון בהמלצת הועדה, לחזור ולאשר שנה אחת נוסף על שש השנים אם סברה כי החלפת רואה החשבון עלולה לגרום נזק ממשי לחברה או לבעלי מניותיה;

(3) בחברה ממשלתית המצויה בהפרטה, או בחברה בה אמור לחול שינוי יסודי במבנה החברה, רשאית הרשות, לאחר עיון בהמלצת הועדה, לחזור ולאשר מינוי רואה חשבון גם לאחר תום שבע שנים כאמור, אם סברה שהפסקת העסקתו של רואה החשבון תגרום נזק להפרטת החברה, או לשינוי כאמור.

(ג) לענין סעיף קטן (ב) רואים רואה חשבון ששימש את החברה במשך יותר מחמש תקופות מינוי עד לתחילת כללים אלה, כמי ששימש את החברה חמש תקופות מינוי.

9. (בוטל)

10. (בוטל)

ביטול האישור

11. (א) הרשות רשאית לבטל את אישור המינוי של רואה החשבון שניתן לפי סעיף 8 על יסוד חוות דעת מנומקת של הועדה, ובלבד שניתנה הזדמנות לחברה הממשלתית ולרואה החשבון להביא טענותיהם בפני הועדה.

(ב) בוטל אישור המינוי כאמור, תזמן החברה אסיפה כללית שעל סדר יומה סיום כהונתו של רואה החשבון ומינוי רואה חשבון אחר במקומו.

קבלת מידע

12. הרשות תעמיד לרשות הועדה כל מידע הנחוץ לה לצורך מילוי תפקידה, בכפוף להגבלות על פי כל דין.

ישיבות הועדה

13. (א) רוב חברי הועדה יהיו מנין חוקי בישיבותיה, ובלבד שכל חברי הועדה זומנו לישיבה וסדר היום נשלח לכל החברים.

(ב) לא נכח היושב-ראש בישיבה, רשאים החברים המשתתפים בה לבחור מתוכם יושב ראש לאותה ישיבה.

(ג) היו הקולות שקולים יהיה ליושב ראש הישיבה קול מכריע.

(ד) מנהל הרשות ונציגיו רשאים להשתתף בישיבות הועדה ובדיוניה ללא זכות הצבעה.

(ה) הועדה תקבע את נוהל עבודתה ודיוניה, ככל שאלה נחוצים ולא נקבעו בכללים אלה.

ביטול תחילה

14. כללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), התשל"ז-1977 – בטלים.

15. תחילתם של כללים אלה שלושים ימים מיום פרסומם.

תוספת ראשונה
(סעיף 4(ב))

פרטים בבקשת רואה חשבון למנותו לחברה ממשלתית:

1. שם המבקש, מענו, השכלתו, הוותק והנסיון המקצועי שלו; היה המבקש התאגדות רואי חשבון – יימסרו פרטים כאמור לגבי כל החברים או השותפים בהתאגדות, וכן רואי החשבון העובדים בה, תוך הבחנה בין עובדים קבועים לעובדים זמניים או עונתיים;

2. היות המבקש רואה חשבון של חברה ממשלתית או היותו מועסק בחברה ממשלתית שלא למטרת ראיית חשבון כמשמעותה בחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955, בהווה או בעבר – תוך ציון תקופת ההעסקה;

3. נתונים על חברות עיקריות המבוקרות בידי המבקש – גודלן, עיקרי פעילותן והתמחויות הביקורת הנדרשות לגביהן;

4. היות המבקש משמש רואה חשבון של חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה לניירות ערך בארץ או בחו"ל, ופירוט חברות אלה;

5. יכולתו של המבקש לתת שירותים מחוץ לעיר שבה נמצא משרדו וציון עדיפויותיו למתן שירותים כאלה;

6. קיומם של רואי חשבון ואנשי מקצוע אחרים מחוץ לישראל שעמם נוהג המבקש לעבוד או שבשירותיהם נוהג המבקש להיעזר, ופרטים עליהם ככל הנדרש;

7. ענפים כלכליים שבהם מתמחה המבקש והעדפות המבקש לשמש כרואה חשבון לחברות ממשלתיות העוסקות בענפים כלכליים מסוימים, אם ישנן כאלה;

8. פרטים נוספים, ככל שתדרוש הרשות.

תוספת שניה
(סעיף 5(ג))

שיקולים שהועדה תשקול בבואה להמליץ על רואה חשבון לחברה ממשלתית:

1. עסקי החברה שמבקשים למנות לה רואה חשבון (בתוספת זו – החברה), היקפם ומורכבותם;

2. הכישורים, ההתמחויות והנסיון של רואה החשבון וצוות משרדו בתחומי פעילותה של החברה, ויכולתם לבקר את החברה בלוח הזמנים הדרוש;

3. היות רואה החשבון מועסק כרואה חשבון של חברה ממשלתית אחרת;

4. הצורך לרענן את עבודת ראיית החשבון בחברה, תוך התחשבות במספר השנים שרואה החשבון משמש בחברה, מחד גיסא, ובנסיבות מיוחדות המחייבות או מצדיקות את המשך העסקתו, מאידך גיסא;

5. הימנעות מריכוז מספר חברות בידי מספר מצומצם של רואי חשבון, ובלבד שאין עקרון זה בא על חשבון טיב הביקורת;

6. היות רואה החשבון משמש גם את חברת האם של החברה או חברת-בת שלה, ככל שנתון זה יועיל להחלת מדיניות חשבונאית אחידה על שתי החברות;

7. אי תלותו של רואה החשבון בחברה המבוקרת, כנדרש בהוראות כל דין, ולרבות בתקנה 2 לתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), תשל"ג-1973;

8. אפשרות קיומם של גורמים אחרים העלולים לפגוע ביכולתם של בעלי המניות להסתייע ברואה החשבון כגורם מבקר מטעמם;

9. כל שיקול מהותי אחר שיש בו כדי להשפיע על התאמת רואה החשבון לחברה.

תוספת שלישית

(סעיף 7(א))

פרטים שיש לכלול בדו"ח דירקטוריון חברה ממשלתית בדבר ההתקשרות עם רואה החשבון של החברה:

1. פרטים לגבי ההערות המהותיות שהעלה רואה החשבון של החברה לענין מערכת הדיווח והבקרה הכספית והחשבונאית בחברה המבוקרת והחלטות הדירקטוריון או ועדותיו לגביהם;

2. פרטים בדבר עיכובים בעבודת הביקורת, והאמצעים, המידע וכוח האדם הדרושים לרואה החשבון, לדעת דירקטוריון החברה, לשם מניעת עיכובים אלה;

3. בחברה שטרם מונה לה רואה חשבון או שפג תוקף אישור הרשות למינוי רואה החשבון – פרטים בדבר הנסיון, הכישורים וההתמחויות הנדרשים מרואה החשבון, וכן בדבר מיקום משרדו;

4. פרטים נוספים, ככל שתדרוש הרשות.

תוספת רביעית

(סעיף 7(ב))

פרטים שיש לכלול בדו"ח רואה החשבון בדבר ההתקשרות עם חברה ממשלתית:

1. ציון שנת הכספים הראשונה שבה החל רואה החשבון לבקר את החברה;

2. פרטי המועסקים בידי רואה החשבון בטיפול בחברה בשנת הכספים האחרונה, לרבות תואריהם והכשרתם המקצועית, ושנות הנסיון בביקורת החברה;

3. פרטים בדבר שינויי שיטה חשבונאיים ותיקוני אמדן חשבונאיים בדו"חות הכספיים של החברה, אם נעשו כאלו, לרבות עילות השינויים והתייחסות המבקר להם;

4. פרטים בדבר תרומת רואה החשבון להעלאת רמתה המקצועית של מערכת הדיווח והבקרה הכספית והחשבונאית בחברה המבוקרת;

5. פרטים בדבר האמצעים שבידי החברה לרבות מידע וכוח אדם הדרושים לרואה החשבון לשם מניעת עיכובים בעבודת הביקורת;

6. פרטים בדבר אי תלות רואה החשבון;

7. פרטים בדבר כל תלונה שהוגשה נגד רואה החשבון, חקירה שביצע לגביו כל גוף שהוא, החלטה או פסק שניתנו בענינו, והכל לגבי תקינות עבודת רואה החשבון, מאז האישור האחרון למינויו כרואה החשבון של החברה;

8. פרטים נוספים בדבר ההתקשרות, ככל שתדרוש הרשות.

ו' בשבט תשנ"ד (18 בינואר 1994)

אברהם (בייגה) שוחט
שר האוצר

דוד ליבאי
שר המשפטים

1.3. מידע בדבר סיווג משרד רואה חשבון

מידע בדבר סיווג משרד רואה חשבון

בהתאם לסעיף 4(א) לכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם) 1994 (להלן: "הכללים") "רואה חשבון המעוניין בהעסקתו כרואה חשבון של חברה ממשלתית רשאי להגיש בקשה לרשות, ובלבד שלא יציע העסקתו בחברה מסוימת." על כן, משרדי רואי חשבון המעוניינים להתמנות כרואי חשבון מבקרים בחברות הממשלתיות, ימלאו שאלון באתר רשות החברות הממשלתיות ("הרשות").

בהתאם לסעיף 5(ב) לכללים, הרשות תציע לוועדה לפחות חמישה רואי חשבון מאלה שפנו אליה ואשר נתוני משרדיהם מתאימים לחברה המסוימת, על פי אמות מידה שיקבעו מראש על ידי הרשות, לפי המלצת הוועדה.

שלב א' – הגשת שאלון למאגר וקבלת סיווג ראשוני:

הסיווג הראשוני הינו בהתאם לגודל והמורכבות של משרד רואי החשבון בהתאם לנתונים שהוגשו בשאלון. המערכת תסווג את המשרד באופן אוטומטי בסיווג 11-1 (כאשר 11 הינו הסיווג הגבוה ביותר ו-1 הינו הסיווג הנמוך ביותר). הסיווג ייעשה על בסיס פרמטרים שנקבעו מראש והמפורטים להלן:

א. מספר רואי החשבון, שאינם עונתיים, שהועסקו במשרד בשנה הקלנדרית האחרונה שהסתיימה (40%).

ב. ממוצע שעות של 5 עבודות הביקורת הגדולות של המשרד בחברות לא ממשלתיות בשנה הקלנדרית האחרונה שהסתיימה (40%).

ג. מספר חברות מדווחות בהתאם לחוק ניירות ערך המבוקרות על ידי המשרד בשנה הקלנדרית האחרונה שהסתיימה (20%).

הניקוד תחת כל פרמטר יחושב באופן הבא:

קריטריון	משקל	מ -	עד	ניקוד
מספר בעלי רשיון רו"ח	40%	0	1	0
		2	3	3
		4	5	4
		6	7	5
		8	9	7
		10	24	8
		25	49	9
		50	150	10
		151		11
ממוצע שעות עבודות הביקורת הגדולות ב-5 חברות לא ממשלתיות	40%	0	0	0
		1	150	2
		151	250	3
		251	349	4
		350	549	5
		550	799	7
		800	1099	8
		1100	1499	9
		1500	2499	10
		2500	999999	11
מספר חברות מדווחות מבוקרות על ידי המשרד	20%	0	2	0
		3	3	4
		4	4	5
		5	6	6
		7	8	7
		9	12	8
		13	19	9
		20	40	10
		41	99999	11

דוגמה לאופן מתן הסיווג הראשוני:

משרד המעסיק 4 רו"ח שאינם עונתיים, בעל ממוצע של 1,100 שעות עבודת הביקורת בחמש החברות הלא ממשלתיות הגדולות שהמשרד מבקר, ובעל 5 חברות מדווחות בהתאם לחוק ניירות ערך המבוקרות על ידי המשרד, יקבל סיווג 6 בהתאם לחישוב הבא:

הקריטריון	4 רואי חשבון	1,100 שעות	5 חברות מדווחות	סה"כ
הניקוד	4*40%	9*40%	6*20%	6.4

התוצאה 6.4 תעוגל למספר הקרוב, קרי 6.

פרטים נוספים לעניין אופן ההתאמה יפורסמו בהמשך באתר הרשות.

1.4. אופן התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית

אופן התאמת רו"ח מבקר לחברה ממשלתית

בהתאם לסעיף 4(ג) לכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם) - 1994 ("**הכללים**"): "הרשות תקבע, לפי המלצת הועדה, אמות מידה להכללת רואי חשבון ברשימת רואי חשבון לחברות ממשלתיות, להתאמתם של רואי חשבון לסוגי חברות ממשלתיות (להלן- אמות המידה)".

בהמשך לפרסום "מידע בדבר סיווג משרד רואה חשבון" המפרט את אופן קבלת הסיווג הראשוני למשרדי רואי החשבון במאגר, להלן אמות המידה בדבר אופן התאמת משרד רואה חשבון לחברה ממשלתית, כפי שהמליצה הוועדה, שתפקידה להמליץ בדבר מינויו וביטול מינויו של רואה חשבון לחברה ממשלתית, ובדבר קביעת שכרם של רואי חשבון לחברות ממשלתיות ("הוועדה"), לאחר אישור רשות החברות הממשלתיות ("הרשות"):

א. ככלל, התאמת משרד רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית תעשה באמצעות מערכת ייעודית וכוללת את הזנת הקריטריונים הבאים:

- סיווג החברה - ככלל, סיווג החברה הממשלתית נקבע על ידי וועדת לסיווג חברות ממשלתיות, הפועלת ליד רשות החברות הממשלתיות ("הרשות") לפי החלטת ממשלה מס' 809 (ש/ 69) מיום 17.6.1979, אשר תוקנה בהחלטת ממשלה מס' 336 (חכ/ 18) מיום 4.6.2009 ("וועדת הסיווג"). הוועדה תבחן את החלטות וועדת הסיווג בקשר לסיווג חברות ממשלתיות, תאשרר את הסיווג שנקבע על ידי וועדת הסיווג, או תתקנו לצורך התאמה של משרד רואה חשבון מבקר, ככל שיידרש לדעתה, בשל צורכי הביקורת החשבונאית בחברה.
- שליפת המשרדים המתאימים לביקורת החברה הממשלתית תעשה על פי הכלל הראשוני הבא: עבור חברה בסיווג N ייכללו בשליפה המשרדים בסיווג ראשוני 1+N עד N-2 (לדוגמה, עבור חברה בסיווג 7 יכללו משרדים בסיווג 5 עד 8) ("הסיווגים הרלוונטיים").
- ציון ענפים והתמחויות הרלוונטיים לביקורת החברה הספציפית, בהתאם לניסיון הרשות והתייעצות עם החברות הממשלתיות (מצ"ב כנספח א' רשימת הענפים וההתמחויות האפשריים).

1.4. אופן התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית

ב. המשרדים בסיווגים הרלוונטיים, ינוקדו על בסיס המשקולות הבאות:

הקריטריון	משקל
ענפים כלכליים	40%
התמחויות	50%
משרד שלא טיפל בחברה ממשלתית ב – 6 שנים האחרונות	10%

עבור כל ענף שנבחר כמתאים לחברה ועבור כל התמחות נדרשת לביקורת החברה, הניקוד יבוצע על בסיס דיווח המשרדים לרשות לפי שלושה קריטריונים בענף/ התמחות: מספר שותפים בעלי המומחיות הנדרשת, מספר חברות מבוקרות בענף/ התמחות, סך שעות בענף/ התמחות. מצ"ב כנספח ב' פירוט בדבר אופן מתן הניקוד בסעיף זה.

ג. בהתאם לסעיף 5(ב) לכללים הרשות תציע לוועדה לפחות חמישה רואי חשבון מאלה שפנו אליה, ונכללו במאגר, ואשר נתוני משרדיהם מתאימים לחברה המסוימת, על פי אמות מידה המפורטות לעיל, מהניקוד הגבוה לניקוד הנמוך, לאחר בחינת חשש לקיום ניגודי עניינים ולפגיעה באי תלות.

ד. מינוי רואה החשבון המבקר כפוף לבדיקות חשש לקיומו של ניגוד עניינים וכן בדיקת החשש לפגיעה באי תלות, בהתאם לתקנות רואי חשבון (ניגוד עניינים ופגיעה באי-תלות כתוצאה מעיסוק אחר), התשס"ח-2008, חוות דעת ועמדות רלוונטיות של רשות ניירות ערך.

בנוסף, בחינת אי התלות של משרד רואה חשבון בשל היקף ההכנסות מהחברה הממשלתית תעשה גם באופן הבא: השעות המוערכות לביקורת החברה הממשלתית ביחס לממוצע שעות הביקורת השנתי הכולל של המשרד לא יעלה על 10% (ממוצע השנתי הכולל של שעות הביקורת של המשרד יחושב כהערכה: ממוצע שעות ביקורת של עובד ביקורת בחודש, כ-160 שעות, כפול 12 חודשים, כפול מספר ממוצע של העובדים המקצועיים כפי שדווח על ידי המשרדים בעת הרישום במאגר).

1.4. אופן התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית

התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית בסיווג 9 ומעלה:

ה. ככלל, לחברות אלו ימונו משרדים אשר סווגו 11 בסיווג הראשוני במאגר.

ו. הליך המינוי יכלול בחינת ניגודי עניינים ואי תלות (בהתאם למנגנון שפורט בסעיף ד. לעיל).

ז. בין המשרדים בקבוצה זאת תיעשה חלוקת שעות מאוזנת, ככל הניתן.

ח. בחברות בסיווג 9 ומעלה להן אין אתגרים מיוחדים[1], בהתאם לשיקול דעת הוועדה והרשות, ימונו משרדים בהתאם לאמות המידה המפורטות בסעיפים א. עד ד. לעיל.

כללי-

ט. הוועדה תפעל למינוי רואי חשבון מבקרים בחברות הממשלתיות לפי קבוצות חברות בעלות מאפיינים דומים (לרוב החלוקה לקבוצות תעשה לפי סיווג החברות).

י. ככלל, לא ימונה משרד רואה חשבון בסיווג 9, או נמוך ממנו, לבקר יותר מחברה ממשלתית אחת.

יא. ככלל, לא ימונו שני משרדי רואה חשבון, או יותר, לבקר חברה ממשלתית אחת (Joint Audit).

יב. ככלל, ימונה משרד רואה חשבון מבקר אחד לקבוצת חברות (קבוצת חברות לעניין זה – חברת האם הממשלתית וחברות הבת שלה) בשים לב לבחינת ניגודי עניינים ונסיבות נוספות אשר בגינם לא ניתן למנות משרד אחד כרואה חשבון מבקר של קבוצת חברות. המינוי לקבוצת חברות יעשה על בסיס אמות המידה למינוי רואה חשבון מבקר לחברת האם בקבוצה.

מודגש כי אמות מידה המפורטות לעיל משקפות את המדיניות של הוועדה והרשות בהתאמה של משרדי רואי חשבון לתפקיד רואה חשבון מבקר של חברה ממשלתית. בנסיבות מיוחדות, תהיה רשאית הועדה, בנימוקים מיוחדים שיפורטו, להמליץ על מינוי משרד רואה חשבון כרואה חשבון מבקר, אף אם ההמלצה אינה עולה בקנה אחד עם אמות המידה, או עם חלק מהן.

1 אתגרים משמעותיים מוגדרים כדלהלן:
א. קיום החלטת הפרטה ביחס לחברה, החלטה על שינוי מבני משמעותי או על שינוי משמעותי צפוי בהיקף פעילות החברה.
ב. אתגרים פיננסיים משמעותיים- מעבר לדיווח IFRS, ליקויים משמעותיים בבקרה כספית, ליקויים משמעותיים בדיווח כספי, קיומם של דוחות מבקר המדינה, גופים מפקחים, או הרשות המעידים על קיומם של ליקויים בבקרה או בדיווח כספי בחברה.
ג. חברות שחל לגביהן פיקוח תעריפי- מודל אינטנסיבי המתעדכן אחת לשנה, לעיתים אינו שקוף לציבור ומצריך התאמות חשבונאיות, מומחיות חשבונאית בתקינה ייחודית.

1.4. אופן התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית

נספח א' - רשימת ענפים והתמחויות

רשימת ענפים	רשימת התמחויות
בתי ספר	בדיקת איכות הביקורת פנימית
דלק, גז, נפט	ביקורת התחייבויות אקטואריות ופנסיוניות
חברות ביטוח	ביקורת חיצונית
חשמל ומים	ביקורת מרכזי אחריות (רווח או עלות), מגזרים
מלכ"רים	ביקורת ענ"א
מערכת הביטחון	ביקורת תקציבי דוחות כספיים
עתירות מו"פ, ידע או טכנולוגיה	בקרה פנימית על דיווח כספי והאפקטיביות שלה (SOX 404 או אחר)
עתירות מקרקעין	דוחות כספיים מאוחדים
פעילות בשווקים בחו"ל	הסכמי העמדת נכסים (שכר, מכר, P.P.P וכד')
פעילות קבלנית	כללי החשבונאות הבינלאומיים (IFRS)
קופות גמל או קרנות נאמנות	מכשירים פיננסיים מורכבים
תחרות מעטים - זיכיונות, רישיונות, בלעדיות, מונופול קרטל וכו'	תשקיפים, בורסה
תעשיה	
תשתית תחבורתית (כבישים, מסילות ברזל, נמלים)	

1.4. אופן התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית

נספח ב' - מתן ניקוד לקריטריונים ענפים והתמחויות

מתן ניקוד לענף/התמחות רלוונטיים למשרד יעשה באופן הבא:

מספר השותפים שצוינו בשאלון	חלק הניקוד עבור הקריטריון ביחס לניקוד מקסימלי
0	0
1	0.4
2	0.75
3	1

מספר החברות שצוינו בשאלון	חלק הניקוד עבור הקריטריון ביחס לניקוד מקסימלי
0	0
1	0.15
2	0.3
3	0.45
4	0.55
5	0.65
6	0.75
7	0.85
8	0.95
9	1

1.4. אופן התאמת רואה חשבון מבקר לחברה ממשלתית

סך שעות הביקורת שצוינו בשאלון	חלק הניקוד עבור הקריטריון ביחס לניקוד מקסימלי
0	0
200	0.1
400	0.2
600	0.3
800	0.35
1000	0.4
1200	0.45
1400	0.5
1600	0.55
1800	0.6
2000	0.65
2200	0.7
2400	0.75
2600	0.8
2800	0.85
3000	0.9
3500	0.95
4000	1

כל קריטריון משפיע בחלוקה שווה על הניקוד הסופי לענף/ התמחות (כ-33%).

פרק 2

חוזרים לרואה חשבון מבקר

2.1. נוהל לרואה חשבון בעת קבלת מינוי בחברה ממשלתית

ירושלים
י"ט בטבת התשע"ו
31 בדצמבר 2015
חוזר יועצים, מבקרים ורואי חשבון רואה חשבון
2015-4-2

לכבוד	לכבוד	לכבוד
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל החברה	רואה החשבון המבקר

הנדון: **נוהל לרואה חשבון בעת קבלת מינוי בחברה ממשלתית**

1. רקע

רשות החברות הממשלתיות (להלן "הרשות") פועלת מכוח חוק החברות הממשלתיות-1975 (להלן "חוק החברות הממשלתיות"). במסגרת חוק החברות הממשלתיות קבע המחוקק בסעיף 44 את דרכי המינוי וביטול המינוי של רואה חשבון לחברה ממשלתית; תנאים וכשירות למינוי ועוד. במסגרת הוראות אלה מבקשת הרשות להסדיר את אופן ההתנהלות המצופה מרואי החשבון ומהחברות הממשלתיות בתקופה החל מהודעת האסיפה הכללית על המינוי החדש ועד לכניסתו של רואה החשבון הנכנס לתפקיד בפועל.

תקנות וכללים שונים מסדירים את אופן חילופי רואי החשבון המבקרים. הפרסומים העיקריים לעניין זה הם תקנות רואי חשבון (התנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע), תשכ"ה-1965 (להלן "תקנות רואי חשבון"), כללי ההתנהגות המקצועית של לשכת רואי חשבון בישראל (להלן "הכללים"), תדריך לרואה חשבון בעת קבלת מינוי בו קדם לו רואה

חשבון אחר (להלן "התדריך") שאושר בשנת 1994 על ידי הוועד המרכזי של לשכת רואי חשבון בישראל (להלן "הוועד"), ו-פירוש לכלל 16 מכללי ההתנהגות המקצועית שאושר בשנת 1975 ע"י הוועד. מטרת כללים אלה, בין היתר, להבטיח למקצוע ראיית החשבון את מקומו הראוי בחברה הישראלית, ולמען עצב את דמותו של רואה החשבון, בעיני הציבור כבעל רמה מקצועית ומוסרית מעולה ולמען טפח יחסי האמון כלפי רואה החשבון בכל עיסוקיו המקצועיים.

ברוח זו, ובין היתר, על בסיס ההוראות הנ"ל, מבקשת הרשות לאזן בין צרכיהם השונים של רואה החשבון המבקר הנכנס, רואה החשבון המבקר היוצא ושל החברה וליצור תשתית ראויה וברורה לאופן שבו יתבצעו חילופי רואי החשבון.

2. מטרה

הסדרת תהליך מובנה לכניסת רואה חשבון כמבקר בחברה ממשלתית כאשר קדם לו רואה חשבון אחר, בדגש על חברות ממשלתיות משמעותיות, כדלקמן:

1. צמצום הבעייתיות שיכולה להיווצר למבקר הנכנס, לרבות מחוסר היכרות עם הנושאים הבאים:
   א. בעלי תפקידים בחברה.
   ב. סוגיות מורכבות, חשבונאיות ואחרות.
   ג. תהליכים משמעותיים בחברה.
   ד. אירועים משמעותיים בחברה.
2. הסדרת חובותיו וזכויותיו של המבקר הנכנס והיוצא תוך יצירת כר לשיתוף פעולה פורה ומועיל בתקופת החפיפה.
3. מתן אפשרות להתחלת עבודה בהקדם ועמידה בלוחות הזמנים הנדרשים על ידי רשות החברות.

3. הגדרות

3.1. **ביקורת**- הפעולות שעל רואה חשבון לעשותן כדי שיוכל לחוות דעתו בשאלה באיזו מידה משקף מאזן באופן נאות את מצב העסקים של המבוקר לתאריך המאזן ובאיזו מידה משקף חשבון רווח והפסד באופן נאות את תוצאות הפעולות של המבוקר לתקופה שנסתיימה בתאריך המאזן.

3.2. **מבקר נכנס**- רואה חשבון שמונה על ידי אסיפה כללית של חברה ממשלתית לכהן כרואה חשבון מבקר של החברה.

3.3. **מבקר יוצא**- רואה חשבון מבקר של חברה ממשלתית, שהאסיפה הכללית של החברה החליטה לסיים את כהונתו כמבקר החברה.

3.4. **תקופת החפיפה**- תקופת סקירה של רבעון אחד, או לחלופין הביקורת של הדוח השנתי, בהתאם לעניין. מדובר ברבעון האחרון שיסוקר/יבוקר על ידי רואה חשבון היוצא. לדוגמא, אם רואה החשבון הנכנס יחתום על הדוח הכספי החל מרבעון ראשון 2016 אזי תקופת החפיפה תהיה הרבעון האחרון של שנת 2015, דהיינו, תקופת הביקורת של הדוח השנתי ליום 31.12.15 (1.2016-3.2016).

3.5. **תקופת הליווי**- תקופת סקירה או ביקורת של שני רבעונים, בהתאם לעניין. מדובר בשני הרבעונים שיסוקרו/יבוקרו על ידי רואה החשבון הנכנס. לדוגמא, אם רואה החשבון הנכנס יחתום על הדוח הכספי החל מרבעון ראשון 2016 אזי תקופת הליווי תהיה החל מהתאריך בו התקבלו כל האישורים הנדרשים לתחילת עבודתו של רואה החשבון הנכנס ועד לחתימתו על הדוח של הרבעון השני.

4. פעולות נדרשות עם קבלת החלטת האסיפה הכללית בדבר חילופי רואי חשבון

4.1. עם קבלת החלטת האסיפה הכללית של חברה ממשלתית בדבר החלפת רואה החשבון המבקר של החברה על המבקר הנכנס לפנות לקבלת הסכמתו של המבקר היוצא[1] בטרם יסכים לקבל על עצמו את התפקיד.

4.2. בהתאם למקובל בפרקטיקה בין רואי החשבון כפרשנות להוראות הדין לעניין הגדרת "זמן סביר", על המבקר היוצא לתת תשובה בכתב בהקדם האפשרי. לא ענה תוך חמישה עשר ימי עבודה, לבקשתו של המבקר הנכנס תחשב שתיקתו כאי התנגדות והמבקר הנכנס יוכל אז להתחיל לפעול.

5. התנהלות החברה הממשלתית בתקופת החפיפה

5.1. על החברה הממשלתית לשתף פעולה באופן מלא עם המבקר הנכנס, לרבות במהלך תקופת החפיפה.

5.2. לשם כך, על החברה הממשלתית, בין היתר:

א. להעמיד לרשות המבקר הנכנס את מלוא המידע והמסמכים המצויים בחברה או בבעלותה.

ב. לאפשר למבקר הנכנס גישה לכל נכסי החברה.

ג. לאפשר למבקר הנכנס לקיים פגישות עם בעלי תפקידים בכירים ואחרים בהתאם לבקשתו.

1 סעיף 1א(12) לתקנות רואי חשבון.

ד. לזמן את המבקר הנכנס לישיבות הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון העוסקות בדוחות כספיים.

6. התנהלות רואי החשבון בתקופת החפיפה

6.1. על מנת לאפשר למבקר הנכנס להכיר את החברה בצורה יסודית וכדי שיהיה מודע לסוגיות חשבונאיות, מיסויות ואחרות הקיימות, מצופה מהמבקר היוצא לסייע למבקר הנכנס. הסיוע - יבוא לידי ביטוי, בין היתר, במתן מידע והסברים מההיבט המקצועי בקשר לביקורת הדוחות השנתיים, לסקירה רבעונית, נושאים חשבונאים מורכבים ודרך פתרונם, דוח מס ודוחות מיוחדים.

6.2. על המבקר הנכנס להשיג הבנה של החברה וסביבתה, לרבות הבקרה הפנימית שלה, ככל שהיא מתייחסת לעריכה של מידע כספי שנתי ולתקופות ביניים. כחלק מהשגת הבנה זו, על המבקר הנכנס לערוך בירורים עם המבקר היוצא וכן לסקור את ניירות העבודה מתוך תיעוד הביקורת השנתית ותקופות הביניים שנערכו על ידי המבקר היוצא[2].

6.4. המבקר היוצא מתבקש לשתף פעולה עם המבקר הנכנס בדרך של מתן מידע והסברים ושחרור חומר מתוך ניירות העבודה לצרכי צילום ע"י המבקר הנכנס[3]. יודגש כי, אין באמור לעיל בכדי להוות אישור מראש של הרשות לחרוג מהיקף השעות כקבוע במכתב ההתקשרות, הן של המבקר היוצא והן של המבקר הנכנס.

6.5. למען הסר ספק, האחריות ליזום את ההתקשרות בין המבקר הנכנס למבקר היוצא, לעניין העיון בניירות העבודה שהועמדו לרשותו ולעניין שמירת הסודיות, חלה על המבקר הנכנס. את ההתקשרות יש לעגן בכתב.

6.5. במהלך תקופת ה"חפיפה", המבקר היוצא אחראי באופן בלעדי ומלא לעבודת הביקורת. המבקר הנכנס הינו במעמד של משקיף.

6.6. בכדי לאפשר למבקר הנכנס להכיר את החברה וסביבתה באופן מעמיק ורציני במהלך תקופת ה"חפיפה", יש לאפשר למבקר הנכנס:

א. להשתתף בישיבות הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון העוסקות בדוחות כספיים.

ב. לקיים פגישות עם נושאי משרה בכירים בתחומי הפעילות העיקריים של החברה כגון: כספים, ייצור, תפעול, שיווק, מערכות מידע ומשאבי אנוש וכד'.

ג. לקיים פגישות עם המבקר היוצא ועם רואי חשבון המבקרים של חברות הבת בנושאי חשבונאות, ביקורת ומיסים.

2 סעיפים 18-17 מתקן סקירה 1.

3 יובהר כי שחרור חומר מתוך ניירות העבודה כפוף להסכמתו של המבקר היוצא אשר רשאי שלא לתת למבקר הנכנס לעיין בהם וכן כפוף להסדרים קיימים בין המבקר הנכנס ליוצא, לרבות, חתימה על טפסי סודיות ככל שיידרשו.

ד. לסקור את תיעוד הביקורת השנתית ותקופות הביניים שנערכו על ידי המבקר היוצא.

7. התנהלות רואי החשבון בתקופת הליווי

7.1. במהלך תקופת הליווי, המבקר הנכנס אחראי כאמור באופן בלעדי ומלא לעבודת הביקורת/סקירה.

7.2. במטרה לאזן בין התפקיד של המבקר הנכנס והצרכים של החברה ולאפשר למבקר הנכנס להתחיל בביצוע תפקידו באופן מיטבי וברמה גבוהה אנו מצפים כי גם בתקופת הליווי המבקר היוצא:

א. יהיה זמין לשאלות והבהרות, ככל הנדרש, מרואה החשבון הנכנס או מהחברה.

ב. ימשיך לאפשר למבקר הנכנס לעיין בניירות העבודה מתוך תיעוד הביקורת השנתית, תקופות הביניים וכל מסמך אחר רלוונטי לביצוע עבודתו.

ג. יופיע בישיבות דירקטוריון או ועדות משנה ככל שיוזמן לישיבות אלה על ידי החברה או על ידי המבקר הנכנס.

ד. שכרו של המבקר היוצא בתקופה זו ישולם לו על ידי החברה. רואה החשבון הנכנס ידווח לחברה על השעות שביצע רואה החשבון היוצא בדוח סיכום ההתקשרות והם ישולמו לרואה החשבון היוצא על ידי החברה המבוקרת בהתאם לתעריפים הקבועים בחוזרי הרשות לרואה חשבון מבקר ועד לתקרה הקבועה בנספח א׳ לנוהל. שעות העבודה לעניין זה תהינה בגין שעות עבודה של שותף או מנהל ביקורת.

7.3. במקרים חריגים, ניתן לחרוג מהאמור בנוהל זה וזאת בכפוף לקבלת אישור מראש מהרשות.

נספח א׳- תקרת שעות שחברה ממשלתית תשלם למבקר יוצא בתקופת הליווי

סיווג החברה	היקף שעות*
10(1)	80
10	70
9	65
8	55
7	35
6	20
5	20
4	10
3	10
2	5
1	5

* לפחות 50% מהיקף השעות שישולמו, תהינה בגין שעות שהמבקר היוצא (שותף או מנהל ביקורת) ביצע לצורך השתתפות בפגישות שבהם נכחו, לכל הפחות, חברי הנהלה של החברה, והמבקר הנכנס (שותף או מנהל ביקורת).

בכבוד רב,
אורי יוגב
מנהל רשות החברות הממשלתיות

העתק: שר האוצר
השר האחראי על החברה
מבקר המדינה
יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון
חברי הדירקטוריון (באמצעות מזכיר החברה)
המבקר הפנימי (באמצעות מזכיר החברה)
נציג רשות החברות

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

ירושלים
ט"ו באדר ב' התשע"ד
17 במרץ 2014
חוזר יועצים, מבקרים ורואי חשבון רואה חשבון
2014-4-2

לכבוד	לכבוד	לכבוד
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל החברה	רואה החשבון המבקר

הנדון:

<u>הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות</u>

1. <u>רקע-</u>

בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, מינוי רואה חשבון מבקר בחברות ממשלתיות ובנות ממשלתיות, טעון, בנוסף לאישור של האסיפה הכללית, גם אישור רשות החברות הממשלתיות (להלן: "הרשות"). הליך מינוי רואה חשבון מבקר בחברות ממשלתית ופעילותו מוסדרים בכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), התשנ"ד-1994 (להלן "הכללים").

לאור החשיבות של הקשר הישיר, העקבי והשוטף בין הרשות לבין רואי החשבון המבקרים, בכל הנוגע לתהליך ההתקשרות מידי שנה שבין החברה לבין רואה החשבון המבקר וכן, שיתוף הפעולה עימם במהלך שנת המינוי, ולאור החשיבות בקיומה של בקרה נאותה לתשלום שכר טרחה של רואה החשבון המבקר, החליטה הרשות להסדיר בחוזר את הממשק שבין רואה החשבון המבקר לבין הרשות לבין החברות הממשלתיות בנושאים שונים טרם ביצוע עבודת הביקורת, במהלכה ובסיומה. כל זאת על מנת לוודא קיומה של ביקורת בלתי תלויה, אפקטיבית ומקצועית, לרבות העברת מידע במישרין, מרואה החשבון המבקר לרשות.

2. <u>מטרת החוזר-</u>

לאור האמור לעיל, ולאור משנה החשיבות שמייחסת הרשות לתפקידו של רואה החשבון המבקר בחברות הממשלתיות, עלה הצורך בהסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר לבין הרשות לבין החברה הממשלתית המבוקרת על ידו, בין היתר, ע"י הסדרת מתכונת הדוחות אותם נדרש רואה החשבון המבקר להגיש לרשות בהתאם לכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם) התשנ"ד- 1994 (להלן "הכללים") ואופן הגשתם לרשות.

3. <u>הגדרות-</u>

<u>דוח כספי</u>- מערכת שלמה של דוחות כספיים כמשמעותם בכללי החשבונאות המקובלים ובהתאם לתקינה החלה על החברה.

<u>ביקורת</u>- כמשמעותה בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון),התשל"ג-1973, לרבות סקירת דוחות כספיים וביקורת SOX.

<u>הוועדה</u>- הועדה שהוקמה בהתאם לסעיף 2 לכללים.

<u>מבוקר</u>- מי שרואה חשבון מבקר מבצע ביקורת על הדוחות הכספיים שלו.

<u>חברה ממשלתית</u>- כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, ולרבות חברה בת ממשלתית כהגדרתה בחוק.

<u>רואה החשבון המבקר</u>- לרבות שותפות של רואי חשבון, חברת רואי חשבון או כל התאגדות חוקית אחרת של רואי חשבון.

<u>שנת הכספים הקודמת</u>- הינה תקופה של שנה , אשר סיומה במועד המאזן השנתי.

<u>שנת הכספים הנוכחית</u>- שנת עריכת הביקורת על ידי רואה החשבון המבקר.

<u>פקידים בכירים</u>- כמשמעותם בסעיף 32(א)(4) לחוק החברות הממשלתיות, לרבות היועץ המשפטי.

4. יחסי גומלין בין רואה החשבון המבקר לרשות החברות הממשלתיות

4.1. מכתב התקשרות

4.1.1. על רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות, להגיש לאישור הרשות מידי שנה, מכתב התקשרות (ראה נספח א') עם החברה המבוקרת, כדלקמן:

4.1.1.1. טיוטת מכתב התקשרות להערות הרשות, לאחר גיבושה עם החברה – לא יאוחר מחודש ממועד תחילת שנת הביקורת.

4.1.1.2. הרשות תמסור הערותיה לטיוטת מכתב ההתקשרות, ככל שיהיו, בתוך שבועיים ממועד הגשת הטיוטה.

4.1.1.3. לאחר תיקון מכתב ההתקשרות בהתאם להערות הרשות, ככל שיהיו, יועבר לרשות מכתב התקשרות חתום על ידי רואה החשבון המבקר ומאושר בכתב וללא הסתייגות על ידי החברה- לא יאוחר משבועיים ממועד מסירת הערות הרשות.

4.1.1.4. רואה החשבון יצרף למכתב ההתקשרות החתום, הצהרת אי תלות והעדר ניגוד עניינים בפורמט המצורף כנספח ה'.

4.1.2. מכתב ההתקשרות בין רואה החשבון המבקר לבין החברה ייחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון (ובהיעדרו על ידי מי שהוסמך לכך על ידי הדירקטוריון) והמנכ"ל של החברה, וייערך בנוסח הנדרש בגילוי דעת 91 בדבר "מכתב התקשרות לביצוע ביקורת של דוחות כספיים" ובתקן סקירה 1 בדבר "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת ע"י רואה החשבון המבקר של הישות" של לשכת רואי חשבון בישראל, בשינויים המתחייבים, כמפורט בנספח א'.

4.1.3. שכר טרחה רואה החשבון המבקר

4.1.3.1. רואה החשבון המבקר יכלול במסגרת מכתב ההתקשרות את היקף שכר הטרחה לביצוע העבודות המנויות במכתב ההתקשרות, בשים לב, בין היתר, לנסיבות הביקורת בשנה קודמת.

4.1.3.2. רואה החשבון יפרט במסגרת מכתב ההתקשרות את שכר הטרחה בהתאם לעבודות המנויות במכתב ההתקשרות.

4.1.3.3. רואה החשבון המבקר יציין כי היקף שכר הטרחה נתון לשינויים, בהתבסס על שיקול דעתו בהתחשב בנסיבותיה המיוחדות של החברה ובכפוף לתעריפי שכר הטרחה של רואי החשבון המאושרים על ידי הרשות.

4.1.3.4. ככל שרואה החשבון המבקר יחליט, בהתאם לשיקול דעתו, כי יש להרחיב את היקף עבודת הביקורת, עליו להביא זאת לידיעת החברה והרשות מראש בליווי נימוקים. הרשות תביא את החלטתה בעניין זה לידיעת רואה החשבון והחברה.

4.1.4. רואה החשבון המבקר לא יחל בביצוע עבודת הביקורת אלא לאחר שנתמלאו ההוראות המנויות בסעיף 4.1 לחוזר זה, ובפרט רואה החשבון המבקר לא יחל בעבודת הביקורת, בטרם נחתם מכתב התקשרות שאושר על ידי הרשות בהתאם לאמור בסעיף 4 זה, ביחס לתקופה המבוקרת.

4.1.5. רואה חשבון מבקר אשר מונה לראשונה כרואה החשבון מבקר בחברה, יפעל בהתאם להוראות חוזר זה, בשינויים המפורטים להלן:

4.1.5.1. עם קבלת ההחלטה בדבר מינויו על ידי הועדה, תיערך פגישה בין רואה החשבון המבקר לבין הרשות אשר במסגרתה, בין היתר, תועבר לרואה החשבון סקירה על החברה ופעילותה, לרבות דוחותיה הכספיים ומידע נוסף ככל שיידרש.

4.1.5.2. טיוטת מכתב ההתקשרות תוגש לאישור הרשות לא יאוחר משבוע ממועד אישורו כרואה חשבון מבקר באסיפה הכללית של החברה.

4.1.5.3. הרשות תמסור הערותיה לטיוטת מכתב ההתקשרות, ככל שיהיו, בתוך שבוע ממועד הגשת הטיוטה.

4.1.5.4. לאחר תיקון מכתב ההתקשרות בהתאם להערות הרשות, ככל שיהיו, יועבר לרשות מכתב התקשרות חתום על ידי רואה החשבון המבקר ומאושר בכתב וללא הסתייגות על ידי החברה – לא יאוחר משבוע ממועד מסירת הערות הרשות.

4.2. הגשת בקשה לאישור מינוי של רואי חשבון בהתאם לסעיפים 4(א) ו-4(ב) לכללים

4.2.1. על רואי החשבון המבקרים להגיש לרשות מידי שנה, עד ליום 30 באפריל, את התשובות לשאלון לרואי חשבון, בהתאם לכללים.

4.2.2. רואה החשבון יעדכן את הרשות בכתב, כל אימת שחלו שינויים מהותיים בפרטים שנמסרו לרשות במסגרת השאלון בשנת הביקורת הנוכחית. מבלי לגרוע מן האמור יעדכן רואה החשבון את הרשות בשינויים מהותיים בנושאים הבאים:

4.2.2.1. מספר רואי החשבון, שאינם עונתיים, שהועסקו במשרד בשנת הביקורת הנוכחית.

4.2.2.2. ממוצע שעות של 5 עבודות הביקורת הגדולות של המשרד בחברות לא ממשלתיות בשנת הביקורת הנוכחית.

4.2.2.3. מספר חברות מדווחות בהתאם לחוק ניירות ערך המבוקרות על ידי המשרד בשנת הביקורת הנוכחית.

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

4.2.3. רואה חשבון אשר לא יגיש את השאלון אחת לשנה, בהתאם למועד שנקבע, ו/או לא יעדכן כל שינוי מהותי בפרט מפרטי השאלון כאמור לעיל, יגרע ממאגר רואי החשבון ברשות והרשות תשקול להביא בפני הועדה הפסקת כהונתו כרואה חשבון מבקר בחברה.

4.3. דוח סיכום ההתקשרות

4.3.1. רואה החשבון המבקר יגיש לרשות בכתב, דוח שנתי אשר יסכם את עבודת הביקורת שנערכה בגין שנת הכספים הקודמת בהתאם להוראות סעיף 7(ב) לכללים.

4.3.2. הדוח יוגש לא יאוחר מיום 30 באפריל של כל שנה, עבור שנת הכספים הקודמת.

4.3.3. הדוח יפרט את הפרטים המנויים בסעיפים 1-7 לתוספת הרביעית לכללים ויכלול גם התייחסות לנושאים הבאים (ראה פורמט בנספח ב'):

4.3.3.1. שם החברה המבוקרת.

4.3.3.2. שנת הכספים לגביה מוגש דוח סיכום הביקורת.

4.3.3.3. תשלומי המקדמות בגין שכר טרחה, ששולמו על ידי החברה, בגין שנת הביקורת.

4.3.3.4. פירוט של עבודת הביקורת שנעשתה (ראה נספח ב') לרבות:

- הסעיפים והנושאים שנבדקו, לרבות ביצוע השעות בפועל.
- פירוט סך שכר טרחה ששולם לפי סוג העבודה שבוצעה ולפי הרכב צוות הביקורת.
- ליקויים והערות מהותיות שעלו אגב ביקורת, לרבות ליקויים והערות שרואה החשבון המבקר העלה בפני דירקטוריון החברה או ועדותיו במהלך עבודת הביקורת, לרבות בעניין הבקרה הפנימית ויישום חוזרי הרשות.
- הערכות שווי מהותיות שרואה החשבון המבקר ביקר לצורך מתן חוות דעתו על הדוחות הכספיים.
- פרטים בדבר הסתמכות על מומחים אגב עבודת הביקורת.
- פרטים בדבר קבלת אישורי יתרה מצדדים קשורים, לרבות מדינת ישראל וחברות ממשלתיות אחרות.
- כל מידע נוסף אשר לדעת רואה החשבון המבקר חשוב להביאו לידיעת הרשות.

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

4.3.3.5. סיכום בדיקת אפקטיביות הבקרה הפנימית לרבות, פירוט תהליכי העל שנבדקו, סיכונים מהותיים וקריטיים בחברה, אופן טיפול הדירקטוריון של החברה בסיכונים.

4.3.3.6. פרטים בדבר עיכובים שנגרמו בהגשת מסמכים ודוחות, אשר נדרשו על פי חוזרי והנחיות הרשות מצד הגוף המבוקר, לרואה החשבון או מגבלות אחרות על עבודת רואה החשבון.

4.3.3.7. פרטים בדבר ישיבות דירקטוריון או ועדותיו בעניין קיומן של מגבלות על עבודת רואה החשבון, והתייחסות גורמים אלה לקיומן של המגבלות, ככל שהיו.

4.3.3.8. פרטים בדבר עיכובים שנגרמו בהגשת חוות דעת רואה החשבון, דוח סקירה רואה החשבון, ודוחות נוספים אשר נדרשו על פי חוזרי והנחיות הרשות מצד רואה החשבון המבקר.

4.3.3.9. פרטים בדבר ממצאי בדיקת התשלומים לפקידים בכירים בחברה בהתאם לחוזרי הרשות.

4.3.3.10. פרטים בדבר אישורים מיוחדים אשר ניתנו בתקופת ההתקשרות על ידי רואה החשבון המבקר לחברה.

4.3.3.11. פרטים בדבר התייחסותו של הדירקטוריון או ועדותיו להערותיו של רואה החשבון המבקר אשר עלו אגב הביקורת, ממצאי הביקורת והשלכותיהם.

4.4. רואה החשבון המבקר יעביר פרטים נוספים בדבר ההתקשרות, ככל שתדרוש הרשות.

4.5. לא אושרו דוחות כספיים של החברה עד ליום 31.3, יגיש רואה החשבון המבקר דוח ביניים לסיכום ההתקשרות בהתאם לאמור בסעיף 4 זה, עד ליום 30.4, הכולל את הפרטים הנדרשים בסעיף זה, נכונים למועד הגשת הדוח הביניים האמור. לאחר אישור הדוחות הכספיים השנתיים יגיש רואה החשבון לרשות, לא יאוחר מחודש ממועד אישור הדוח הכספי השנתי, דוח סיכום התקשרות מעודכן כנדרש בהתאם לאמור בסעיף 4 זה.

4.6. לעניין חברות העורכות דוחות כספיים שנתיים למועד שאינו 31.12, יוגש דוח סיכום התקשרות, כנדרש בהתאם לאמור בסעיף 4 זה, לא יאוחר מחודשיים ממועד הדוח הכספי השנתי.

4.7. מסקנות הרשות בדבר מילוי הוראות חוזר זה על ידי רואה החשבון, לרבות בדבר התנהלותו של רואה החשבון מול הרשות, יובאו בפני הועדה, בבואה לדון במינויו, או בחידוש מינויו, כרואה החשבון המבקר בחברות הממשלתיות.

5. יחסי הגומלין בין רואה החשבון המבקר לחברות הממשלתיות

5.1. רואה החשבון המבקר יהיה בלתי תלוי בחברה בהתאם לחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955 והתקנות לפיו, ובכלל זה, תקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה החשבון), תשל"ג-1973, תקנות רואי חשבון (ניגוד עניינים ופגיעה באי תלות כתוצאה מעיסוק אחר), תשס"ח-2008 וכן החלטות מפורסמות של רשות ניירות ערך בעניין אי תלות רואה החשבון.

מבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל יודגש כי:

5.1.1. מקרים בהם רואה החשבון המבקר מסייע למבוקר (לרבות לחברות מאוחדות ולכלולות מהותיות של המבוקר), בהכנת דוחותיו הכספיים, ובכלל זה פעולות של ניסוח ועריכת הדוחות הכספיים, ולרבות מקרים בהם פעולות אלו נעשות על ידי חבר בפירמה בה שותף משרד רואה החשבון המבקר, חזקה שנפגעת אי תלותו של רואה החשבון המבקר וכי הוא מצוי בניגוד עניינים.

5.1.2. מקרים בהם המבוקר נעזר ברואה החשבון המבקר בקשר עם יישום הוראות תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח- 2007, לעניין הצהרות המנהלים והערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית, מעלה חשש כי נפגעת אי תלותו של רואה החשבון המבקר.

5.2. רואה החשבון המבקר ידווח בכתב ליו"ר דירקטוריון החברה עם העתק לרשות, כל אימת שנתגלה לו, במהלך עבודתו, מידע מהותי הנוגע להתנהלות לא תקינה בחברה או כי פעולות החברה המבוקרת אינן נעשות בהתאמה לחוק החברות הממשלתיות או חוזרי הרשות, בסמוך לאחר שנודע לו הדבר. במקרים חריגים יהיה רשאי רואה החשבון המבקר, לפי שיקול דעתו, לדווח על התנהלות לא תקינה של החברה לרשות בלבד.

5.3. רואה החשבון המבקר יוזמן לכל ישיבות דירקטוריון או ועדת דירקטוריון הדנה בהכנה, בדיקה, ניתוח או אישור דוחות כספיים או בתפקידו של רואה החשבון ויועבר אליו החומר הרלוונטי לפחות 3 ימי עסקים לפני מועד הישיבה.

5.4. לשם ביצוע תפקידו של רואה החשבון המבקר, תעמיד החברה לרשותו את כל החומר הנדרש על ידו.

5.5. חוות דעת/ דוח סקירה-

5.5.1. דוח רואה חשבון המבקר ייערך בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973.

5.5.2. במסגרת חוות דעתו של רואה החשבון המבקר תיכלל בסוף פסקת חוות הדעת, התייחסות ליישום חוזרי הרשות (ראה נספח ג').

5.5.3. דוח סקירה ייערך בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל.

5.5.4. במסגרת דוח הסקירה של רואה החשבון המבקר, תיכלל בסוף פסקת המסקנה התייחסות ליישום חוזרי הרשות (ראה נספח ד').

5.5.5. חוות דעת על אפקטיביות הבקרה הפנימית תיערך בהתאם לנספח ד' בתקן ביקורת 103 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת בקרה פנימית על דיווח כספי המשולבת עם ביקורת דוחות כספיים".

6. אישורים ודוחות מיוחדים

ביצוע שירותים אחרים כגון: אישורים ודוחות מיוחדים, אשר לא נכללו במסגרת מכתב ההתקשרות, יובאו לאישור הרשות טרם ביצוע השירות. הפניה לרשות תכלול את היקף שכר הטרחה המוערך לביצוע השירות.

7. תחולה

7.1. תחולתו של חוזר זה מיום 1 בינואר 2014.

7.2. הוראות מעבר לשנת הכספים 2013 - רואה החשבון יגיש לרשות את מכתב ההתקשרות שנחתם עם החברה בעבור שנת הכספים 2013.

בכבוד רב,
אורי יוגב
מנהל רשות החברות הממשלתיות

העתק: שר האוצר
השר האחראי על החברה
מבקר המדינה
יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון
חברי הדירקטוריון (באמצעות מזכיר החברה)
המבקר הפנימי (באמצעות מזכיר החברה)
נציג רשות החברות

נספח א'- מכתב התקשרות

הבהרה: מכתב התקשרות זה הינו נוסח לדוגמה אשר כולל נושאי רוחב הרלוונטיים למרבית החברות הממשלתיות. נוסח מכתב ההתקשרות יותאם, בכפוף להוראות הדין והאמור בחוזר זה, עבור כל חברה.

לכבוד: [שם החברה]

באמצעות

[שם]_____ [שם]_____

יו"ר הדירקטוריון מנכ"ל

[כתובת] - _____ ---- _____ ----

ג.א.נ.,

הנדון: **<u>ביקורת דוחות כספיים וביקורת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי, ליום 31 בדצמבר 20XX ולשנה המסתיימת באותו תאריך, סקירה של מידע כספי לימים 31 במרץ, 30 ביוני ו-30 בספטמבר 20XX וביקורת דוח התאמה לצרכי מס ליום 31 בדצמבר 20XX</u>**

הקדמה

הסכם התקשרות זה נערך **בהתאם להחלטת האסיפה הכללית ולאישור רשות החברות הממשלתיות (להלן: "הרשות")**. הסכם זה מאשר את ההתקשרות של משרד רואי חשבון [שם המשרד] והחברה [שם החברה] (להלן: "החברה") שמטרתה ביקורת על הדוחות הכספיים השנתיים ועל אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, ביקורת על דוח ההתאמה לצורכי מס וסקירת המידע הכספי לתקופות הביניים של החברה.

הסכם התקשרות זה כפוף להוראות גילוי דעת 91 ותקן סקירה 1 של לשכת רואי-חשבון בישראל, בשינויים המתחייבים, בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 והתקנות שהותקנו על פיו, חוזרי והנחיות רשות החברות הממשלתיות.

כחלק מההתקשרות, נבצע ביקורת על הדוחות הכספיים השנתיים של החברה לשנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר [שנה] ועל אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ונדווח על ממצאי הביקורת. מטרת הביקורת על הדוחות הכספיים היא לחוות דעה באם הדוחות הכספיים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקני

הדיווח הכספי בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לדרישות הדיווח והגילוי של רשות החברות הממשלתיות – לפי העניין, את מצבה הכספי של החברה ואת תוצאות פעילותה, השינויים בהונה העצמי ותזרימי המזומנים (להלן: "הדוחות הכספיים").

מטרת הביקורת של אפקטיביות הבקרה פנימית על הדיווח הכספי הינה לחוות דעה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ובדבר חולשות מהותיות שזוהו בבקרה הפנימית ובכלל זה, כאלה שלא ניתן להן גילוי נאות בהערכת הדירקטוריון וההנהלה כמפורט בדוח השנתי על הבקרה הפנימית וכל זאת בהתאם לנדרש על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח-2007 .

בנוסף, נסקור את תמצית הדוחות הכספיים לתקופות הביניים של החברה לתקופות המסתיימות בימים 31 במרס, 30 ביוני, ו- 30 בספטמבר [שנה] ונדווח על ממצאי הסקירה. מטרת הסקירה של הדוחות הכספיים לתקופות ביניים היא להביע מסקנה שלא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי בדוחות הכספיים אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ובהתאם לדרישות הגילוי של רשות החברות הממשלתיות – לפי העניין.

1. ביקורת הדוחות הכספיים

1.1. אנו נבקר את הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר [שנה] והביאורים לדוחות אלה (להלן - הדוחות הכספיים) לשנה המסתיימת באותו תאריך.

1.2. הדוחות הכספיים הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה לקיים רשומות חשבונאיות ובקרות פנימיות נאותות, לאמץ וליישם מדיניות חשבונאית הולמת ולשמור על נכסי החברה.

1.3. ביקורת הדוחות הכספיים תתוכנן ותבוצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון (Reasonable Assurance) שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. לא ניתן להשיג באמצעות הביקורת בטחון מלא שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

1.4. הביקורת על הדוחות הכספיים תיערך בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973, חוזרי והוראות הרשות.

ביקורת על דוחות כספיים כרוכה בביצוע נהלים כדי להשיג ראיות ביקורת על הסכומים והגילויים שבדוחות הכספיים. הנהלים שבוצעו תלויים בשיקול דעתנו, לרבות בהערכת הסיכונים להצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים, בין שמקורה בתרמית ובין שמקורה בטעות.

ביקורת על דוחות כספיים כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

ובמידע שבדוחות הכספיים, בחינה של הערכת נאותות המדיניות החשבונאית שיושמה וסבירות האומדנים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה.

1.5. בשל האופי המדגמי של הביקורת ומגבלות מובנות אחרות שלה, יחד עם המגבלות המובנות של כל מערכת בקרה ודיווח וכן אפשרות התקיימותם של זיופים, קיים סיכון שאינו ניתן למניעה כי הצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים, הונאות, או פעולות בלתי חוקיות לא תתגלינה, על אף היות הביקורת מתוכננת ומבוצעת כיאות בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל.

1.6. ביקורת דוחות כספיים איננה מהווה חקירה שמטרתה לחשוף תרמית אפשרית (לרבות הונאה, מעילה, זיוף, הסתרה וכיו"ב) ואיננה כוללת אמצעים, שיטות ונהלים ספציפיים המשמשים בחקירה שכזו. הסיכון שלא תתגלה הצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים שמקורה בתרמית גדול אף יותר מהסיכון שלא תתגלה הצגה מוטעית מהותית שמקורה בטעות.

1.7. הכנתם ועריכתם של הדוחות הכספיים של החברה צריכה להיות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, הדוחות הכספיים צריכים לכלול את הגילוי הנדרש בהתאם לדרישות רשות החברות הממשלתיות.

1.8. תוצאות הביקורת ידווחו על-ידינו באמצעות דוח רואה חשבון מבקר הערוך במתכונת הקבועה בתקני הביקורת המקובלים בישראל. כמו כן, תוצאות הביקורת ידווחו על ידנו באמצעות דוחות הערוכים בהתאם למתכונות שנקבעו בהוראות רשות החברות הממשלתיות, התקנות והכללים.

חוות הדעת אשר תיכלל בדוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים תתייחס לשאלה אם הדוחות הכספיים משקפים באופן נאות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר (שנה), ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לשנה המסתיימת באותו תאריך. כמו כן, חוות הדעת תתייחס לשאלה אם הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות סעיף 33ב' לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה- 1975 וחוזרי רשות החברות הממשלתיות.

על-אף האמור בפסקאות הקודמות של סעיף זה, במצבים מסוימים המפורטים בתקני הביקורת המקובלים בישראל יהיה עלינו לסטות מהנוסח האחיד בחוות הדעת על הדוחות הכספיים (דהיינו, מתן חוות דעת הכוללת הפניית תשומת לב, הסתייגות, הימנעות ממתן חוות דעת או חוות דעת שלילית), כמו גם בנסיבות בהן, במהלך ביקורתנו נהיה סבורים כי הדוחות הכספיים השנתיים כוללים הצגה מוטעית מהותית כתוצאה מסטייה מכללי החשבונאות הדיווח והעריכה, אשר נקבעו בכללי חשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) או מדרישות הגילוי בהתאם לחוזרי רשות החברות הממשלתיות, הממצאים והגורמים לסטייה מהנוסח האחיד בחוות הדעת יימסרו מבעוד מועד לגורמים המופקדים על בקרת

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

העל (ועדת הביקורת).

1.9. אגב הביקורת עשויים לעלות נושאים הקשורים לענייני בקרת העל (Governance) בחברה ובכלל זה נושאים הנוגעים לבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. אם יעלו נושאים כאלה, אנו נדון בהם עם הגורמים המופקדים על בקרת העל בחברה.

1.10. לצורך ביצוע הביקורת וודאו שתהיה לנו נגישות מלאה לכל רישום, תיעוד ומידע אחר שיהיה דרוש לדעתנו בקשר לביקורת הדוחות הכספיים, לרבות גישה למערכות המחשוב של חברתכם לצורך מתן השירותים המפורטים במכתב התקשרות זה.

כמו כן, תידרשו להמציא לצוות הביקורת אישורים בכתב למצגים (לרבות תיאורי מצבים או נסיבות, הנחות, הערכות, אומדנים וכיוצא בזה) שיתקבלו מכם במסגרת תהליך הביקורת. אנו מצפים לשיתוף פעולה מלא עם הצוות שלכם ואנו מאמינים כי הם יעמידו לרשותנו כל מידע בקשר לביקורתנו.

1.11. ניירות העבודה המתעדים את עבודת הביקורת הינם רכוש שלנו ושום חלק מהם אינו מהווה תחליף לרשומות חשבונאיות שעל החברה לקיים.

1.12. תחילת עבודת הביקורת על הדוחות לשנת [שנה] מתוכננת ל [תאריך]. אישור הדוחות הכספיים, כפי שנמסר לנו על ידיכם, מתוכנן ל [תאריך]. השלמת עבודת הביקורת כמתוכנן כפופה לכך שנקבל מכם בזמן הנדרש כל רישום, תיעוד ומידע אחר שיידרש על ידינו בקשר לביקורת.

2. ביקורת דוח ההתאמה לצורכי מס

2.1. ביקשתם מאתנו לבקר גם את הדוח השנתי לצורכי מס של החברה לשנת [שנה] (להלן "דוח ההתאמה").

2.2. האמור לגבי ביקורת הדוחות הכספיים בסעיפים 1.2, 1.4, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 ו-1.14 לעיל מתייחס גם לביקורת דוח ההתאמה.

2.3. הכנתו ועריכתו של דוח ההתאמה צריכה להיות בהתאם לפקודת מס ההכנסה וחוק מס ההכנסה (כולל בהתייחס להיבטי חוק התיאומים ולהוראות המעבר לביטולו).

2.4. תוצאות ביקורת דוח ההתאמה ידווחו על ידינו באמצעות חוות דעת שלנו על הדוח האמור (אשר תהיה ערוכה במתכונת המוסכמת בין לשכת רואי חשבון בישראל לבין רשויות המס).

חוות הדעת על דוח ההתאמה תתייחס לשאלה אם דוח ההתאמה נערך בהתאם להוראות פקודת מס הכנסה וחוק מס הכנסה (כולל בהתייחס להיבטי חוק התיאומים ולהוראות המעבר לביטולו).

על-אף האמור בפסקאות הקודמות של סעיף 2.4 זה, במצבים מסוימים המפורטים בתקני הביקורת המקובלים יהיה עלינו לסטות מהנוסח האחיד בחוות הדעת על

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

דוח ההתאמה.

2.5. אין בחוות הדעת שתינתן על ידינו על דוח ההתאמה כדי להבטיח שדוח ההתאמה יתקבל על דעת רשויות המס ללא עוררין.

2.6. חוות דעתנו על דוח ההתאמה מתוכננת להינתן במהלך [תאריך] או בסמוך לכך. השלמת עבודת הביקורת כמתוכנן כפופה לכך שנקבל מכם בזמן הנדרש כל רישום, תיעוד ומידע אחר שיידרש על ידינו בקשר לביקורת דוח ההתאמה.

3. ביקורת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי

3.1. כפי שנקבע בתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח , -2007 אתם נדרשים במסגרת הדוחות הכספיים לשנת (שנה) לצרף את חוות דעתנו בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ובדבר חולשות מהותיות שזיהינו בבקרה זו, לרבות כאלה שלא ניתן בגינן גילוי בהערכת הדירקטוריון וההנהלה.

3.2. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר (שנה) תבוקר על ידינו בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמו על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן- COSO).

3.3. הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על הדיווח הכספי ולהערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, שתיכלל בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח- 2007 בדוח של הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר (שנה). במסגרת זאת נדרש מיו"ר הדירקטוריון , המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה להצהיר הצהרות אישיות אשר יצורפו לדוחות הכספיים בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות ליישום סוקס 302 (תקנות החברות הממשלתיות ודיווח נוסף בדבר פעולות שננקטו ומצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון, התשס"ו 2005), ולנקוט את כל הפעולות הנדרשות אשר נועדו להבטיח את נכונות ההצהרות האישיות לרבות קביעת מפל (שרשור) חתימות והצהרות של כל ממלאי התפקידים ונותני השירותים הרלוונטיים לבקרה הפנימית של דיווח כספי בחברה.

3.4. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית של החברה על הדיווח הכספי בהתבסס על ביקורתנו ליום 31 בדצמבר (שנה).

3.5. ביקורתנו תיערך בהתאם לתקני ה- PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי וכן בהתאם לתקן ביקורת 103. על פי תקנים אלה הביקורת תתוכנן ותבוצע על מנת להשיג מידה סבירה של ביטחון בדבר קיומה

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

של בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו תכלול השגת הבנה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בחברה, הערכת הסיכון לקיומה של חולשה מהותית, בחינה והערכה של תכנון הבקרה הפנימית ואפקטיביות התפעול של הבקרה הפנימית בהתבסס על הסיכון המוערך. ביקורתנו תכלול גם ביצוע נהלים אחרים אשר ידרשו בהתאם לנסיבות.

3.6. בקרה פנימית על דיווח כספי בחברה היא תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות, בהתאם לתקן ביקורת 103 ולתקני דיווח כספי מקובלים בישראל (Israeli Gaap). בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה ממשלתית כוללת את אותם המדיניות והנהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות המשקפות באופן מדויק ונאות, ובפירוט סביר, את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר את הכנת הדוחות הכספיים בהתאם ולתקני דיווח כספי מקובלים בישראל (Israeli Gaap) ושתקבולים והוצאת כספים של החברה, נעשים אך ורק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה ובכפוף לאישורים של רשויות המדינה הנדרשים על פי דין; ו-(3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, אשר יכולים להשפיע באופן מהותי על הדוחות הכספיים.

3.7. בשל מגבלותיה המובנות, ייתכן שבקרה פנימית על דיווח כספי לא תמנע או לא תגלה הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות מהערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי לגבי תקופות עתידיות נתונה לסיכון שייתכן כי בקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שייתכן כי מידת הקיום של מדיניות ונהלים תשתנה לרעה.

3.8. ידוע לכם כי ניירות העבודה של רואי החשבון הינם רכושם ועיון בהם ללא אישורנו עלול לפגוע בביקורת הבלתי תלויה. מפאת אילוצי סודיות, ניירות העבודה הללו נשמרים בחברה ולא ניתן להוציאם. הנכם מתחייבים בזאת כי אף גורם מטעם החברה לא יעיין בניירות העבודה הנ"ל ללא רשותנו, וכי לחברה האחריות המלאה לשמירה ולגיבוי ניירות העבודה האלקטרוניים והחיצוניים של רואי החשבון. כמו כן, באחריות החברה להעמיד לרשותנו את ניירות העבודה לעיון בכל עת על פי כל דין, ובכל מקרה כל שימוש בניירות העבודה יבוצע באישורינו.

4. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים

4.1. סקירתנו תיערך בהתאם לתקן סקירה מספר 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" (להלן – תקן 1) במטרה לספק לנו בסיס לדיווח אם בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי לתקופות ביניים אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים".

4.2. סקירה כזו מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים, ואינה מחייבת אימות של המידע שנתקבל. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג בטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת, ובהתאם לכך, לא נביע חוות דעת של ביקורת.

4.3. האחריות למידע הכספי לתקופות ביניים, לרבות גילוי הולם, היא של הדירקטוריון והנהלת החברה. אחריות זו כוללת תכנון, יישום ותחזוקה של בקרה פנימית בקשר לעריכה ולהצגה של המידע הכספי לתקופות ביניים שלא יכללו הצגה מוטעית מהותית, בין שמקורה בתרמית ובין שמקורה בטעות; בחירה ויישום של מדיניות חשבונאית הולמת; ועריכת אומדנים סבירים בחשבונאות בנסיבות העניין, לרבות אומדנים הקשורים בהערכות שווי, שמאות ואקטואריה, בין הנערכות על ידכם ובין הנערכות על ידי מומחים מטעמכם.

4.4. כחלק מסקירתנו, נבקש הצהרות בכתב מאת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע למצגים שנעשו בקשר לסקירה. נבקש גם שבכל מסמך הכולל את המידע הכספי לתקופות ביניים בו יצוין כי המידע הכספי לתקופות ביניים נסקר, ייכלל גם הדוח שלנו.

4.5. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים אינה מבטיחה שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. יתר על כן, לא ניתן להסתמך על ההתקשרות עמנו שתגלה אם קיימות תרמיות או טעויות או פעולות בלתי חוקיות. יחד עם זאת, נודיעכם על כל העניינים המהותיים שיבואו לתשומת ליבנו.

4.6. ידוע לכם כי ניירות העבודה של רואי החשבון הינם רכושנו ועיון בהם ללא אישורנו עלול לפגוע בביקורת הבלתי תלויה. מפאת אילוצי סודיות, ניירות העבודה הללו נשמרים בחברה ולא ניתן להוציאם. הנכם מתחייבים בזאת כי אף גורם מטעם החברה לא יעיין בניירות העבודה הנ"ל ללא רשותנו, וכי לחברה האחריות המלאה לשמירה ולגיבוי ניירות העבודה האלקטרוניים והחיצוניים של רואי החשבון. כמו כן, באחריות החברה להעמיד לרשותנו את ניירות העבודה לעיון בכל עת על פי כל דין, ובכל מקרה כל שימוש בניירות העבודה יבוצע באישורינו.

5. עבודות מיוחדות

5.1. משרדנו יבצע את המטלות הנדרשות מרו"ח מבקר בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות.

5.2. ככל שיידרשו מטלות מיוחדות נוספות, יובא העניין לאישור רשות החברות טרם ביצוען.

6. שכר טרחה

סך מסגרת השעות למועד זה ובכפוף לאישור רשות החברות הממשלתיות, בגין שירותי הביקורת על הדוחות הכספיים השנתיים, סקירת הדוחות הכספיים ביניים, ביקורת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וביקורת דוח ההתאמה לצרכי מס, הינו _____. שכר הטרחה, בהתאם לתעריפי רשות החברות הממשלתיות ולחלוקה לסוגי העובדים השונים נאמד בכ _____ ₪ בצירוף מע"מ כדין.

התפלגות שכר הטרחה בהתאם לפרויקטים המפורטים לעיל הינה כדלקמן:_____

יצוין כי שכר הטרחה הינו נתון לשינויים, בהתבסס על שיקול דעתנו, בהתחשב בנסיבותיה המיוחדות של החברה ובכפוף לתעריפי שכר הטרחה של רואי החשבון המאושרים על ידי הרשות. ככל שנעריך כי קיים צורך להרחיב את היקף הביקורת, יובא הדבר לידיעת החברה והרשות ולאישורה, מראש ובכתב. הרשות תביא את החלטתה בעניין זה לידיעת רואה החשבון והחברה.

7. הגבלת תפוצה

כפי שסוכם בינינו, השירותים המקצועיים הניתנים לכם לפי מכתבנו זה, כמו גם כל דיווח ומידע, בין בכתב ובין בעל פה, שנמסור בקשר לכך מיועדים לצרכים הפנימיים של החברה. אין להפיץ את המסמכים שנכין או לצטטם, ואין לעשות בהם כל שימוש אחר, במלואם או בחלקם, מבלי לקבל את הסכמתנו לכך מראש ובכתב. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, צד שלישי כלשהו, לא יהיה רשאי לעשות במסמכים כל שימוש, או להסתמך עליהם מבלי לקבל אישורנו מראש ובכתב.

8. מידע וסודיות

כאשר אנו מקבלים מידע סודי, עלינו לנקוט בצעדים שעל-פי מיטב ידיעתנו ואמונתנו ישמרו על סודיות המידע מחשיפה לא מורשית או שימוש פסול אחר במשך זמן ההתקשרות ולאחר סיומה. אם, למרות צעדים אלה, אנו נחשוף ללא הרשאה או נשתמש

בצורה פסולה אחרת במידע הסודי, באופן אשר יגרום לכם נזק, אנו נישא באחריות כלפיכם.

לא אנחנו ולא אתם נהיה מנועים ממסירת מידע סודי:

(א) אשר מהווה או הופך להיות מידע ציבורי בדרך אחרת מלבד הפרת חובת הסודיות,

(ב) אשר מתפרסם על ידי מקורות אחרים שאינם מנועים מלחשוף אותו; או

(ג) שיש חובה לחשוף אותו על-פי חוק או כל חובה מקצועית או חוקית.

9. איסור ניגוד עניינים

משרדנו לא יעמיד את עצמו ו/או את מי מהעובדים עמו בניגוד עניינים כלשהו בין תפקידיו כרו"ח מבקר של החברה ובין תפקיד אחר כלשהו שייטול על עצמו והוא מצהיר בזאת כי בעת החתימה על מכתב זה אין הוא ו/או מי מעובדיו או שותפיו או העובדים עמו, מצויים במצב של ניגוד עניינים כאמור ובכלל זה מתחייב המשרד כי הוא אינו נותן שירותים מכל סוג שהוא לנותני שירותים מרכזיים לחברה ובכללם [פירוט הגופים הרלוונטיים].

משרדנו מתחייב לעמוד בדרישות הדין, כפי שיהיו מעת לעת, לעניין אי-תלות ומניעת ניגוד עניינים.

משרדנו מתחייב כי הוא ו/או עובדיו ושותפיו וכל מי מטעמו יודיעו לחברה ולרשות ללא דיחוי על כל ענין שיש בו ו/או אשר עלול להיות בו ניגוד עניינים בין אינטרס החברה לבין אינטרס אחר שלהם.

בהתאם לתקנות רואי חשבון (ניגוד עניינים ופגיעה באי-תלות כתוצאה מעיסוק אחר), התשס"ח-2008, ניהול משא ומתן במהלך תקופת ההתקשרות עם אנשי צוות הביקורת בנוגע להעסקתם על ידי חברתכם (או על ידי ישות או גורם הקשורים לחברתכם), יפגע באי-התלות של משרדנו והדבר עשוי לחייב, בין היתר, ביצוע ביקורת ו/או סקירה חוזרת. לפיכך, במהלך תקופת ההתקשרות, הנכם מתחייבים ליידע אותנו מראש ובכתב בדבר כוונתכם לפנות לחבר צוות הביקורת מטעמנו בקשר לאפשרות העסקתו.

10. סטאטוס המכתב

מכתב זה מהווה את ההסכם הכולל בינינו בקשר להתקשרויות המפורטות בו מחליף את כל ההסדרים וההבנות הקודמים בינינו שנעשו בקשר להתקשרויות כאמור, ולאלה לא יהיה יותר תוקף או השפעה. כל שינוי בהיבטים המפורטים במכתב זה ייעשה בכתב ויהיה בר תוקף רק לאחר חתימה של שותף מטעמנו ושל הגורם המוסמך לכך מטעם החברה.

11. סיום ההתקשרות

סיום ההתקשרות בין החברה לבין רואה החשבון המבקר ייעשה על-פי החלטת האסיפה הכללית של החברה ובאישור רשות החברות הממשלתיות בלבד או בהתאם להוראות הדין.

במקרה של סיום ההתקשרות, שכר והוצאות שנצברו עד ליום סיום התקשרות ישולמו על ידכם, בכפוף לאישור רשות החברות הממשלתיות. אין באמור לעיל כדי להפחית מהוראות כל דין במקרה של החלפת רואה החשבון המבקר.

נבקשכם להחזיר אלינו עותק של מכתב זה אשר בשוליו תאשרו בחתימותיכם את הסכמת החברה לאמור לעיל.

בכבוד רב,

[שם משרד רואה החשבון]

רואי חשבון

מאושר מטעם החברה [שם החברה] על ידי:

חתימה _____

[שם החותם]

מנכ"ל

תאריך _____

חתימה _____

[שם החותם]

יו"ר הדירקטוריון

תאריך _____

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

נספח ב'- מבנה דוח סיכום ההתקשרות

<u>הנדון: דוח סיכום התקשרות בין רואה החשבון המבקר לחברה ממשלתית</u>

א. שם החברה המבוקרת _____

ב. שם רואה החשבון המבקר את החברה (לרבות, שמות השותפים הממונים במשרד על ביקורת החברה) _____
_____
_____
_____

ג. שנת הכספים הראשונה בה החל רואה החשבון לבקר את החברה
_____

ד. טלפון _____ פקס _____ דוא"ל משרדי _____
דואר אלקטרוני של השותף האחראי _____

ה. פרטי צוות הביקורת-

שם המבקר	דרגת המבקר במשרד (שותף, בוחן וכו')	תארים והכשרה מקצועית	מספר שנות בביקורת במשרד	מספר שנות ניסיון בביקורת החברה	סך שעות טיפול בחברה בשנה המבוקרת	סך שעות בגין עבודת הביקורת בחברה	סך שעות בגין שירותים אחרים
סה"כ					XXX	XXX	XXX

ו. השנה המבוקרת _____

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

ז. סיכום הביקורת-

סעיף/ נושא מבוקר	שעות בפועל	ליקויים	הערות נוספות

ח. פירוט המקדמות ששולמו ע"י החברה בגין שנת הביקורת _____
_____
_____

ט. שכר טרחה-

שם העובד	דרגת העובד (*)	פירוט שעות לפי פרויקטים						סה"כ שעות לפי עובד	סה"כ שכ"ט לפי עובד בש"ח
		ביקורת	סקירה	SOX	מיסים	אישורים מיוחדים	אחר		
סה"כ שעות לפי פרויקט									
סה"כ שכ"ט לפי פרויקט בש"ח									

(*) בהתאם לסוגי מבקרים כפי שהוגדרו בחוזר הרשות "נוהל העסקת רואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות ושכר טרחתם"

י. פרטים בדבר שינויי שיטה חשבונאיים ותיקוני אומדן חשבונאיים בדוחות הכספיים של החברה, אם נעשו כאלו, לרבות עילות השינויים והתייחסות המבקר אליהם _____
_____

יא. פרטים בדבר תרומת רואה החשבון להעלאת רמתה המקצועית של מערכת

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

הדיווח והבקרה החשבונאית והכספית בחברה

_____

_____

יב. פרטים בדבר האמצעים שבידי החברה לרבות מידע וכוח אדם הדרושים לרואה החשבון לשם מניעת עיכובים בעבודת הביקורת

_____

_____

יג. פרטים בדבר כל תלונה שהוגשה נגד רואה החשבון, חקירה שביצע לגביו כל גוף שהוא, החלטה או פסק שניתנו בעניינו, והכל לגבי תקינות עבודת רואה החשבון, מאז האישור האחרון למינויו כרואה החשבון של החברה

_____

_____

יד. ליקויים והערות מהותיות שעלו אגב ביקורת, לרבות ליקויים והערות שרואה החשבון העלה בפני דירקטוריון החברה או ועדותיו במהלך עבודת הביקורת לרבות, בעניין הבקרה הפנימית ויישום חוזרי הרשות

_____

_____

טו. פרטים בדבר הערכות שווי מהותיות שבוקרו ע"י רואה החשבון המבקר לצרכי מתן חוות דעתו על הדוחות הכספיים

_____

_____

טז. פרטים בדבר הסתמכות על מומחים

_____

_____

יז. פרטים בדבר קבלת אישורי יתרה מצדדים קשורים, לרבות מדינת ישראל וחברות ממשלתיות אחרות

_____

_____

יח. פרטים בדבר בדיקת אפקטיביות הבקרה הפנימית, לרבות פירוט תהליכי העל שנבדקו, סיכונים מהותיים וקריטיים בחברה ואופן טיפול הדירקטוריון בסיכונים אלה

_____

_____

2.2. הסדרת הממשק בין רואה החשבון המבקר חברות ממשלתיות לבין רשות החברות הממשלתיות לבין החברות הממשלתיות

יט. פרטים בדבר עיכובים שנגרמו בהגשת מסמכים ודוחות, אשר נדרשו על פי חוזרי והנחיות הרשות מצד הגוף המבוקר, לרואה החשבון או מגבלות אחרות על עבודת רואה החשבון

_____

_____

כ. פרטים בדבר עיכובים שנגרמו בהגשת חוות הדעת של רואה החשבון, דוח סקירה רואה החשבון ודוחות נוספים אשר נדרשו על פי חוזרי והנחיות הרשות מצד רואה החשבון המבקר

_____

_____

כא. פרטים בדבר ישיבות דירקטוריון או ועדותיו בעניין קיומן של מגבלות על עבודת רואה החשבון, והתייחסות גורמים אלה לקיומן של המגבלות, ככל שהיו

_____

_____

כב. פרטים בדבר ממצאי בדיקת התשלומים לפקידים בכירים בחברה בהתאם לחוזרי הרשות

_____

_____

כג. פרטים בדבר אישורים מיוחדים שניתנו בתקופת ההתקשרות על ידי רואה החשבון המבקר לחברה

_____

_____

כד. פרטים בדבר התייחסותו של הדירקטוריון או ועדותיו להערותיו של רואה החשבון המבקר אשר עלו אגב הביקורת, ממצאי הביקורת והשלכותיהם

_____

_____

כה. כל מידע נוסף אשר לדעת רואה החשבון המבקר חשוב להביאו לידיעת הרשות

_____

_____

נספח ג'- חוות דעת רואה החשבון המבקר

חוות הדעת המצורפת במסגרת נספח זה, הינה לשם הדגמה בלבד. חוות דעתו של רואה החשבון המבקר תערך בהתאם להוראות תקני ביקורת מקובלים בישראל אשר רלוונטיים לחברה המבוקרת.

<u>דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של _____</u>

ביקרנו את המאזנים המצורפים של _____ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 20X2 ו- 20X1 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 20X2 ו- 20X1 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהונה העצמי ותזרימי המזומנים שלה לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). **כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות סעיף 33ב לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ולחוזרי רשות החברות הממשלתיות.**

נספח ד'- דוח סקירה

דוח הסקירה המצורף במסגרת נספח זה, הינו לשם הדגמה בלבד. דוח הסקירה של רואה החשבון המבקר יערך בהתאם להוראות תקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של _____ בע"מ

סקרנו את המידע הכספי המצורף של _____ בע"מ (להלן - החברה), הכולל את המאזן התמציתי ליום 30 בספטמבר 2012 ואת הדוחות התמציתיים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים". אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחווים חוות דעת של ביקורת.

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות **ובהתאם להוראות סעיף 33ב לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 וחוזרי רשות החברות הממשלתיות.**

נספח ה'- הצהרת אי תלות והעדר ניגודי עניינים

1. משרדנו עומד ביחס לחברה הנ"ל בדרישות לאי תלות רואה החשבון המבקר על פי דין (לרבות, סעיפים 161-160 לחוק החברות ותקנות אי תלות 2008) בכלל ועל פי הדרישות לאי תלות בחברות שחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968 חל עליהן בפרט (החלטות ופרסומים רשות ניירות ערך בנושא אי תלות רואה חשבון), וכי כל עוד נכהן כרואי החשבון המבקר את החברה נוודא כי לא ייווצר חשש לניגוד עניינים, בין היותנו מבקרי החברה לבין עיסוקינו האחרים.
2. משרדנו יצר והבטיח מראש את קיומם של המחסומים ("חומות אש") המתאימים, הנדרשים לשם מניעת העברת מידע על ענייניה של החברה לרוכשים או למתחרים פוטנציאליים או ללקוחות או לספקים פוטנציאליים או לגופים הקשורים לפעילות החברה או לכל גוף אחר, או הנדרשים לשם עמידה בדרישות אי התלות הנ"ל או לשם מניעת חשש לניגוד עניינים כאמור.
3. משרדנו מתחייב מראש לא להעביר ולא לגרום להעברת מידע כלשהוא על ענייני החברה לרוכשים או למתחרים פוטנציאליים או ללקוחות או לספקים פוטנציאליים או לידי כל גורם אחר ולא לטפל מטעמם בעניינים הנוגעים לחברה אלא באישור מראש או בכתב של הרשות.
4. במסגרת כהונתנו כרואה החשבון המבקר את החברה הנ"ל כאמור אזי נדווח מידית לרשות בכל מקרה בו יתעורר חשש ולו לכאורה שלא נעמוד בדרישות אי התלות הנ"ל או יתעורר חשד לניגוד עניינים כאמור או נידרש לטפל מטעמם של צדדים שלישיים כלשהם בענייני החברה.
5. הצוותים ושאר הגורמים מטעם המשרד, לרבות השותפים והמומחים, אשר יועסקו מטעמו בטיפול בעניין כלשהו של החברה המבוקרת, לא יעסקו בעניין העלול להעמיד אותם במצב של ניגודי עניינים עם האינטרסים והחובות עליהם הם מופקדים בהתאם לחוזרי הרשות כרואה החשבון המבקר את החברה מטעם בעלי המניות לרבות, הרשות.
6. במסגרת כהונתנו כרואה החשבון המבקר את החברה הנ"ל כאמור, אזי נודיע מידית לרשות כי הננו מפסיקים לכהן כרואה החשבון המבקר את החברה כל אימת שלא נעמוד בדרישות אי התלות הנ"ל, או ייווצר ניגוד עניינים כאמור, או לחילופין, נודיע לרשות כי הוסר בהתאם לדרישות אי התלות וניגוד העניינים הנ"ל הגורם לתלות וניגוד עניינים כאמור.
7. המשרד יבטיח אי העברת מידע כלשהו על ענייני החברה, שנמסר לצוותים ולשאר הגורמים המטפלים בחברה מטעם המשרד, לצוותים ולגורמים האחרים במשרד או לגורם אחר כלשהו, אלא אם הדבר נדרש עפ"י דין או ניתן לכך אישור הרשות מראש ובכתב.
8. המשרד יבטיח כי נקט בכל הצעדים הנדרשים למניעת נזקים לחברה ולבעלי מניותיה כתוצאה מרשלנות מקצועית או מפעולה שלא לפי מיטב שיקול הדעת או

כתוצאה מקיומם של פרטים בלתי נכונים או מטעים בדוחות הכספיים ובדיווחים המוגשים ע"י המשרד בהתאם לחוזרי הרשות, או בשל היעדר כיסוי ביטוחי נאות כנגד סיכונים מקצועיים הכרוכים במילוי תפקידו כאמור בהתאם לחוזרי הרשות.

9. המשרד אינו מסייע בהכנת דוחותיה הכספיים של החברה המבוקרת, ובכלל זה פעולות של ניסוח ועריכת הדוחות הכספיים.

שם משרד רואה החשבון המבקר _____

תאריך _____

חתימה וחותמת המשרד _____

2.3. נוהל העסקת רואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות ושכר טרחתם

ירושלים
י"ח בשבט התשע"ד
19 בינואר 2014
חוזר יועצים, מבקרים ורואי חשבון רואה חשבון
2014-4-1

לכבוד	לכבוד	לכבוד
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל החברה	רואה החשבון המבקר

הנדון: **<u>נוהל העסקת רואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות ושכר טרחתם</u>**

סימוכין: חוזר ב2 – 98/2, חוזר ב2 – 97/1

1. מטרת החוזר

מטרת החוזר הינה ליישם מדיניות תעריפים והסדרי שכר טרחה ראויים לרואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות. בהתאם לקבוע בסעיף 6 לכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון וקביעת שכרם), התשנ"ד (להלן-"כללי החברות הממשלתיות"). התעריפים והסדרי השכר ייקבעו לאחר התייעצות בוועדה תוך התייחסות, בין היתר, לתעריפים והסדרי השכר המקובלים במקצוע, התעריפים המקובלים במגזר הציבורי ובהתייחס לסיכון, למורכבות ולהיקף של פעילות החברה הממשלתית ומאפיינים מיוחדים שלה.

2. רקע

תעריפי שכר טרחה לרואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות עודכנו לאחרונה בשנת 2000, לפני כ-10 שנים, מאז התפתח מקצוע ראיית החשבון והורחבו הדרישות מרואי החשבון המבקרים. כתוצאה מכך נדרשים רואי החשבון המבקרים לידע נרחב בתחומים רבים, ליכולת טיפול בסוגיות מורכבות בהתאם לסוג החברה המבוקרת ופעילותה, ובהתאם גם להתפתחויות בארץ ובעולם בתחום הפיננסי, בעבודת הביקורת ובתחומים משיקים. בנוסף, גדלו היקפי הסיכונים ורמת האחריות המוטלים על רואי החשבון המבקרים בהתאם לתקנות שהותקנו בעניינים אלו מכוח חוק החברות הממשלתיות ולהוראות רשות החברות הממשלתיות בנושאים אלו. שינויים אלו ודרישות רגולטוריות נוספות חייבו לערוך בחינה מחודשת של ההוראות הקיימות. הרשות, לאחר התייעצות עם הועדה בהתאם לסעיף 6 בכללי החברות הממשלתיות, החליטה על גיבוש מדיניות שתותאם ותיבחן, מעת לעת, בהתאם להתפתחויות בתחום הביקורת הבלתי תלויה בחברות הממשלתיות. מדיניות זו מבוססת, בין היתר, על העקרונות הבאים:

2.1. מתן ביטוי בתעריפים לרמת הסיכון והמורכבות של הביקורת על החברה הממשלתית, בין היתר, בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות ולהוראות רשות החברות הממשלתיות.

2.2. מתן תמריצים, באמצעות מנגנון התעריפים, להעסקת מבקרים מיומנים ובעלי יכולות גבוהות יותר, ככל שהמורכבות והסיכונים בביקורת על החברה מצדיקים זאת.

2.3. הגדלת התפוקה (לרבות איכות הביקורת) לשעת עבודה בעבודת הביקורת או לחילופין הפחתת מספר שעות הביקורת כתוצאה מהעסקת עובדים מיומנים ובעלי יכולות גבוהות יותר.

2.4. התאמת שכר הטרחה תוך התייחסות, בין היתר, למקובל בסקטור הפרטי הנסחר ובסקטור הממשלתי לאור הנדרש בסעיף 6 בכללי החברות הממשלתיות.

2.5. הגדרת תפקידי וסוגי מבקרים במשרד רואה החשבון המבקר.

2.6. קביעת תעריפי שכר טרחה למומחים המועסקים בעבודת הביקורת ופועלים ביחידה מתמחה נפרדת במשרד רואה חשבון המבקר.

3. הגדרות:

3.1. <u>חברה ממשלתית</u> – כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, ולרבות חברה בת ממשלתית, כהגדרתה בחוק.

3.2. <u>רואה חשבון מבקר</u> – לרבות שותפות של רואי חשבון, חברת רואי חשבון, או כל התאגדות אחרת של רואי חשבון.

3.3. <u>עבודת ביקורת</u> – ביקורת וסקירת הדוחות הכספיים, לרבות ביקורת SOX,

ביקורת ERP, ביקורת IT וביקורת סוגיות מס מיוחדות.

3.4. מומחה - אדם המועסק במשרד רואה החשבון המבקר במסגרת יחידה מתמחה הנפרדת מיחידות הביקורת והסקירה במשרד רואה החשבון המבקר. המומחה עוסק, בין היתר, בנושאים של ביקורת SOX, ביקורת IT, ביקורת סוגיות מס מיוחדות, ביקורת מערכות ERP.

3.5. בוחן – איש ביקורת שאינו רואה חשבון או רואה חשבון עד שנה מגמר ההתמחות.

3.6. בוחן ראשי/בוחן מרכז – רואה חשבון, לאחר שנה מגמר ההתמחות.

3.7. מנהל ביקורת – רואה חשבון, לאחר שלוש שנים מגמר ההתמחות, האחראי על צוותי ביקורת וכפוף מקצועית לשותף האחראי. בנוסף, מומחה (כהגדרתו בסעיף 3.4 לעיל) הכפוף מקצועית לשותף שהוא מומחה.

3.8. שותף – שותף ביקורת במשרד רואה חשבון שניסיונו הינו מעל חמש שנים, או שותף שהוא מומחה (כהגדרתו בסעיף 3.4 לעיל) המסייע בטיפול בתיק ופועל במסגרת המחלקות המקצועיות במבקר.

3.9. תעריף משוקלל לשעת ביקורת וסקירה- תעריף ממוצע שהינו תוצאה של סכימת הכפלת התעריף לשעת עבודה במשרד המבקר (בישראל) לפי סוגי מבקרים במספר שעות העבודה לכל אחד מהסוגים וחלוקת הסכימה בסה"כ שעות הביקורת והסקירה.

3.10. עיסוק אחר- עיסוק שאינו עבודת ביקורת וסקירה בהתאם לתקנות רואי חשבון (ניגוד עניינים ופגיעה באי-תלות כתוצאה מעיסוק אחר), תשס"ח-2008 (להלן: "התקנות") ולהוראות הרשות והוראות כל דין.

4. תעריפים לשעת עבודות ביקורת וסקירה:

התעריפים לשעת עבודת ביקורת וסקירה ייקבעו בהתאם לסוגי המבקרים בחברה כלהלן:

סוגי המבקרים בטיפול בחברה	תעריף ב-₪ לשעת עבודה (לא כולל מע"מ)
שותף	360
מנהל ביקורת	270
בוחן מרכז/ ראשי	175
בוחן	145

התעריף הממוצע המשוקלל בש"ח לשעת עבודה בחברות ממשלתיות לעבודת ביקורת וסקירה לא יעלה על 220 שקלים חדשים (לא כולל מע"מ). תקרה זו תחושב בנפרד עבור כל אחד מסוגי עבודות הביקורת המוגדרים בסעיף 3.3 לעיל.

התעריף המשוקלל לשעת עבודה ייקח בחשבון גם שעות עבודת מומחים.

5. תעריפים לשעת עבודת מומחה

התעריפים לשעת עבודת מומחה ייקבעו בהתאם לסוגי המומחים, כאמור בסעיף 3 ובסעיף 4 לעיל.

6. עיסוק אחר

6.1. העסקת רואה חשבון המבקר בעיסוק אחר כהגדרתו בסעיף 3.10 לעיל מחייבת, ביתר שאת, בחינה כי אין בעיסוק אחר זה כדי ליצור מצבים של ניגודי עניינים ופגיעה, ולו למראית עין, באי תלות רואה חשבון המבקר כמפורט בתקנות רואה חשבון ובהוראות הרשות בעניינים אלו.

6.2. לעניין זה על נושאי המשרה בחברה ורואה החשבון המבקר לוודא כי יימנעו מצבים של ניגודי עניינים ופגיעה, ולו למראית עין, באי-תלות רואה חשבון המבקר כמפורט בתקנות ובהוראות הרשות בעניינים אלו.

6.3. קיים הסיכון שכתוצאה מעיסוק אחר תיווצר פגיעה באי התלות בהתאם לתקנות ובשל כך יפגעו עבודת רואה החשבון לרבות אי תלותו ויכולת החברה לפרסם דוחות כספיים כדין. מדיניות הרשות הינה כי, ככלל, אין מקום שרואה החשבון

המבקר יעסוק בעיסוק אחר. זאת, בין היתר, לאור הסיכונים הנגזרים מכך והשאיפה שרואה החשבון המבקר יבצע כהלכה את הנדרש ממנו בביצוע עבודות הביקורת והסקירה בהתאם להוראות הרשות ולהוראות כל דין.

6.4. יחד עם זאת, יתכנו מקרים, היוצאים מהכלל, שבהם יהיה מקום לאישור מראש של הרשות לביצוע עיסוק אחר וזאת לאחר קבלת פנייה מנומקת של החברה ושל רואה החשבון המבקר.

6.5. התנאי שבסעיפים 6.1 ו 6.2 לעיל למניעת ניגודי עניינים ופגיעה, ולו לכאורה, באי התלות, מהווה תנאי הכרחי, אשר רק בהתקיימו ניתן יהיה לבחון את התנאים הנוספים, והם חיוניות ביצוע העבודה על ידי רואה החשבון המבקר דווקא, סבירות העלויות ועמידה בדרישות לאיכות השירות בהתאם לחוזרי הרשות שבסימוכין.

6.6. התעריפים לעניין עבודות שהן בגדר עיסוק אחר (שאינן עומדות בגדר עבודות ביקורת וסקירה כאמור לעיל), ייקבעו אד הוק על ידי הרשות לאחר התייעצות בוועדה. במידה ולא נקבע אחרת על ידי הרשות, התעריפים לעניין עבודות שהן בגדר עיסוק אחר ייקבעו בהתאם לתעריפים החלים על עבודות ביקורת וסקירה כאמור בסעיף 4 לעיל.

7. תחולה

7.1. התעריפים, כאמור לעיל, ישולמו בעבור עבודות שיבוצעו על ידי רואה החשבון המבקר החל מעבודות בגין הדוחות הכספיים ליום 31.12.2009. עם זאת, בעבור שעות שבוצעו עד ליום 30.6.2010 לא יעלה שיעור התוספת כתוצאה מהחישוב על בסיס חוזר זה לעומת החישוב כפי שנעשה עד כה על 10%.

7.2. דיווחי רואי החשבון המבקרים לרשות בהתאם לחוזרי הרשות שבסימוכין יותאמו כך שיכללו את המידע הנוסף הנדרש בהתאם לחוזר זה.

7.3. הוראות אחרות בנדון הכלולות בחוזרי רשות שבסימוכין ושלא שונו בחוזר זה יהיו בתוקף אלא אם כן נאמר במפורש אחרת בחוזר זה.

7.4. חוזר זה מחליף ומבטל את החוזר הקודם בנושא - חוזר רואה חשבון 1-4-2011.

2.4. תשלום מקדמות על חשבון שכר טירחת משרדי רו"ח המבקרים את החברות

מדינת ישראל
משרד ראש הממשלה
רשות החברות הממשלתיות

ירושלים
מנהלת הרשות
י"ג בשבט התשנ"ח
9 בפברואר 1998
98-17815.ת
חוזר מס': ב2-98/2

לכבוד
יו"ר הדירקטוריון
יו"ר ועדת הביקורת
רו"ח המבקר את החברה

א.ג.נ.,

הנדון: תשלום מקדמות על חשבון שכר טירחת משרדי רו"ח המבקרים את החברות

סימוכין: לחוזר מס' ב2-97/1 מ-29.4.97 בעניין נוהל העסקת שכר טרחת רואי החשבון המבקרים את החברה

א. בסעיף ה(3) בחוזרנו שבסימוכין* הבהרנו, כי לעניין אי התלות אנו מדגישים את הצורך למנוע עיכוב מהותי בתשלום שכ"ט לרו"ח המבקר את החברות לרבות מקדמות שוטפות בהיקף המאושר על ידי הרשות.
ב. מבדיקת ישום האמור בחברות מסוימות התברר הצורך להבהיר את המונח "עיכוב מהותי", מחד ואת המונח "ההיקף המאושר על ידי הרשות", מאידך.
ג. כך למשל, היו מקרים בהם גורמים מבוקרים שילמו מקדמות למבקרים אותם בסכומים שעלו באופן ניכר על ההיקפים שאושרו על ידי הרשות ומאידך היו מקרים בהם שולמו מקדמות בסכומים קטנים באופן מהותי מהסכומים שאושרו לבסוף. כל אחד מהמקרים

2.4. תשלום מקדמות על חשבון שכר טירחת משרדי רו"ח המבקרים את החברות

הנ"ל עלול היה ליצור ולו מראית עיין של חשש לפגיעת המבוקר באי תלות המבקר.

ד. לפיכך אבקש להבהיר כדלקמן:

(1) יש לשלם לרואה החשבון מבקר החברה מקדמות שוטפות בגובה מלוא החשבונות שיוגשו על ידו בהתאם להתקדמות עבודות ביקורת וסקירה שוטפות וזאת עד לתיקרה של 80% משכר הטירחה השנתי בגין עבודות אלו והיתרה תשולם כאמור בסעיף קטן (5) שלהלן.

(2) המקדמות יאושרו לתשלום על ידי יו"ר ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון בסמוך להגשתם ע"י רואה החשבון מבקר החברה ואם חל עיכוב בתשלום מסיבה כלשהיא עליהם להודיע על כך מיד לרשות.

(3) האמור כפוף לתעריפים וההתפלגויות כפי שאושרו ע"י הרשות לתקופה הרלבנטית. לעניין היקף השעות לפיהם יחושב שכר הטירחה השנתי הנ"ל, אם לא חל שינוי בשנה השוטפת כתוצאה מפניית רואה החשבון וקבלת אישור הרשות יש לשלם מקדמות בהתאם להיקף השעות כפי שאושר ע"י הרשות לשנה הקודמת.

(4) התשלומים, לרבות המקדמות, בעניין עבודות תשקיף ומכירת מניות או מטלות מיוחדות (כאמור בסעיף ו' בחוזר שבסימוכין*), אינם נכללים בעבודות ביקורת וסקירה שוטפות הנ"ל והם יבוצעו בהתאם לאישור שינתן ע"י הרשות לאחר פניית רואה החשבון המבקר וקבלת הערות יו"ר הדירקטוריון ויו"ר ועדת הביקורת בסמוך לפניה הנ"ל.

(5). יתרת התשלומים (בניכוי המקדמות ששולמו) תשולם לרואה החשבון המבקר מיד לאחר אישור הרשות לדו"ח שכר הטירחה השנתי כאמור בסעיף ח' בחוזרנו שבסימוכין*. על מנת למנוע עיכובים ופגיעה בתקינות ההליך, נדרש המבקר להגיש את הדו"ח האמור לאישור הרשות ולהערות הדירקטוריון בסמוך לאחר סיום ביקורת הדו"חות השנתיים והדירקטוריון נדרש להגיש את הערותיו לרשות בסמוך לאחר קבלת הדו"ח האמור.

* האמור בסעיפי החוזר שבסימוכין כפוף לשינויים ועידכונים כפי שיהיו מעת לעת בחוזרי הרשות.

2.4. תשלום מקדמות על חשבון שכר טירחת משרדי רו"ח המבקרים את החברות

הנדון: תשלום מקדמות על חשבון שכר טירחת משרדי רו"ח המבקרים את החברות

מתייחס לחוזר מס' ב2-97/1 מ-29.4.97 בעניין נוהל העסקת מנהלת רשות החברות הממשלתיות

העתק:
השר האחראי על החברה
מבקר המדינה
מנכ"ל החברה
מזכיר החברה
מבקר פנימי
רפרנט החברה

לתיק: חוזר (746)

בכבוד רב

פרק 3

הנחיות בדבר דיווח כספי לחברה ממשלתית

3.1. פרסום דוחות כספיים של החברות הממשלתיות לציבור

א׳ בטבת התשע״ט
9 בדצמבר 2018
חוזר חשבונאות וכספים דוחות כספיים
2018-5-1

הנדון: **<u>פרסום דוחות כספיים של החברות הממשלתיות לציבור</u>**

<u>כללי</u>

ביום 22.3.18 פורסם ברשומות תיקון מס׳ 36 של חוק החברות הממשלתיות, התשל״ה-1975 (להלן - ״**חוק החברות הממשלתיות**״ או ״**החוק**״).

התיקון בחוק החברות הממשלתיות נועד להגביר את השקיפות ביחס לפעילות של חברות ממשלתיות, ואת יכולת הבקרה והפיקוח על פעילותן על ידי הציבור.

פרסום המידע בדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור הרחב הינו חלק בלתי נפרד מהמגמה לשיפור נגישות המידע והגברת השקיפות של החברות הממשלתיות, ולפיכך הרשות רואה חשיבות גבוהה בפרסומם **בצורה מלאה ושקופה**, תוך הימנעות מהשמטות ככל שהדבר ניתן, בהתחשב בהוראות הדין.

<u>מטרת החוזר</u>

מטרת החוזר הינה להבהיר לחברות הממשלתיות את דרך היישום של תיקון החוק על ידי רשות החברות הממשלתיות (להלן - ״**הרשות**״) ועל ידי החברות הממשלתיות השונות, וכן לקבוע, בהתאם לסעיף 34א(ג) לחוק החברות הממשלתיות, הוראות לעניין פרסום לציבור של דוחות כספיים שנתיים באמצעות הרשות ובכלל זה הוראות לעניין הדרך והמועד להגשתם של דוח כאמור לרשות לצורך פרסומו לציבור באמצעותה. מנהל הרשות יפרסם ברשומות הודעה על מתן הוראות כאמור ועל מועד תחילתן; ההוראות וכל שינוי בהן יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות.

1. <u>הגדרות</u>

״**האנפה**״ – מערכת מידע ייעודית של הרשות לקליטת דיווחים של חברות ממשלתיות דרך רשת האינטרנט;

״**חברה ממשלתית**״ – לרבות חברה בת ממשלתית;

״**תאגיד מדווח**״ – כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך, התשכ״ח-1968;

״**השמטות**״ – השחרת מידע בדוחות;

2. <u>תחולת תיקון החוק</u>

למועד חוזר זה, חל תיקון החוק על פרסום לציבור של דוח כספי שנתי של החברה הממשלתית החל מדוח כספי שנתי לשנת 2017 ואילך.

פרסום לציבור של דוחות עליהם לא חל התיקון לחוק, כגון דוחות כספיים של חברות ממשלתיות לשנים שקדמו לשנת 2017, דוחות שנתיים (למעט דוחות כספיים) וכן פרסום דוחות רבעוניים יעשה בהתאם לאמור במכתב הרשות מיום 1 בפברואר 2017 רח. 2016-13201 ומכתב הרשות מיום 20 בנובמבר 2017 רח. 2017-15274.

3. <u>אי תחולת תיקון החוק על חברה ממשלתית שהינה תאגיד מדווח</u>

חברה ממשלתית שהיא תאגיד מדווח לא תידרש לפרסם לציבור את הדוחות הכספיים השנתיים לפי הוראות התיקון לחוק, והיא תוסיף לפרסם לציבור דוחות לפי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ״ח - 1968.

4. <u>יישום החוק על ידי חברה ממשלתית שאינה תאגיד מדווח</u>

א. דירקטוריון חברה ממשלתית שאינה תאגיד מדווח (להלן - ״**חברה ממשלתית לא מדווחת**״) ידון ויאשר לא יאוחר מיום 31.3 את הדוחות השנתיים של החברה.

ב. בישיבת דירקטוריון של החברה שעל סדר יומה אישור הדוחות הכספיים השנתיים, ידון הדירקטוריון גם אם קיימת מניעה לפרסום מידע מהדוחות הכספיים לציבור בהתאם לאמור בסעיף 34א(ו) לחוק החברות הממשלתיות.

ג. הדוחות הכספיים השנתיים שאושרו על ידי הדירקטוריון יימסרו לרשות בסמוך לאישורם, ללא השמטות, באמצעות מערכת אנפה. החליט הדירקטוריון לפרסם את הדוחות הכספיים במלואם, ללא השמטת פרטי המידע, תודיע החברה על כך לרשות עם העברת הדוחות.

ד. ככל שיוחלט על ידי דירקטוריון החברה כי מידע המיועד לפרסום הינו מידע אשר החברה רשאית או חייבת שלא לפרסם לציבור בהתאם להוראות סעיף

34א(ו) לחוק, תעביר החברה לרשות, באמצעות מערכת האנפה, את הדוחות הכספיים השנתיים שאושרו ללא השמטות, וכן עותק הדוחות שיפורסם לציבור בהשמטות בהתאם להחלטת דירקטוריון ("**הדוח הכספי עם השמטות**"), תוך ציון ברור של ההשמטות (בהקשר זה יודגש שאין לבצע השמטות בדרך של הוצאת דפים או באופן שבו לא ניתן לזהות את ההשמטות, כגון חיתוך של פרטי מידע מתוך הדוח), ציון הוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – "**חוק חופש המידע**") מכוחן בוצעה כל אחת מההשמטות, והנימוק עליו מתבססת כל אחת מההשמטות.

ה. מוצע כי תוך 2 ימי עסקים ממועד אישור הדוחות השנתיים תפרסם חברה ממשלתית לא מדווחת לציבור את הדוחות הכספיים השנתיים, או הדוח הכספי השנתי עם השמטות לרבות ציון הוראות חוק חופש המידע מכוחן בוצעה כל אחת מההשמטות, לפי העניין, באתר האינטרנט של החברה.

ו. מבלי לגרוע מחובות החלות על החברה הממשלתית בהתאם לתיקון החוק, תהיה רשאית הרשות לפרסם לציבור, בכל דרך שתמצא לנכון, את הדוח הכספי השנתי המלא שאושר על ידי החברה, או אם החליט הדירקטוריון על השמטת המידע בהתאם לס"ק א', את הדוח הכספי עם השמטות, לרבות ציון הוראות חוק חופש המידע מכוחן בוצעה כל אחת מההשמטות, והכל מבלי לגרוע מן האמור בסעיף 5 להלן.

ז. האמור בסעיף זה יחול על חברה ממשלתית לא מדווחת, בין אם הינה רשות ציבורית לפי חוק חופש המידע, ובין אם אינה רשות ציבורית, ביחס לכל פעילותה או ביחס לחלק מפעילותה.

5. <u>יישום התיקון לחוק על ידי הרשות</u>

א. מודגש כי אין בקבלת הדוחות הכספיים עם השמטות על ידי הרשות, בפרסומם של דוחות אלה לציבור באתר הרשות או בדרך אחרת, או בהשתתפות נציג הרשות בישיבת דירקטוריון בה הוחלט על השמטות המידע, כדי להוות הסכמת הרשות להשמטות עליהן החליטה החברה.

ב. הרשות תהיה רשאית, בין ביוזמתה ובין בעקבות פנייה שקיבלה, לבחון, מעת לעת, אי פרסומם של דוחות כספיים שנתיים בידי חברה ממשלתית לא מדווחת או לבחון השמטות שנעשו בדוחות כספיים שפורסמו בהתאם לתיקון בחוק.

ג. ראתה הרשות כי חברה ממשלתית לא מדווחת לא פרסמה מידע כנדרש לפי הוראות סעיף 34א לחוק, תודיע על כך לחברה, תוך ציון אילו פרטי מידע היא שוקלת לפרסם לציבור בעצמה ("**הודעת הרשות**").

ד. לדירקטוריון החברה תינתן תקופה של 21 יום להתייחס להודעת הרשות בהסתמך על הוראות סעיף 34א(ו) לחוק. תקופה זו יכול ותוארך על ידי הרשות,

אם תמצא הרשות כי יש לכך הצדקה.

ה. החליט דירקטוריון החברה להתנגד לעמדת הרשות, בנימוק שאין למסור את המידע, כולו או מקצתו, מכוח הוראות סעיף 34א(ו) לחוק, תקבל הרשות החלטה ביחס להתנגדות שהוגשה.

ו. החליטה הרשות לדחות את התנגדות החברה, תמציא לחברה, בכתב, את החלטתה המנומקת, ותודיע לו על זכותו לעתור נגד החלטתה, תוך 45 יום ממועד מתן ההחלטה. תקופה זו יכול ותוארך על ידי הרשות, אם תמצא הרשות כי יש לכך הצדקה.

ז. הרשות לא תפרסם את המידע לציבור, בטרם חלפה התקופה להגשת העתירה כפי שנקבעה על ידה, או בטרם הוחלט לדחותה, לפי העניין, אלא אם כן תודיע החברה, בכתב, כי היא מוותרת על זכותה להגיש את העתירה.

ח. לא הגישה החברה התנגדות לפרסום המידע כאמור בהודעת הרשות, עד למועד שנקבע על ידי הרשות, תפרסם הרשות את המידע האמור לציבור בכל דרך שתמצא לנכון.

6. אין באמור בחוזר זה לגרוע מהוראות חוק חופש המידע, ככל שחלות על החברה.

<u>תחילה</u>

מועד תחילת הוראות אלה ביום פרסום חוזר זה.

<u>תחולה</u>

למעט האמור בסעיף 3, הוראות חוזר זה יחולו על חברות ממשלתיות לא מדווחות, כהגדרתן בסעיף 4 לעיל.

בכבוד רב,

יעקב קוינט
מנהל רשות החברות הממשלתיות

3.2. התחייבויות יחסי עובד מעביד ואקטואריה בדוחות הכספיים (מתוקן)

ירושלים
ל' בכסלו התשע"ה
22 בדצמבר 2014
חוזר חשבונאות וכספים דוחות כספיים
2014-5-2

לכבוד	לכבוד	לכבוד
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל החברה	רואה החשבון המבקר

הנדון: **<u>התחייבויות יחסי עובד מעביד ואקטואריה בדוחות הכספיים (מתוקן)</u>**

1. <u>מטרת החוזר</u>

מטרת חוזר זה להסדיר את היערכות החברות הממשלתיות והחברות הממשלתיות הבנות (להלן: "החברות הממשלתיות") בכל הנוגע להצגת התחייבויות החברות בגין יחסי עובד מעביד בדו"חות הכספיים של החברה, לקבוע כללים בנוגע למדידה ולהצגה של ההתחייבויות ולמידת ההסתמכות על החישובים האקטוארים ולשפר את איכות הדוחות הכספיים של החברות הממשלתיות.

2. <u>רקע</u>

לאור החשיבות הנודעת לנושא יחסי עובד-מעביד בחברות הממשלתיות והטיפול

בו בדו"חות הכספיים של החברות, הרשות סבורה כי על החברות לפעול להסדרת הטיפול במיפוי התחייבויות אלו על ידי החברות, בהסדרת הממשק בין החברות לבין האקטוארים, באופן הערכתם את ההתחייבויות ובמדידתן והכל על מנת להביא לשיפור הצגת ההתחייבויות בדוחות הכספיים. חוזר זה כולל התייחסות לנושאים העיקריים אשר הרשות סבורה כי על החברות הממשלתיות להסדיר במסגרת זו.

חוזר זה אינו גורע מחובת החברות הממשלתיות לנהוג על פי התקינה החשבונאית החלה עליהן.

3. <u>הגדרות</u>

- "אקטואריה"- השימוש בטכניקות מתמטיות לפתרון בעיות כלכליות וחברתיות בהן משולבים מצבים של אי ודאות.
- "איגוד אקטוארי מוכר"- איגוד החבר ב "The International Actuaria Association" – "האיגוד האקטוארי הבינלאומי" שהתאגד בשוויץ בהתאם לחוק השוויצרי ואשר מקום מושבו הראשי בקנדה.

<u>למונחים אחרים בחוזר זה, אשר מוגדרים ב-IAS 19, תהיה המשמעות הנודעת להם בהתאם להגדרתם בתקן זה.</u>

4. <u>מיפוי ההתחייבויות בגין יחסי עובד מעביד על ידי החברה</u>

מקורן של התחייבויות החברה כלפי עובדיה עשוי להיות, בהתאם לדין, בחקיקה ראשית או בחקיקת משנה, בצווי הרחבה, הסכמי עבודה אישיים, הסכמים קיבוציים, הסדרים קיבוציים או נוהג מחייב על פי דין, אם קיים בחברה.

ההטבות הניתנות לעובדים מגוונות ובהן, בין היתר: שכר עבודה, ביטוחי חיים, פדיון ימי מחלה, צבירת ימי מחלה לצורך ניצול עתידי, ימי חופשה, השתתפות בשכר לימוד, תשלומי פנסיה, פיצויים ותגמולים, מענקים ועוד.

תהליך מיפוי ההתחייבויות בגין יחסי עובד מעביד :

השלב הראשון לצורך מדידת ההתחייבויות בגין יחסי עובד מעביד הינו מיפוין על ידי החברה ותיעוד הליך המיפוי.

<u>המיפוי יכלול את השלבים הבאים:</u>

א. הכנת רשימת סוגי ההתחייבויות לעובדי החברה.

ב. פירוט המקור של סוגי ההתחייבויות ברשימה שהכינה החברה.

ג. מיפוי הקריטריונים לזכאות העובדים בגין כל התחייבות, לפי דור, וותק, הישגים, וכל אירוע רלבנטי.

ד. מיפוי האישורים הנדרשים, על פי כל דין או הסכם, ליצירת ההתחייבויות, הן מטעם הגורמים בתוך החברה והן מטעם כל גורם שלטוני, לרבות לפי חוק יסודות התקציב, התשנ"א-1981 והן לפי חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.

ה. בדיקת קיומם של האישורים הנדרשים בהתאם לסעיף קטן (ד) לעיל.

ו. תיעוד תהליך המיפוי לפי סעיף זה.

<u>החברה תיישם את המיפוי שלעיל, כך שיכלול באשר לכל אחת מהתחייבויות החברה כלפי העובדים התייחסות לשאלות הבאות:</u>

- מה מהות ההתחייבות.
- מתוקף מה משולמת ההטבה: הסכם, חקיקה וכד'.
- מי זכאי לפי ההתחייבות, ופירוט הקריטריונים הרלבנטיים לצורך חישובה.
- מהו השכר הקובע לחישוב המחויבות בגין ההטבה, האם התקבלו כל האישורים הנדרשים לצורך יצירת ההתחייבויות, מי הגורם שאישר את ההתחייבות בחברה ומי הגורם השלטוני שאישר את ההתחייבות: מדינת ישראל (ציין הגורם/ים), דירקטוריון החברה, הנהלת החברה, לא ניתן אישור של מי מהגורמים הנ"ל אך הטבה כזו משולמת בפועל, אחר.
- מתי נוצרה ההתחייבות בפועל בגין ההטבה.
- החל ממתי שולמו כספים בגין ההתחייבות.
- האם ההתחייבות מיושמת ובאיזה שיעור מכלל הזכאים להטבה.
- האם קיימת התייחסות של גורמי מדינה וביקורת שונים מטעם המדינה או החברה לגבי חריגות/יישום בלתי מאושר או בלתי נאות של ההטבה.
- האם המקורות הכספיים המיועדים לתשלום ההטבות מנוהלים על ידי החברה או על ידי אחרים, תוך פירוט הגורמים החיצוניים המנהלים כספים כאמור, הסכומים המנוהלים על ידיהם ואפיקי ההשקעה בהם הם מנוהלים.
- ככל שקיימת חריגה מאישורים שהתקבלו, יינתנו הסברי הדירקטוריון על הגורמים להיווצרות החריגה, סכומי החריגה, העובדים שלגביהם חלה החריגה והפעולות שננקטו על ידי החברה לביטול החריגה.
- האם נכון לתאריך הדוח הכספי נצברו מקורות כספיים חסרים/עודפים לכיסוי מחויבויות החברה בגין ההטבות.

בהתאם לצורך, על החברה להיעזר ביועץ המשפטי לצורך הבנת ההתחייבות או ביועצים אחרים לצורך כמותה.

5. <u>התקשרות החברה עם אקטואר</u>

לצורך מילוי התחייבויותיה של החברה ביחס להצגת התחייבויות בגין יחסי עובד-מעביד בדוחותיה הכספיים, על החברות להתקשר, מבעוד מועד עם אקטואר, לצורך מתן חוות דעת ביחס למחויבות הסופית של החברה כלפי עובדיה, הכנת דוחות האקטואריה, סיוע לחברה בניתוח וחיזוי מצבים כלכליים והתמודדות עם בעיות הקשורות בבחינת התחייבויות יחסי עובד מעביד.

לאור תפקידו המרכזי של האקטואר בעניין זה, הרשות רואה חשיבות רבה באופן העסקת האקטואר על ידי החברה ובתוכן ההתקשרות עמו, כך שיאפשר לחברה לבצע את התחייבויותיה על פי כל דין על הצד הטוב ביותר.

אופן מינוי האקטואר בחברה

הליך בחירת האקטואר, אחד או יותר, על ידי החברה ייעשה בהתאם להוראות כל דין, לרבות דיני המכרזים.

על מנת שבפני החברה תהיה חוות דעת אקטוארית אובייקטיבית אשר תענה על כל צרכיה, על החברה לקבוע כללים מתאימים לבחירת האקטואר, אחד או יותר, לחברה. במסגרת הכללים, יקבעו קריטריונים לבחירת האקטואר, לבדיקת איכות עבודתו, יוגדר הממשק בינו לבין החברה וייקבעו הוראות למניעת ניגודי עניינים בביצוע עבודתו.

במסגרת הקריטריונים לבחירת האקטואר יכללו הוראות לעניין ההשכלה, המקצועיות והניסיון של האקטואר, ובין היתר, הוראות אלה:

א. השכלה

מי שעומד בדרישות ההשכלה של איגוד אקטוארי מוכר.

ב. מקצועיות וניסיון

- חבר מלא באיגוד אקטוארי מוכר.
- הניסיון של האקטואר בעבודות רלבנטיות אחרות שביצע בתאגידים אחרים או בחברות ממשלתיות אחרות.
- ניסיון בעבודה מול תאגידים בתחום הפעילות של החברה בעלי היקף כספי ורמת מורכבות דומים.
- הרשות סבורה כי לאור החשיבות הנודעת לעבודת האקטואר בעניין זה, יש מקום לקבוע כי מספר שנות הניסיון שצבר המועמד בתחום האקטואריה לא יפחתו מ-5. הרשות סבורה כי יש מקום שחברות ממשלתיות בעלות מורכבות עסקים ו/או מורכבות בתחום יחסי העבודה יקבעו מספר שנות ניסיון מינימלי גבוה יותר.

ג. מהימנות

- במסגרת ההליך וההתקשרות עם האקטואר, על החברה לכלול הוראות מתאימות

למניעת חשש לניגוד עניינים עם עניניי החברה בעבודת האקטואר. כן, על החברה לוודא, כמיטב יכולתה, כי האקטואר אינו מבצע את עבודתו תוך כדי חשש לניגוד עניינים.

ד. זמינות

- במסגרת הליך ההתקשרות עם האקטואר על החברה לוודא כי לרשותו זמן, אמצעים וכוח אדם מספיקים למילוי המשימה, אם תוטל עליו במועד הנדרש.
- במסגרת ההתקשרות, יש לקבוע כי על האקטואר להיות נגיש למתן הבהרות מספקות ובמועד, ככל שיידרש, על ידי גורמים רלוונטיים בחברה ומחוץ לה.

ה. היבטים נוספים של ההתקשרות עם האקטואר

- במסגרת ההתקשרות תוודא החברה כי תקבל את כל החומר והמידע הנדרש לה ביחס לאקטואר וחוות דעתו, בהתאם לחוזר הרשות "חברות ממשלתיות – דוחות", לרבות קבלת הצהרת האקטואר, בנוסח שנקבע בתוספת הראשונה לחוזר הרשות "חברות ממשלתיות – דוחות".
- במסגרת ההתקשרות, על החברה לוודא כי בבואו לחשב את ההתחייבויות בגין יחסי עובד מעביד, יבחן האקטואר את כל הנתונים וההנחות המשפיעים על הערכת ההתחייבות, ויבצע את כל החישובים הנדרשים על מנת להציג באופן מהימן את הערכתו.
- על החברה לוודא, במסגרת ההתקשרות, כי האקטואר יהיה אחראי לנתח את הנתונים שמקבל מהחברה, לערוך בדיקות אנליטיות, בדיקות סבירות והשוואה מול הנתונים בפועל.
- אין לאקטואר כל אחריות למידע ולנתונים שהוא מקבל מהחברה, למעט כאמור לעיל בסעיף הקודם.
- על האקטואר לבצע את כל החישובים השוטפים המסתמכים על מידע שוטף ומידע חזוי, בזהירות, מהימנות ועקביות.
- על האקטואר לבצע הערכה בלתי תלויה לסבירות ונאותות ההנחות האקטואריות והתאמתן לנתונים של חברות מאותו ענף.
- על האקטואר לדווח לדירקטוריון על כל ממצא שעשוי להשפיע מהותית על המצב הכספי של החברה.
- על האקטואר לבצע כל בדיקה נוספת בהתאם לנסיבותיה המיוחדות של החברה.
- על האקטואר לערוך מחקרים סטטיסטיים וכלכליים לצורך בדיקת ההנחות וביסוס החישובים.
- על האקטואר ללוות את החברה בתהליך הביקורת על הדוחות הכספיים ולסייע במתן מענה שוטף לשאלות רואה החשבון המבקר בקשר להצגת התחייבויות יחסי עובד

מעביד בדוחות הכספיים.

- על האקטואר לסייע בהכנת הביאורים והגילויים בדוחות הכספיים הנדרשים בהקשר להתחייבויות יחסי עובד מעביד.
- על האקטואר לשתף פעולה עם החברה ועם גורמי הממשלה בכל ביקורת שתערך בנושא אקטואריה, בין ביקורת של הממשלה או גורמי ביקורת מוסמכים אחרים.

זכות האקטואר לקבלת כל מידע הנדרש לצורך מילוי תפקידו

על החברה לספק לאקטואר כל מידע שהוא לדעתו חיוני לביצוע הערכותיו להתחייבויות יחסי עובד מעביד. בין השאר, תעמיד החברה לרשותו:

- גישה לרשומות החברה לנתונים הכספיים והלא כספיים שמתייחסים למצבת העובדים, הסכמי השכר, דירוג המשרות, מדיניות השכר וכל מידע חזוי רלוונטי לחישובים שמבצע האקטואר.
- מידע והסברים לכל ממצא שהאקטואר רואה בו כמידע רלוונטי שיש לו השפעה על ההתחייבות האקטוארית.

6. <u>ההנחות האקטואריות</u>

הנחות אקטואריות מהוות נדבך חשוב ומרכזי במדידה ומשמשות בסיס לצפי עתידי באשר להתחייבויות ולנכסים בגין יחסי עובד מעביד.

לצורך הכנת הערכות אקטואריות להתחייבויות יחסי עובד מעביד נדרשות הנחות שונות ובהן גם הנחות המבוססות על ניסיון העבר.

בין ההנחות הנדרשות לצורך ההערכה האקטוארית של התחייבויות בגין יחסי עובד מעביד, החברה נדרשת להעריך את:

- שיעור גידול השכר העתידי.
- שיעורי העזיבות השנתיים החזויים (תוך התייחסות לסיבות עזיבה אפשריות).
- גיל הפרישה (יש לציין באם יש הבחנה בין גבר לאישה).
- שיעור פגיעה בעבודה (לחלק לפי המהות של הפגיעה ואם היא מביאה למצב של אובדן כושר עבודה).
- לוחות תמותה, הן במהלך תקופת העסקה והן אחריה.
- שיעור העובדים שפורשים בפרישה מוקדמת.
- שיעור ההיוון (ראה נספח א')

ההנחות האקטואריות של החברה יובאו לאישור הדירקטוריון.

7. <u>תדירות ביצוע מחקרי ניסיון לעדכון ההנחות האקטואריות</u>

על החברה לעדכן את ההנחות האקטואריות בהן היא עושה שימוש לחישוב ההתחייבות בגין יחסי עובד מעביד, מדי תקופה בגין שינויים בציפיות השוק, במידה שהיו, בכל תקופה. ואולם, עדכון זה אינו מחייב בהכרח עריכת מחקר אקטוארי חדש בכל תקופה. יש לוודא שההנחות האקטואריות העדכניות ימשיכו להיחשב "האומדן הטוב ביותר" של המחויבות. שינוי בנסיבות עשוי להצביע על כך שמחקר מהעבר כבר אינו תקף, מה שיצריך חשיבה מחודשת והתחשבות בשיקולים נוספים.

הניסיון מראה שמחקרים לגבי העבר עלולים להטעות, בעיקר כאשר מדובר בקבוצות סגורות שהן למעשה רלוונטיות ביותר בחברות הממשלתיות ובמיוחד לגביהן יש לבצע אומדן לגבי המחויבות האישית של כל גמלאי באופן ספציפי.

על החברה לשקול את מכלול הנסיבות הרלוונטיות על מנת להחליט באם לבצע את מחקרי הניסיון עבור כל ההנחות האקטואריות. הנחות אקטואריות מסוימות, נדרשות להיבחן בתדירות גבוהה יותר מהנחות אקטואריות אחרות. שינויים במשק ובחברה עשויים לקבוע באם יש לבחון מחדש הנחות אקטואריות ספציפיות. בנוסף למחקרים, בעת החלטת החברה על ההנחות האקטואריות יש להתחשב במידע העדכני המצוי בהנהלת החברה ואינו עולה מהמחקרים. כמו כן, מכיוון שלא תמיד ניתן להקיש ממחקרי השכר באשר לעתיד יש לתת למדיניות השכר משמעות רבה ולהתחשב באופי הפעילות של החברה ובהסכמים חדשים שנחתמו.

8. בהתאם לסעיף 32(א)(8), לחוק החברות הממשלתיות, אבקש להעלות חוזר זה לסדר היום של הדירקטוריון תוך 90 יום מיום הוצאתו ולקבל החלטה בדבר אופן יישומו.
9. יו"ר הדירקטוריון, ובהעדרו יו"ר ועדת הביקורת, יגיש לרשות תוך 90 יום ממועד ההחלטה בדירקטוריון בדבר יישום החוזר ובדבר אופן יישומו של חוזר זה.

בכבוד רב,

אורי יוגב
מנהל רשות החברות הממשלתיות

העתק: שר האוצר
השר האחראי על החברה
מבקר המדינה
יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון
חברי הדירקטוריון (באמצעות מזכיר החברה)
המבקר הפנימי (באמצעות מזכיר החברה)
נציג רשות החברות
יו"ר הוועדה המייעצת למנהל הרשות בנושא חשבונאות,
דיווח ותקינה חשבונאית

נספח א'

<u>קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל</u>

תקן 19 בתקינה החשבונאית הבינלאומית (IFRS) קובע כי:

"השיעור שמשמש להיוון מחויבויות בגין הטבה לאחר סיום העסקה.. יקבע על ידי שימוש בתשואות שוק בסוף תקופת הדיווח על אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. במדינות בהן אין שוק בו מתקיימת סחירות גבוהה באגרות חוב כאלה, יש להשתמש בתשואות השוק (בסוף תקופת הדיווח) על אגרות חוב ממשלתיות."

עד היום, פעלו החברות בישראל תחת ההנחה כי אין בישראל שוק בו מתקיימת סחירות גבוהה באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה ועל כן השיעור ששימש להיוון ההתחייבויות היה תשואות השוק על אגרות חוב ממשלתיות.

ביום 25 בנובמבר 2014 פרסמה רשות ניירות ערך (להלן – הרשות) את עמדת סגל חשבונאית מספר 1-21: "קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל" ולפיה:

1. "בישראל מתקיים שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה שהמטבע שלהן הינו שקל".
2. "אופן היישום הראוי למעבר משימוש בשיעור תשואה על אגרות חוב ממשלתיות לשיעור תשואה על אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה הינו בדרך של מכאן ולהבא, קרי כשינוי אומדן".

בהתאם לקביעה זו של רשות ניירות ערך על החברות לעבור מהיוון ההתחייבויות בגין הטבה לאחר סיום העסקה משיעור תשואה על אגרות חוב ממשלתיות לשיעור תשואה על אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה.

רשות החברות בחרה לאמץ את עמדת רשות ניירות ערך, הן לחברות ממשלתיות המיישמות את התקינה החשבונאית הבינלאומית והן לחברות אשר מיישמות את התקינה החשבונאית הישראלית ומציגות את ההתחייבות לעובדים לפי חישוב אקטוארי.

יש לבצע את השינוי האמור החל מהדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2014.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים

י"א בטבת התש"פ
8 בינואר 2020
חוזר חשבונאות וכספים דוחות כספיים
2020-5-1

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 20(א), 33ב(א), 34, 45, 54 ו-55 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – החוק) ובהתאם לתקנות שהוצאו מכוחו, הריני לפרסם חוזר זה (להלן – החוזר).

הנדון: **<u>חוזר דוחות כספיים – דוחות שנתיים וביניים</u>**

<u>פרק א': הוראות כלליות</u>

1. <u>מטרה</u>

מטרת החוזר היא לקבוע הוראות בנוגע לדוחות שנתיים וביניים שחברות ממשלתיות וחברות בנות ממשלתיות ורואי החשבון המבקרים אותן, יגישו לרשות, לצורך מילוי תפקידיה על פי דין.

2. <u>הגדרות</u>

2.1. בחוזר זה –

"אומדן חשבונאי קריטי" – אומדן שיש לכלול אותו, לפי כל דין, החלטת ממשלה, חוזרי הרשות או כללי החשבונאות החלים על החברה, בדוחות כספיים, ששימש בסיס לקביעת ערכו של נתון בדוחות הכספיים, ואשר מתקיימים בו כל אלה:

(1) בעת בחירתו נדרשת החברה להניח הנחות, בקשר עם נסיבות ואירועים הכרוכים באי-ודאות משמעותית;

(2) שינוי סביר בו, לרבות שימוש באומדן חלופי סביר, עשוי להיות בעל השפעה מהותית על הצגת מצבה הפיננסי של החברה או תוצאות פעילותה;

"אמצעי שליטה" – כהגדרתו בחוק החברות;

"דוח הדירקטוריון" – דוח של הדירקטורים על מצב ענייני החברה, כמפורט בסימן ב לפרק ב בחוזר זה;

"דוחות כספיים" – מערכת שלמה של דוחות כספיים כמשמעותם בכללי החשבונאות הבין לאומיים ובהתאם לתקינה החלה על החברה;

"דוח ביניים" – דוח לתקופה שמתחילת שנת הדיווח ועד לתום הרבעון האחרון;

"דיווח" – כל דוח לפי החוק, התקנות על פיו והחוזר;

"דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית", "דירקטור בעל כשירות מקצועית" – כמשמעותם בסעיף 240(א1) לחוק החברות;

"הון עצמי" – סך ההון העצמי בניכוי החלק המיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה, למעט לעניין דוח על השינויים בהון העצמי;

"הערכת שווי מהותית" - הערכת שווי שעשתה חברה בעצמה או באמצעות גורם אחר (להלן – מעריך השווי) של נכס, התחייבות, הון, התקשרות, פעילות, הכנסה או הוצאה, של החברה, המהותיים לעסקי החברה, אשר שימשה בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדיווח, לרבות עדכון של הערכת שווי קודמת ולרבות קביעה כי אין צורך בשינוי ערכם של נתונים בדיווח.

כמו כן, עומדת בלפחות אחד מבין המבחנים הבאים:

(1) נושא הערכת השווי מהווה לפחות 5% מסך נכסי החברה כפי שמוצגים בדוח על המצב הכספי המאוחד ליום האחרון של תקופת הדיווח.

(2) השפעת השינוי בשווי כתוצאה מהערכת השווי על הרווח הנקי או על הרווח הכולל, לפי העניין, מהווה לפחות 5% מסך הרווח הנקי או הרווח הכולל בהתאמה, של החברה לתקופת הדיווח וכן מהווה לפחות 2.5% מההון העצמי של החברה לתום תקופת הדיווח;

"הערכת שווי מהותית מאוד" – "הערכת שווי מהותית", בשינוי זה, במקום "המהותיים" יקראו "המהותיים מאוד" וכן הינה הערכת שווי המקיימת סף כמותי פי שניים מהערכת שווי מהותית, על פי הפרמטרים המוגדרים, קרי יש לקרוא 10% במקום 5% ו- 5% במקום 2.5%;

"חברה" – חברה ממשלתית, חברה בת ממשלתית;

"חברה בהפרטה" ו-"החלטת הפרטה" – כמשמעותן בחוק;

"חברה מדווחת" – חברה ממשלתית אשר חלות עליה הוראות פרק ו' לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968

"חברה כלולה"- חברה שהשקעת החברה הממשלתית בה כלולה בדוחות החברה ממשלתית על בסיס השווי המאזני למעט חברה מאוחדת;

"חברה קשורה" –

(1) חברה, אשר חברה אחרת - שאינה חברת-אם שלה - השקיעה בה סכום השווה לעשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון העצמי של החברה האחרת, בין במניות ובין בצורה אחרת, למעט בהלוואה הניתנת בדרך העסקים הרגילה ואינה הלוואת בעלים;

(2) חברה, אשר חברה אחרת - שאינה חברת-אם שלה - מחזיקה בעשרים וחמישה אחוזים או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות המונפק שלה או מכוח ההצבעה שבה, או רשאית למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר ממספר הדירקטורים שלה;

"חלוקה" – כהגדרתה בחוק החברות; למען הסר ספק, מובהר כי פעולת החברה הממשלתית לפי הוראות הרגולציה החלות עליה, כגון רשיון, כתב הסמכה או כד', אינו מהווה חלוקה;

"יום הדוח" – היום האחרון ברבעון הראשון, השני והשלישי;

"ייעוד הרווחים" – חלוקה או ייעוד רווחי החברה בכל דרך אחרת, כגון העברת עודפים לקרנות, או לכל מטרה אחרת.

"יעדים" – יעדים שנקבעו לחברה בחקיקה, בהחלטת ממשלה, על ידי רשות מוסמכת על פי דין לקבוע יעדים, בהסכמים בין החברה לבין המדינה או רשות מרשויותיה.

"כללי חשבונאות הבין לאומיים" – תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בין-לאומיים IASB (International Accounting Standard Board);

"מרשם בעלי המניות" – כמשמעותו בפרק השני לחלק הרביעי בחוק החברות;

"נושא משרה בכירה" ו"מורשה חתימה עצמאי" – כהגדרתם בסעיף 37(ד) לחוק ניירות ערך;

"עודפים", "דיבידנד" – כהגדרתם בחוק החברות;

"צירוף עסקים" – כמשמעותו בכללי החשבונאות הבין לאומיים, לרבות רכישת פעילות או נכס נדל"ן להשקעה המניב הכנסות והוצאות או רכישת תאגיד המחזיק נכס נדל"ן המניב הכנסות והוצאות בידי תאגיד נעדר פעילות;

"שנת הדיווח" – שנת החשבון האחרונה של החברה שנסתיימה לפני תאריך הדוח;

"תאריך הדוח" – התאריך שבו נחתמו הדוחות הכספיים;

"דוח על הרווח הכולל", "החלק המיוחס לבעלים של חברת האם", "החלק המיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה", "מגזר פעילות", "מדידה עוקבת", "נדל"ן להשקעה", "הון", "רווח או הפסד", "רווח או הפסד מפעילות שהופסקה", "רווחי או הפסדי החברה המיוחסים לבעלים של החברה האם" ו"תאגיד נרכש" – כמשמעותם בכללי החשבונאות הבין לאומיים;

"החוק" – חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה-1975;

"חוק הביקורת הפנימית" – חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992;

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999;

"חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

"הרשות"- רשות החברות הממשלתיות.

2. למונחים שבחוזר זה המוגדרים בחוק תהיה המשמעות הנודעת להם בחוק, אלא אם נכתב אחרת.

3. <u>שמירת דינים</u>

אין בהוראות החוזר כדי לגרוע מחובות הדיווח החלות על חברה לפי כל דין.

4. <u>אופן הגשת דוחות</u>

4.1. חברה תגיש לרשות דוחות לפי הוראות חוזר זה.

4.2. הדוחות יוגשו בדיווח אלקטרוני שיעשה באמצעות מערכת המחשב של הרשות המשמשת לקליטת דיווחי חברות (מערכת "אנפה" או מערכת אחרת באם תורה הרשות).

4.3. הדוחות ייערכו בצורה נוחה לקריאה ועמודיהם יהיו ממוספרים.

4.4. הדוחות יכללו את הפרטים המפורטים בחוזר זה כסדרם בו; אין חובה לציין העדר קיומו של פרט פלוני אלא אם נקבע כך במפורש בחוזר.

4.5. הפרטים בחוזר יובאו, ככל שהם נוגעים לעסקי החברה ומהותיים להצגתם הנאותה; בלי לגרוע מן האמור לעיל, יובא גם כל פרט אחר העשוי להיות חשוב לצורך הצגה נאותה של עסקי החברה.

5. <u>אישור הדוחות וחתימה עליהם</u>

5.1. דוחות שיש להגיש לפי חוזר זה, ייחתמו בידי המורשים לחתום בשם החברה בהתאם לחוזר זה והוראות כל דין, ויצוין בהם תאריך החתימה; בצד כל חתימה יצוין שם החותם ותפקידו בחברה.

5.2. תובא חוות דעתו של רואה החשבון של החברה על הדוחות הכספיים המבוקרים או הסקורים של החברה והיא תכלול גם התייחסות בדבר עריכת הדוחות בהתאם להוראות חוזר זה.

5.3. תובא חוות דעת כאמור בסעיף קטן 2 לעיל של רואה החשבון של כל חברה שדוחותיה הכספיים צורפו לדוחות הכספיים של החברה, על הדוחות הכספיים של החברה שדוחותיה צורפו כאמור.

5.4. חוות דעת כאמור בסעיפים קטנים 3-2 לעיל ישאו את תאריך החתימה בידי רואה-חשבון.

5.5. דוחות כספיים ייחתמו, בשם החברה, בידי שלושה –

1. יושב ראש הדירקטוריון, או דירקטור אחר שהדירקטוריון הסמיך לכך לצורך חתימה על הדוחות הכספיים למועד מסוים,

2. המנהל הכללי או מי שממלא בחברה תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה, ובמקרה שאין לחברה מנהל כללי – דירקטור שהדירקטוריון הסמיך לכך לצורך חתימה על הדוחות הכספיים למועד מסוים,

3. נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים.

5.6. דוח הדירקטוריון יאושר בידי הדירקטוריון, בד בבד עם אישור הדוחות הכספיים, וייחתם בידי שניים –

1. יושב ראש הדירקטוריון או דירקטור אחר שהדירקטוריון הסמיך לכך,

2. והמנהל הכללי או מי שממלא בחברה תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה.

5.7. דוחות שאינם מנויים בסעיפים קטנים 6-5 לעיל יאושרו בידי הדירקטוריון וייחתמו בידי יושב ראש הדירקטוריון, ובהעדרו – בידי דירקטור אחר שימונה לשם כך על ידי הדירקטוריון.

5.8. בכלל הדוחות יצויין מועד אישורם על ידי הדירקטוריון ותאריך החתימה עליהם, ובצד חתימה יצוין שם החותם ותפקידו בחברה.

6. <u>דוח, חוות דעת או אישור</u>

6.1. בדוח, חוות דעת או אישור (להלן – תעודה), שנכללו בדוח, יובאו גם אלה:

(1) חתימה של נותן התעודה בציון שמו ותאריך החתימה;

(2) הסכמה מראש של נותן התעודה להכללתה בדוח;

(3) ניתנה התחייבות לשפות את נותן התעודה בגין התעודה – ציון עובדה זו ופרטי השיפוי, לרבות זהות נותן השיפוי;

(4) העובדות, ההנחות, החישובים והתחזיות שהיו בבסיס התעודה ואשר עליהן הסתמך נותן התעודה, המודל ששימש בתעודה, אם היה כזה, והנימוקים לבחירה במודל זה.

6.2. לא כללה התעודה את הפרטים האמורים בסעיף קטן 1(4) לעיל, תציג אותם החברה בדוח.

6.3. קדם תאריך התעודה ליום פרסום הדוח ביותר מ-90 ימים יצוינו בדוח כל אלה:

(1) התקופה שחלפה מתאריך התעודה עד מועד פרסום הדוח, תוך ציון העובדה שהיא עולה על 90 ימים;

(2) השינויים שהתרחשו לאחר תאריך התעודה העשויים לשנות את מסקנות התעודה, ונימוקי החברה להכללתה בדוח על אף שינויים אלה.

6.4. האמור בסעיף זה לא יחול על חוות דעת רואה חשבון המוגשות על ידי רואה החשבון המבקר את החברה.

7. <u>מועדי הגשת הדוחות השנתיים וביניים</u>

7.1. חברה תגיש לרשות דוח שנתי בכל שנה, תוך שלושה חדשים מתום שנת הדיווח שלה או תוך שלושה ימים מתאריך החתימה של חוות דעתו של רואה חשבון המבקר של החברה על הדוחות הכספיים המבוקרים של החברה, לפי המוקדם.

7.2. טיוטות פרקי הדוח השנתי (למעט טיוטת פרק הדוחות הכספיים) תוגשנה תוך 14 יום או יותר טרם הדיון הראשון בטיוטות אלו בדירקטוריון.

7.3. טיוטת הדוחות הכספיים תוגש לרשות, בהתאם לחוק, חודש ימים לפני הדיון בדירקטוריון, זולת אם קבעו השרים, לאחר התייעצות עם הרשות, תקופה קצרה יותר לענין זה. מובהר כי על טיוטת הדוחות הכספיים להיות מוגשת במועד זה על מנת לעמוד בלוחות הזמנים הקבועים בחוק.

7.4. חברה תגיש לרשות דוח ביניים, בתוך חודשיים מיום הדוח. טיוטת הדוח תוגש 7

ימים או יותר לפני הדיון הראשון בועדה של הדירקטוריון.

7.5. תאריכי החתימות על פרקי הדוח לא יקדמו ביותר משלושה ימים מהתאריך שבו יוגש הדוח לרשות.

8. <u>טעות מהותית בדוח</u>

8.1. נפלה טעות מהותית בדוח, תגיש החברה דוח מתוקן, לפי העניין, לא יאוחר מעשרים ואחד ימים ממועד גילוי הטעות.

9. <u>פטור ומתן הוראות</u>

9.1. מנהל הרשות רשאי לפטור חברה באופן מלא או חלקי מביצוע הוראה מהוראות חוזר זה או להאריך את המועדים הקבועים בו, בין ביוזמתו ובין על פי בקשת החברה, בהתקיים אחד מאלה:

(1) קיים קושי אובייקטיבי בהערכות לביצוע החוזר;

(2) קיימת אי התאמה בין הדיווח הנדרש על פי החוזר לבין מאפייני פעילותה של החברה;

(3) קיים חשש לפגיעה בבטחון המדינה;

(4) קיים חשש לפגיעה בעניינים מדיניים;

(5) בנסיבות אחרות שקבע מנהל הרשות.

9.2. הרשות רשאית לדרוש מחברה לכלול מידע נוסף או לערוך שינויים או התאמות בדוחות.

9.3. מבלי לגרוע מן האמור, הרשות רשאית לפטור חברה מהגשת דוחות ביניים, בהתאם לקריטריונים המפורטים בתוספת השמינית לחוזר זה.

<u>פרק ב': הדוח השנתי</u>

10. <u>דוח שנתי</u>

10.1. הדוח השנתי יכלול את אלה, לפי הסדר שלהלן:

1. תיאור עסקי החברה;

2. דוח הדירקטוריון על מצב עניני החברה;

3. דוח בדבר הערכת הדירקטוריון וההנהלה את אפקטיביות הבקרה הפנימית;

4. דוח רואה החשבון המבקר בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי;

5. דוח בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון;

6. דוחות כספיים;

7. דוח מידע נוסף על החברה כמפורט בחוזר זה וכל מידע אחר הנדרש על פי חוזר זה.

10.2. בדוח השנתי יובאו במקובץ המסמכים והפרטים המפורטים בפרק זה ויצורף אליהם תוכן עניינים.

10.3. חברה רשאית לכלול מידע אשר נדרש באחד מן הדוחות האמורים לעיל, למעט דוח כספי, על דרך של הפניה לדוח אחר מן הדוחות האמורים לעיל, ובלבד שבדוח האחר מוצג מלוא המידע הנדרש.

<u>סימן א'- תיאור עסקי החברה</u>

11. <u>הגדרות בסימן זה</u>

"הקבוצה" – החברה, מיזם משותף ותאגידים מהותיים שהם בשליטתה, למעט במקרה שבו מידע מהותי לגבי החברה או חברה בת שלה בנפרד אינו מקבל ביטוי נאות בתיאור הקבוצה. לענין זה, מיזם משותף – התקשרות, לרבות המשך התקשרות, לביצוע פעילות כלכלית. היתה השקעה בחברה מוחזקת, בשותפות או במיזם שאינם חברת בת, תחום פעילות עסקי, יינתן התיאור לגביה כאילו היתה חלק מהקבוצה.

"תחום פעילות" – רכיב של חברה שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא עוסק בפעילויות עסקיות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ובגינן עשויות להיות לו הוצאות (ובכלל זה הכנסות והוצאות המתייחסות לעסקאות עם רכיבים אחרים של החברה);

(2) תוצאות פעולותיו נסקרות באופן שוטף על ידי הנהלת החברה, לצורך קבלת החלטות על הקצאת משאבים לתחום ולהערכת ביצועיו;

(3) קיים לגביו מידע כספי נפרד וזמין.

12. <u>אופן עריכה והצגת המידע</u>

12.1. מידע הניתן בהתאם לפרק זה ייערך בשפה בהירה, תמציתית, פשוטה ומובנת, תוך יישום העקרונות האלה:

(1) הצגת המידע בסעיפים, פסקאות ומשפטים קצרים בהירים ותמציתיים;

(2) שימוש בשפה ברורה ויום-יומית;

(3) שימוש בכותרות תיאוריות;

(4) ככל שניתן, הצגת מידע מורכב או מסובך באמצעים חזותיים/גרפיים, לרבות על ידי טבלאות, תרשימים ורשימות;

(5) הימנעות מהסתמכות תדירה על מילוני מונחים לצורך מתן הסברים;

(6) הימנעות משימוש במונחים מקצועיים שאינם שגורים בשפת היום-יום;

(7) הימנעות מניסוחים מעורפלים שניתן לפרשם ביותר ממובן אחד;

(8) הימנעות מניסוח המועתק ישירות ממסמכים משפטיים בלא הסברים בהירים ותמציתיים;

(9) הימנעות מכפילות מידע מקום שאינה תורמת לשיפור איכות הדיווח, לרבות הימנעות מהכללת סיכומים או תמציות.

12.2. המידע ייערך בהתאם לסדר ולנושאים כמפורט בסימן זה, ויכלול גם כל פריט מידע נוסף הנדרש לשם הצגה נאותה של עסקי החברה; אם מידע הנדרש על פי סימן זה מפורט בביאורים לדוחות הכספיים באופן, בצורה ובפירוט הנדרשים על פי פרק זה, ניתן לכלול אותו בדרך של הפניה לביאור ולסעיף המסוים בו הוא מופיע בדוחות הכספיים.

13. <u>תיאור ברמת הקבוצה</u>

עסקי החברה, לרבות מידע כספי, יתוארו ברמת הקבוצה.

14. <u>פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה</u>

14.1. יובא תיאור עסקי החברה וההתפתחות הכללית של עסקי החברה וכן של כל חברה אחרת או פעילות אחרת שהחברה רכשה.

14.2. התיאור יכלול, בין השאר, את הפרטים האלה:

(1) תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה;

(2) שנת התאגדות החברה וצורת ההתאגדות;

(3) אופיו ותוצאותיו של כל שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים;

(4) רכישה, מכירה או העברה של נכסים בהיקף מהותי שלא במהלך העסקים הרגיל;

(5) אופיים ותוצאותיהם של הליכי פירוק, כינוס נכסים, הסדר נושים וכיוצא בזה;

(6) כל שינוי מהותי שאירע באופן ניהול עסקי החברה.

15. <u>השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה</u>

15.1. יפורטו ההשקעות בהון החברה שבוצעו בשנתיים האחרונות וכן כל עסקה מהותית אחרת שנעשתה על ידי בעל ענין בחברה במניות החברה, תוך ציון סכום העסקה, ככל שידוע לחברה.

15.2. יפורט אופן ביצוען של העסקאות, או ההשקעות והזכויות שהוענקו למשקיע.

15.3. יצוין מחיר המניה הנגזר מהשקעה או מעסקה כאמור לתאריך העסקה – בהתחשב בחלוקת מניות הטבה, פיצולים, איחודים וכדומה.

15.4. תפורט כל התחייבות להשקעות נוספות תוך פירוט שלבי ההשקעה, אבני דרך, מחיר ותנאים.

16. <u>חלוקת דיבידנדים וייעוד רווחים</u>

16.1. יפורטו המועדים והסכומים של הרווחים שהחברה ייעדה או הדיבידנדים שהחברה הכריזה וחילקה בשלוש השנים האחרונות והאם החלוקה הצריכה אישור בית משפט; וכן תצוין יתרת הרווחים הניתנים לחלוקה לתאריך הדוח על המצב הכספי האחרון הכלול בדוח תיאור עסקי החברה.

16.2. יפורטו מגבלות חיצוניות שהשפיעו על יכולת החברה לחלק דיבידנד בשנתיים האחרונות, וכן מגבלות העשויות להשפיע על יכולת החברה לחלק דיבידנד בעתיד.

16.3. תפורט מדיניות חלוקת דיבידנד, כפי שקבעה הרשות, לרבות החלטות על שינויים בנוגע למדיניות.

16.4. ניתן לכלול מידע בדבר כוונות לחלק דיבידנד, כאשר לחברה יש יכולת לחלק דיבידנד, אך היא לא עשתה זאת בעבר.

17. <u>סביבה כלכלית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה</u>

17.1. יתוארו מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה שיש להם או צפויה להיות להם השפעה מהותית על התוצאות העסקיות או ההתפתחויות בחברה כולה או בתחום פעילות שלה, ויפורטו ההשלכות בגינם על החברה.

17.2. יינתנו כימות או אומדן ההשפעה של אירועים והתפתחויות כאמור, כולם או חלקם, אם החברה כימתה או אמדה אותה.

18. <u>תחומי פעילות</u>

18.1. תיאור קצר של כל אחד מתחומי פעילות החברה.

18.2. ניתן לקבץ לתחום פעילות אחד כמה רכיבים בפעילות החברה, העונים כל אחד על הגדרת תחום פעילות לפי סימן זה, אם מתקיימים כל אלה:

(1) הקיבוץ מאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את המהות ואת ההשפעות הכספיות של הפעילויות העסקיות שבהן החברה עוסקת, ואת הסביבות הכלכליות שבהן הוא פועל;

(2) יש לרכיבים מאפיינים כלכליים דומים;

(3) הרכיבים דומים בכל אחד מהנושאים האלה: מהות המוצרים והשירותים, מהות תהליכי הייצור, סוג או קבוצת הלקוחות למוצרים ולשירותים שלהם, השיטות שמשמשות להפצת המוצרים או לאספקת השירותים ומהות הסביבה המפקחת.

18.3. על אף האמור בסעיפים 18.1 ו-18.2 לעיל והגדרת תחום פעילות בסימן זה, דיווחה החברה בדוחותיה הכספיים על מגזרי פעילות כהגדרתם בכללי החשבונאות החלים על החברה, יראו כתחום פעילות כל מגזר בר דיווח.

19. <u>מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה</u>

19.1. לגבי כל תחום פעילות של חברה יובאו הנתונים האלה:

(1) הכנסות תחום הפעילות תוך פילוח להכנסות מחיצוניים והכנסות תחומי פעילות אחרים בחברה;

לענין זה – הכנסות מחיצוניים הכנסות שאינן מתחומי פעילות אחרים בחברה;

(2) עלויות המיוחסות לתחום הפעילות, בפילוח לעלויות המהוות הכנסות של תחום פעילות אחר בחברה ולעלויות אחרות; כן יפורטו העלויות המיוחסות לתחום הפעילות בהבחנה בין עלויות קבועות לבין עלויות משתנות, ויובא הסבר לגבי אופן הקצאת עלויות משותפות;

(3) רווח מפעולות רגילות, בהבחנה בין החלק מרווח מפעולות רגילות המיוחס לבעלים של החברה האם ובין החלק ברווח מפעולות רגילות המיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה;

(4) סך הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לתחום הפעילות.

19.2. יפורטו ההתאמות של הנתונים שבסעיף 19.1 לעיל לסכומים בדוחות הכספיים המאוחדים ותוסבר מהותן.

19.3. יצוינו שינויים שביצעה החברה בפילוח תחומי הפעילות שלה. המידע הנדרש בסעיף זה יוצג לפי הפילוח החדש של תחומי הפעילות, גם לגבי תקופות קודמות, אלא

אם כן אין זה מעשי בנסיבות הענין.

19.4. יוסברו ההתפתחויות שחלו בכל אחד מהנתונים שבסעיף 19.1 לעיל.

20. <u>תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות</u>

יובא תיאור מהלך העסקים בעבר וכן מהלך העסקים המתוכנן להתבצע על ידי החברה, על פי סעיפים 21 עד 49 להלן:

(1) התיאור יובא לגבי כל תחום פעילות של החברה בנפרד למעט בענין הנוגע לפעילות החברה בכללותה, תוך ציון השפעה מיוחדת שיש לאותו ענין על תחום פעילות מסוים;

(2) כלל התיאור הערכות, אמדנים, או תחזיות כמותיות – ניתן להשתמש בטווחי נתונים, תוך מתן הסברים לטווחים שצוינו.

21. <u>מידע כללי על תחום הפעילות</u>

יתוארו מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה מהותית על התוצאות העסקיות או ההתפתחויות בחברה כולה, או בתחום פעילות שלה, ויפורטו ההשלכות הצפויות בגינם על החברה; במסגרת זו יינתן ביטוי לענינים האלה:

(1) מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו;

(2) מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות;

(3) שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו;

(4) התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות, או שינויים במאפייני הלקוחות שלו;

(5) שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות;

(6) גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם;

(7) שינויים במערך הספקים וחומרי הגלם לתחום הפעילות;

(8) מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם;

(9) תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם;

(10) מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו.

22. <u>מוצרים ושירותים</u>

22.1. יצוינו המוצרים והשירותים העיקריים של תחום הפעילות, לרבות תיאור תמציתי של מאפייני המוצרים ושימושיהם, השווקים העיקריים שלהם, מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע שלהם.

22.2. יצוינו שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ביחס למוצרים ולשירותים העיקריים שלה ובתמהיל שלהם, בהתחשב, בין השאר, בביקושים, בותק של המוצרים הקיימים לסוגיהם, ובזכויות הקניין הרוחני שעליהן הם מבוססים.

23. <u>פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים</u>

יצוינו הסכום והשיעור מסך הכנסות החברה, של הכנסות הנובעות מכל קבוצת מוצרים או שירותים דומים, אם שיעורן כאמור מהווה 10% או יותר מסך ההכנסות כאמור.

24. <u>מוצרים חדשים</u>

24.1. יובא תיאור אופיו של מוצר מהותי חדש או מוצר חדש הכרוך בהוצאות פיתוח מהותיות של החברה.

24.2. במסגרת זו יאופיינו, בין השאר, השלב שבו נמצא פיתוח המוצר והצורך בעיצוב או פיתוח נוספים להשלמתו.

25. <u>לקוחות</u>

25.1. תצוין תלות של תחום פעילות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום הפעילות.

25.2. לגבי כל לקוח שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים, יצוינו אופי קשריו ומאפייני ההתקשרות עם החברה והכנסות החברה ממנו, ואם הכנסות החברה מאותו לקוח מהוות 20% או יותר מסך הכנסות

החברה בדוחות המאוחדים — יצוין גם שמו.

25.3. מקום שבו לחברה לקוחות קבועים או לקוחות בעלי מאפיינים קבועים, יינתן מידע על התפלגות המכירות ללקוחותיו; לפי מאפיינים גאוגרפיים וסוציו-אקונומיים רלוונטיים של הלקוחות; השיוך הסקטוריאלי של הלקוחות (משרדי ממשלה, עסקיים, פרטיים וכו'); הותק וההתמדה של הלקוחות.

25.4. לענין סעיף זה, לקוחות שרכישותיהם נעשות במשותף, ייחשבו כלקוח יחיד.

26. <u>שיווק והפצה</u>

26.1. יובא תיאור תמציתי של דרכי השיווק וההפצה של מוצרים לרבות הסכמי בלעדיות, ושינויים מהותיים שחלו בהם.

26.2. תצוין תלות של החברה בצינורות השיווק שלה, שאבדנם ישפיע מהותית לרעה על

27. <u>צבר הזמנות</u>

27.1. יתואר צבר ההזמנות לתאריך הדוח על המצב הכספי; לענין זה, "צבר הזמנות" — הזמנות מחייבות, אשר טרם הוכרו כהכנסות בדוחות הכספיים; הצבר יתואר בפילוח לפי תקופת ההכרה בהכנסה הצפויה, בחתך של רבעונים לשנה הקרובה ובחתך של שנים לתקופות שלאחר מכן.

27.2. על אף האמור בסעיף קטן 1 לעיל, ניתן לכלול בצבר ההזמנות, בנפרד, פילוח כאמור לעיל של הזמנות שלהערכת החברה ייהפכו למחייבות בטווח הקצר, והסיבה לכך שטרם הפכו לכאלה היא טכנית בלבד; יש להסביר את אופי ההזמנות בצבר הזמנות מסוג זה.

27.3. יינתן צבר הזמנות גם לתאריך הדוח על המצב הכספי לשנה שקדמה לדוח, תוך ציון ביטול או שינוי שהיו בפועל מול הצבר שניתן בעבר והסבר בגינם.

27.4. יש לאפיין מילולית את תמהיל הצבר מבחינת מוצרים עיקריים, תוך השוואה לתמהיל בשנים קודמות הכלולות בדוח.

28. <u>תחרות</u>

28.1. תנאי התחרות בתחום הפעילות, לרבות בשווקים שבהם החברה מתחרה; הערכת מספר המתחרים בתחום; גודלם ומעמדה של החברה ביניהם ככל שהמידע ידוע או בר-השגה; הערכת חלקה של החברה בשוק ואם אין יכולת להעריכו, ציון עובדה זו; יש להתייחס בנפרד למוצרים ושירותים ספציפיים או לקבוצות של מוצרים ושירותים.

28.2. יצוינו שמותיהם של מתחרים משמעותיים, למיטב ידיעת החברה.

28.3. יפורטו השיטות העיקריות של החברה להתמודדות עם התחרות ויוסברו הגורמים החיוביים והשליליים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה.

29. <u>עונתיות</u>

יובא הסבר ביחס לעונתיות הקיימת או עשויה להתקיים בתחום הפעילות; אם קיימת עונתיות, יובאו הנתונים הכספיים המשתנים בפילוח עונתי לשנתיים שקדמו לתאריך התשקיף, או לתקופה ארוכה יותר, אם הפירוט לשנתיים אינו משקף נאותה את העונתיות.

30. <u>כושר ייצור</u>

יפורט כושר הייצור הפוטנציאלי והמנוצל בפועל של כל תחום פעילות.

31. <u>רכוש קבוע, מקרקעין ומיתקנים</u>

31.1. יובא תיאור קצר של המיקום והמאפיינים הכלליים של עיקר המקרקעין ושאר הרכוש הקבוע המהותי של החברה, תוך הבחנה בין אלה המשמשים בייצור או בהספקת סחורות או שירותים, אלה המשמשים לצרכים מינהליים, אלה המשמשים כנדל"ן

להשקעה ואלה המשמשים כמלאי; התיאור יתייחס לסוג, יעילות וקיבולת המשאבים של החברה, בלא פירוט המשאבים הפיזיים או מאפייניו החוקיים של כל רכוש.

31.2. אם רכוש מהותי כלשהו אינו בבעלות החברה או שהוא מוחזק תחת מגבלה מהותית, יש לציין ולתאר בקצרה את זכויות החברה בו.

31.3. חברה שמבצעת פרויקט להקמת רכוש קבוע שהכרחי לצורך פעילותה השוטפת, תכלול במסגרת סעיף זה גילוי על:

1. כל פרויקט בביצוע להקמת רכוש קבוע, אשר נקבע כמהותי לפי הגדרת החברה. הגילוי ינתן בהתאם לטבלה א3 שבתוספת התשיעית לחוזר זה;
2. אופן קביעת שיעור ההשלמה של פרויקט (הנדסי או כספי);
3. האופן בו הגדירה החברה פרויקט להקמת רכוש קבוע כמהותי.

32. <u>מחקר ופיתוח</u>

תובא סקירה של פעילות המחקר והפיתוח בתחום הפעילות ושל תוצאותיה; יפורטו בנפרד סכומים שהוצאו לפעילויות מחקר ופיתוח במסגרת השקעות החברה ובמסגרת מימון לקוח בהקשר לפיתוח ספציפי בעבורה, ויצוינו מענקי פיתוח שקיבלה החברה, בציון תנאי החזרם וכן סכומי ההתחייבויות שהוכרו בדוחות הכספיים בגין מענקים שנתקבלו; המידע בדבר הסכומים שהוצאו בגין מחקר ופיתוח יובא בהבחנה בין סכומים שהוכרו כהוצאה לבין סכומים שהוכרו כנכס בלתי מוחשי, בהתאם לכללי החשבונאות החלים על החברה; כמו כן, יצוינו סכומי השקעות צפויות בפעילות מחקר ופיתוח לתקופה של 12 חודשים לפחות ממועד הדוח.

33. <u>נכסים לא מוחשיים</u>

תובא סקירה של נכסי הקנין הרוחני, לרבות פטנטים, סימני מסחר, רישיונות, זיכיונות וקנין רוחני אחר שלחברה זכויות בו; יש לפרט לגבי הנכסים הלא מוחשיים העיקריים את חשיבותם לתחום הפעילות, השפעתם, אורך חייהם והעלויות שהושקעו בהם, והסכומים שהוכרו בגינם כנכס בדוחות הכספיים בהתאם לכללי החשבונאות החלים על החברה.

34. <u>הון אנושי</u>

34.1. יובאו תיאור המבנה הארגוני, מספר העובדים המועסקים בידי החברה לפי תחומי פעילות ובהתאם למבנה הארגוני; שינויים מהותיים שחלו במצבת העובדים במהלך התקופה הנסקרת בדוח; תלות מהותית בעובד מסוים; תיאור השקעות החברה באימונים והדרכה; תיאור שינויים מבניים; תכניות התייעלות וקיצוצים במצבת העובדים שבוצעו או אשר צפויות או מתוכננות להתבצע בעתיד, והובאו לידיעת הגורמים הצפויים להיות מושפעים מהן.

34.2. מידע כאמור על קבוצת נושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה בחברה, יינתן בנפרד.

35. <u>חומרי גלם וספקים</u>

יובא תיאור תמציתי של חומרי הגלם העיקריים המשמשים בתחום הפעילות, זמינותם ומקורם הגאוגרפי; פירוט שיעור רכישות החברה מן הספקים העיקריים וצורת ההתקשרות עמם תוך ציון שמות ספקים שהחברה תלויה בהם, וכן פירוט המוצרים או חומרי הגלם, שלגביהם קיימת תלות בספקים; לענין זה, "תלות בספק" – תוספת עלות מהותית מאוד הנגרמת לחברה כתוצאה מן הצורך לעבור לספק או לספקים חלופיים במקום אותו ספק.

36. הון חוזר בחברה

36.1. יתואר בתמצית הרכב ההון החוזר של החברה.

36.2. היה ההון החוזר לתקופה של שניים עשר חודשים שונה מההון החוזר, יובא הסבר למהות ההבדל ויינתן גילוי במתכונת הטבלה שלהלן:

	הסכום שנכלל בדוחות הכספיים (אלפי שקלים חדשים)	התאמות להון חוזר לתקופה של שניים עשר חודשים	סך הכל
נכסים שוטפים			
התחייבויות שוטפות			
עודף הנכסים השוטפים על ההתחייבויות השוטפות			

36.3. חל, לאחר תום תקופת הדיווח, שינוי מהותי במועד פירעון של הלוואה שסווגה בתום תקופת הדיווח כהתחייבות שוטפת, יפורט השינוי והשפעותיו על החברה.

36.4. התקיים גירעון מהותי בהון החוזר או בהון החוזר לתקופה של שניים עשר חודשים, תפורט מדיניות החברה ותכניותיה לטיפול בגירעון.

36.5. בסעיף זה, "הון חוזר לתקופה של שניים עשר חודשים" – כמשמעותו בכללי החשבונאות הבינלאומיים.

37. השקעות

יתוארו בקצרה, בהתאם להוראות סעיף 12, בשינויים המחויבים, פעילויות ההשקעות המהותיות של החברה בחברות מוחזקות, שותפויות ומיזמים שאינם חברות בנות והשקעות בפעילויות אחרות.

38. מימון

38.1. שיעור הריבית הממוצעת ושיעור הריבית האפקטיבית על הלוואות שהיו בתוקף במהלך תקופת הדוח, שאינן מיועדות לשימוש ייחודי בידי החברה, תוך הפרדה בין הלוואות לזמן קצר והלוואות לזמן ארוך ואבחנה בין מקורות אשראי בנקאיים ומקורות אשראי לא בנקאיים.

38.2. יפורטו מגבלות החלות על החברה בקבלת אשראי, כגון: שמירה על יחסים פיננסיים מסוימים, עמידה בתכנית עסקית, צורך בהסכמת הממון לפעולות מסוימות בחברה או בבעלי השליטה בה; כמו כן יפורטו ערבויות אישיות שניתנו, שחרור מערבויות אישיות בעקבות הנפקה או הקצאה פרטית; יצוין האם החברה עומדת בכל המגבלות החלות עליה, לתאריך הדוח על המצב הכספי.

38.3. יפורטו מסגרות אשראי של החברה ותנאיהן וכן יתרת האשראי שנוצלה לתאריך הדוח על המצב הכספי .

38.4. במקרה שבו 5% או יותר מסך הנכסים המוצגים בדוח על המצב הכספי הוא אשראי בריבית משתנה, יתואר מנגנון השינוי, טווח הריבית לפי תקופות הדיווח וכן שיעור הריבית הסמוך לתאריך הדוח.

38.5. חברה שיש לה דירוג אשראי תפרט את מועדי הדירוג, הדירוג שניתן לה, שם החברה המדרגת ושינויים שחלו בדירוג.

38.6. תובא הערכת החברה אם בשנה הקרובה תדרש לגייס מקורות נוספים לכיסוי תפעול עסקיה השוטפים.

39. מיסוי

39.1. יובא תיאור תמציתי של דיני המס החלים על החברה והייחודיים לפעילותה ויצוינו עיקרי ההטבות על פיהם.

39.2. יפורטו שומות בדיון עם הרשויות, בהליך ערעור או בהשגה, תוך תיאור הטיפול

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים

החשבונאי שננקט בענין זה בדוחות הכספיים והפניה לביאור המתאים בדוחות הכספיים.

39.3. יצוין כל מסלול הטבות (פטור ממס או מענקים) על פי חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, או כל דין אחר אם חל לגבי החברה, תוך פירוט תקופת ההטבות, עיקרי התכנית ועמידה בתנאים המזכים.

39.4. יצוינו חברות קשורות המאוגדות בחו"ל, שעסקיהן מהותיים לחברה ויובא תיאור תמציתי של השלכות דיני המס החלים, תוך התייחסות לקיומה של אמנה למניעת כפל מס.

39.5. אם שיעור המס העיקרי של החברה שונה באופן מהותי משיעורי המס האפקטיביים, יש לציין את הסיבות העיקריות לכך.

39.6. אם קיימים הפסדים לצורכי מס שטרם נוצלו וזיכויי מס שטרם נוצלו, תצוין יתרתם ויצוינו סכומי המסים הנדחים שהוכרו בגינם בדוחות הכספיים והנימוקים החשבונאיים ליצירתם.

40. <u>סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם</u>

40.1. הגדרות בסעיף זה –

"הוראות הדין" – חוקים, תקנות, צווים, הנחיות, רישיונות, היתרים, תקנים וכל הוראה של רשות מוסמכת, הנוגעות לאיכות הסביבה וחלות על החברה, לרבות הוראות כאמור שפורסמו כמחייבות ואשר תחילתן במהלך שלוש השנים המתחילות במועד פרסום הדוח;

"סביבה" – לרבות קרקע, אוויר, מים, חי וצומח;

"סיכונים סביבתיים" – סיכונים אשר החברה חשופה אליהם עקב פגיעה בסביבה;

"עלויות סביבתיות" – עלויות והשקעות שבהן נשאה או צפויה לשאת החברה בשל פעולות שננקטו או שצפויות להינקט על ידה או על ידי מי מטעמה או על ידי צד שלישי בעבורה בקשר עם הטיפול בסיכונים הסביבתיים של החברה;

"פגיעה בסביבה" – השפעה שלילית על הסביבה לרבות על בריאות בני אדם, הנובעת בין השאר משימוש בחומרי גלם, מתהליכי ייצור, מהמוצרים שהחברה מייצרת או מהשירותים שהיא מעניקה, ובכלל זה:

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים

(1) זיהום אוויר, קרקע ומקורות מים לרבות מי ים ומי תהום;

(2) פליטה, שפיכה, טיפול, אחסנה, הובלה, יבוא, יצוא, טיהור, מיחזור, שריפה והטמנה של מזהמים, פסולת או חומרים מסוכנים;

(3) קרינה ומטרדי ריח ורעש;

(4) השפעה על שינוי האקלים.

40.2. יתוארו הסיכונים הסביבתיים אשר יש להם או צפויה להיות להם השפעה מהותית על החברה.

40.3. יצוינו השלכות מהותיות שיש להוראות הדין על החברה, לרבות על ההשקעות ההוניות, הרווח והמעמד התחרותי של החברה.

40.4. יובאו בתמצות פרטים על אירוע או עניין הקשור בפעילות בחברה ואשר גרם או צפוי לגרום לפגיעה בסביבה ובשל כך היה לו או צפויה להיות לו השפעה מהותית על החברה.

40.5. יתואר בקצרה כל הליך משפטי או מינהלי מהותי הקשור עם איכות הסביבה, אשר החברה או נושא משרה בכירה בה צד לו וכן תוצאות כל הליך כאמור שהסתיים בשנה שקדמה למועד פרסום הדוח.

40.6. תפורט מדיניות החברה בניהול סיכונים סביבתיים אשר יש או צפויה להיות להם השפעה מהותית על החברה, אופן מימושה ואופן הפיקוח עליה, ובכלל זה אמצעים שבהם נוקטת החברה להפחתת הסיכונים הסביבתיים.

40.7. יינתנו פרטים בדבר סכומים שנפסקו, הפרשות אשר הוכרו בדוחות הכספיים ועלויות סביבתיות אחרות החלות על החברה כמפורט להלן, והכל אם אלה מהותיים לחברה:

(1) הסכום הכולל שנפסק כנגד החברה וכנגד נושאי משרה בו במסגרת הליכים כאמור בסעיף קטן 5 לעיל, אשר הסתיימו עד מועד פרסום הדוח; כן יצוין סכום ההפרשה הכולל שהוכר בדוחות הכספיים בגין הליכים אלה;

(2) יצוין היקף החשיפה המרבי של החברה בשל הליכים כאמור בסעיף קטן 5 לעיל התלויים ועומדים נגד החברה, ותצוין יתרת ההפרשה הכוללת בגינם בדוחות הכספיים;

(3) יצוין הסכום הכולל של עלויות סביבתיות שנשאה בהן החברה בכל אחת מתקופות הדיווח תוך הפרדה, ככל האפשר, בין סכומים שהוצאו לצורך מניעה או הפחתה של פגיעה בסביבה, לבין סכומים שנשאה החברה לצורך תיקון נזקים שנגרמו לסביבה ושיקומה;

(4) יפורטו עלויות סביבתיות מהותיות שבהן החברה צפויה לשאת תוך הפרדה, ככל האפשר, בין סכומים שהחברה צפויה להוציא לצורך מניעה או הפחתה של פגיעה בסביבה, לבין סכומים שהיא צפויה להוציא לצורך תיקון נזקים שנגרמו לסביבה ושיקומה; עלויות צפויות כאמור יוצגו בחלוקה לעלויות צפויות עד תום השנה שבה פורסם הדוח, עלויות צפויות לשנה שלאחריה ועלויות צפויות לשנים שלאחר מכן.

41. <u>מגבלות ופיקוח על פעילות החברה</u>

יפורטו בתמצות מגבלות על פי דין או הסדרים חוקיים הנוגעים לחלק מהותי בפעילות החברה ומשפיעים עליה באופן מהותי, תוך ציון מקורן של הגבלות אלה, כגון:

(1) כפיפות הפעילות לחוקים ספציפיים;

(2) פיקוח על מחירים על פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, או מתוקף דין אחר;

(3) רישיונות עסק;

(4) הגבלים עסקיים;

(5) רישיונות ייצוא;

(6) ספק מוכר למשרד הביטחון;

(7) תקינה – עמידה בסטנדרטים על פי מפרט של מכון התקנים או גוף מוסדי אחר; אם עמידה בתקנים מחייבת פעולות מיוחדות כגון: העסקת מומחה, מכונה מסוימת וכו', תצוין עובדה זו;

(8) בקרת איכות.

42. <u>הסכמים מהותיים</u>

יובא תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים המהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר החברה צד להם, או שלמיטב ידיעתה היא זכאית לפיהם, כולל הסכמים שהיו בתוקף בתקופה המתוארת בדוח או שהשפיעו על פעילות החברה באותה תקופה.

43. <u>הסכמי שיתוף פעולה</u>

יובא תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים לשיתופי פעולה אסטרטגיים, שהחברה היא צד להם, או שלמיטב ידיעתה היא זכאית לפיהם.

44. <u>הליכים משפטיים</u>

44.1. יתואר בקצרה כל הליך משפטי תלוי מהותי, אשר החברה היא צד לו; יתוארו תוצאות כל הליך משפטי מהותי שהסתיים, ויצוין מועד סיומו.

44.2. אין חובה לתאר הליך, אשר עיקרו תביעה בגין נזק, אם הסכום הנתבע, בלא ריבית והוצאות, אינו עולה על 10% מהרכוש השוטף של החברה על בסיס דוחות מאוחדים.

44.3. למרות האמור בסעיפים קטנים 1 ו-2 לעיל, אם הליכים מסוימים נוגעים בנושאים משפטיים או עובדתיים משותפים, או שידוע כי נושאים כאמור נבחנים או נשקלים יחדיו, יש לבחון, לצורך תיאור ההליכים כאמור, את הסכום הנתבע בכל אותם הליכים יחד.

44.4. תיאור ההליכים יכלול את שם בית המשפט או המוסד שבהם תלויים ומתנהלים ההליכים, אופי או סוג הצדדים המרכזיים בו, והעובדות המהוות לכאורה את הבסיס להליך והסעד המתבקש.

44.5. מידע כאמור בסעיף קטן 1 לעיל יובא גם לגבי כל הליך שלמיטב ידיעת החברה, רשות שהוקמה על פי דין שוקלת, בוחנת או מתכננת לנקוט כלפיה.

44.6. יתואר כל הליך של פירוק, כינוס נכסים, המתייחס לחברה או לחברה בת משמעותית שלה.

44.7. יתואר כל הליך מהותי, אשר מי מהדירקטורים, נושאי משרה, חברות קשורות, בעלי ענין, הוא צד נגדי בו לחברה או שיש לו באותו הליך ענין המנוגד לעניינה של החברה.

45. יעדים ואסטרטגיה עסקית

45.1. תוצג האסטרטגיה העסקית של החברה לכל תחום פעילות ויעדיה העיקריים; יתוארו האמצעים שבהם משתמשת החברה לביצוע האסטרטגיה והיעדים העסקיים כאמור; יפורטו ההזדמנויות והאיומים הנובעים מן האסטרטגיה של החברה.

45.2. פירוט האסטרטגיה יכלול התייחסות לענינים כגון:

(1) האסטרטגיה וכוונות החברה לעתיד;

(2) מגמות הפיתוח בעסקי החברה לעתיד;

(3) פרויקטים עיקריים שהחברה מתכננת או מבצעת;

(4) פרישות גאוגרפיות בין-לאומיות ופעילויות חדשות;

(5) כניסה משמעותית לעסקים חדשים ויציאה מעסקים קיימים;

(6) רכישות, מיזוגים ושיתופי פעולה אסטרטגיים;

(7) הרחבות ושינויים משמעותיים בכושר הייצור במערכות הלוגיסטיות;

(8) פרויקטים חשובים במחקר ופיתוח העומדים בפני הבשלה בפני כניסה לשוק;

(9) שינויים חשובים במערך השיווק, בטיפול בלקוחות, בפריסת מיתקני המכירות ובמערכות ההפצה;

(10) שינויים במבנה הארגוני או במבנה המשפטי;

(11) שינויים מהותיים במערך כוח האדם של החברה;

(12) בניה או פיתוח של יכולות חדשות;

(13) שינויים משמעותיים במבנה ההון.

(14) במקרה של אי עמידה ביעדים יפורטו הגורמים בשלם לא עמדה החברה ביעדים, והצעדים שנקטה לעמידה בהם.

46. צפי להתפתחות בשנה הקרובה

46.1. יתוארו בכלליות תכניות, החורגות ממהלך העסקים הרגיל, שהחברה החליטה לבצען בשנה הקרובה, אם עשויה להיות להן השלכה מהותית על מצב העסקים ותוצאות הפעולות, תוך התייחסות לתחומי הפעילות, היכן שרלוונטי.

46.2. פירוט התכנית כאמור יכלול, בין השאר, ענינים כמפורט להלן:

(1) הסבר לגבי פעילות מחקר ופיתוח מהותית אשר תבוצע במהלך התקופה של השנה הקרובה;

(2) צפי לרכישה מהותית של רכוש קבוע וכושר הייצור לאחר הרכישה;

(3) צפי לשינויים מהותיים במערך הארגוני ובמצבת העובדים ביחידות השונות בחברה (כמו מחקר ופיתוח, ייצור, מכירות והנהלה);

(4) נושאים אחרים העשויים להיות ייחודיים לעסקי החברה.

46.3. יפורטו השקעות מהותיות שצפויות בשנה הקרובה.

47. מידע בדבר שינוי חריג בעסקי החברה לאחר תאריך המאזן

יפורט מידע בדבר שינוי חריג בעסקיה של החברה, לרבות במהלך פעילותה הרגילה, בתקופה שלאחר מועד הדוחות הכספיים ועד מועד הדוח השנתי, לעומת אלה שבדוחותיה הכספיים הכלולים בדוח השנתי, ואשר ידוע לחברה במועד הדוח השנתי.

48. אירוע או ענין החורגים מעסקי החברה הרגילים

יובאו פרטים בדבר כל אירוע או ענין, שלא נדונו בסעיפים 21 עד 47, החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה בשל טיבם, היקפם או תוצאתם האפשרית, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על החברה.

49. תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה

במסגרת תיאור עסקי החברה ניתן לכלול מידע צופה פני עתיד מכל סוג שהוא, שלא נדרש במפורש בסימן זה, כגון תכנית עסקית של החברה, ניתוח מגמות השוק שלה, וכן תחזיות של החברה לגבי עסקיה.

50. מידע כספי לגבי איזורים גיאוגרפיים

50.1. יפורטו האזורים הגיאוגרפיים שבהם פועלת החברה והפעילויות העיקריות שהיא מקיימת בהם, וכן לכל אזור גיאוגרפי המידע לעניין כל אחת מהשנים הכלולות בדוחות

הכספיים על פי הפירוט הבא:

(1) הכנסות מלקוחות חיצוניים;

(2) סך הנכסים הלא שוטפים, למעט מכשירים פיננסיים, נכסי מסים נדחים, נכסים בגין הטבת עובד אחרי סיום העסקה וזכויות שנובעות מזכויות ביטוח, והכל כמשמעותם בכללי החשבונאות הבין-לאומיים.

50.2. הדיווח יתבסס על הנתונים בדוחות הכספיים; אם הדיווח על אזורים גאוגרפיים אינו מעשי, יש לציין עובדה זו; נוסף על כך, ניתן לכלול מידע על בסיס פילוח מפורט יותר.

50.3. תתואר ההשפעה שיש לפעילותה של החברה בחוץ לארץ על מידת חשיפתה לסיכונים, או תלות של תחום פעילות אחד או יותר בפעילות בחוץ לארץ, אלא אם כן מתן תיאור כאמור יהיה נאות על פי דרישות הדיווח בסעיפים הקודמים.

50.4. אם מידע הניתן על פי סעיף זה תואם את כללי החשבונאות החלים על החברה, ניתן לכלול את המידע בדרך של הפניה לדוחות הכספיים אם נערכו לפי כללי חשבונאות אלה.

50.5. יוסברו ההתפתחויות שחלו בכל אחד מהנתונים המובאים בסעיף קטן 50.1 לעיל.

50.6. לעניין סעיף זה, "אזור גאוגרפי" – כמשמעותו בכללי החשבונאות הבין לאומיים.

51. <u>דיון בגורמי סיכון</u>

51.1. יובא סיכום קצר של האיומים, החולשות וגורמי הסיכון האחרים של החברה, הנובעים מסביבתה הכללית, מן הענף ומן המאפיינים הייחודיים שבפעילותה; הדיון יהא תמציתי ובהיר; בהצגת סיכונים כלליים אשר מטיבם חלים על כל חברה, יש להסביר באופן ברור את השפעתם המיוחדת על החברה.

51.2. יוצגו גורמי הסיכון, בטבלה, על פי טיבם – סיכוני מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים מיוחדים לחברה – וידורגו בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, לדעת הדירקטוריון, על עסקי החברה – השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

51.3. יפורט המועד האחרון בו נערך סקר סיכונים בחברה; לא נערך סקר סיכונים בתקופה שנקבעה בסעיף 4.7 לחוזר הדירקטוריון 2009/1 בנושא ניהול סיכונים, או בחוזר אחר שיבוא במקומו, יובאו נימוקי הדירקטוריון לכך.

52. <u>חברה המבצעת פרויקטים קבלניים</u>

52.1. הגדרות בסעיף זה:

"פרויקט מהותי" – חברה תגדיר את האופן בו קבעה מהו פרויקט מהותי. בין היתר, חברה יכולה להתחשב ביחס של תקציב הפרויקט לכלל תקציב הפרויקטים שבביצועה או ביחס של הסכום שבוצע עבור הפרויקט בתקופת דיווח מסוימת מתוך סך ביצוע הפרויקטים באותה תקופה, או ביחס הרווח/הפסד של הפרויקט לרווח/הפסד של החברה בתקופת הדיווח בערכים מוחלטים;

"שלב משמעותי בפרויקט" – שלב יחשב כמשמעותי במידה והינו מהותי מאוד לביצוע הפרויקט ותוצאותיו נבחנים ע"י הנהלת החברה בנפרד מכלל הפרויקט;

"פרויקט בביצוע" – לרבות פרויקט שנמצא בשלבי תכנון;

"פרויקט להקמת רכוש קבוע מהותי" – הינו פרויקט להקמת רכוש קבוע שלדעת הנהלת החברה מהווה פרויקט מהותי ושהכרחי לפעילותה השוטפת. לצורך הגדרה זו - רכוש קבוע כהגדרתו בכללי החשבונאות המקובלים שחלים על החברה.

52.2. חברה שמבצעת פרויקטים עבור אחרים תיתן גילוי על:

1. פרויקטים בביצוע בהתאם לטבלה א1 בתוספת התשיעית. הגילוי לפי סעיף זה ינתן לכל פרויקט מהותי. חברה שרואה צורך במתן גילוי נוסף, רשאית לתת גילוי כאמור (למעט גילוי על השלבים בפרויקט) גם לפרויקט שאינו מהותי;

2. אופן קביעת שיעור ההשלמה של פרויקט (הנדסי או כספי);

3. האופן בו הגדירה החברה פרויקט מהותי;

4. לגבי פרויקט מהותי בביצוע יש להוסיף גילוי על:

א. שלבים משמעותיים בפרויקט בהתאם לטבלה א1;

ב. הפרטים הנדרשים בהתאם לטבלה א2 לתוספת התשיעית;

ג. במסגרת הגילוי לפי סעיף זה יכללו עד 10 פרויקטים מהותיים.

סימן ב- דוח הדירקטוריון

53. כללי

53.1. בחברה שערכה דוחות כספיים מאוחדים, יתייחס דוח הדירקטוריון לדוחות אלה, וכן לדוחות החברה, ככל שהדבר נדרש להבנת ענייני החברה והתאגידים המוחזקים על ידה.

53.2. דוח הדירקטוריון ינוסח בצורה בהירה ומובנת ויובאו בו הפרטים וההסברים המפורטים בסימן זה, כסדרם בו; אולם רשאי הדירקטוריון לשלב את ההסברים בנושאים או בעניינים הקשורים זה בזה, אם, לדעתו, יתרום הדבר לבהירות דוח הדירקטוריון.

53.3. דירקטוריון החברה יאשר את דוח הדירקטוריון, בד בבד עם אישור הדוחות הכספיים אלא אם כן האישור הוא של דוח דירקטוריון מתוקן והתיקון אינו משפיע על נתונים או גילוי בדוחות הכספיים ואינו נעשה כתוצאה מתיקון בדוחות הכספיים.

54. הסברי הדירקטוריון על מצב עניני החברה

54.1. בדוח הדירקטוריון יובאו פרטים על מצב ענייני החברה בשנת הדיווח והסברים של הדירקטוריון על מצב עסקי החברה, תוצאות פעולותיה, הונה העצמי, תזרימי המזומנים שלה; דוח הדירקטוריון יתייחס לנתונים העיקריים המצויים בדוחות הכספיים ובמסגרת תיאור עסקי החברה, ויכלול מידע נוסף המצוי בידי החברה לגבי שנת הדיווח, והכל אם לדעת הדירקטוריון הם חשובים להבנת מצב עניני החברה באופן מאוזן.

54.2. בחברה המנהלת נכסים עבור אחרים – יובאו הפרטים כאמור בסעיף קטן 1 לעיל ביחס לנכסים אלה, תוך הבחנה בין נכסים המנוהלים עבור המדינה ובין נכסים אחרים.

54.3. הסברי הדירקטוריון יתייחסו לאופן השפעתם של אירועים על הנתונים שבדוחות הכספיים ועל הנתונים הכספיים שבתיאור עסקי החברה, אם השפעה זו מהותית, ולסיבות שהביאו לשינויים שחלו במצב עניני החברה בהשוואה לשנות הדיווח הכלולות בדוחות הכספיים.

54.4. במסגרת הסברי הדירקטוריון, יתייחס הדירקטוריון לעניינים הבאים, ככל שהם

נוגעים לחברה, ולענינים נוספים אם הם חשובים לדעת הדירקטוריון להבנת מצב עניני החברה כאמור בסעיף זה. אין להתייחס לענינים שאינם נוגעים לחברה, או שלדעת הדירקטוריון אינם מהותיים או שאין בהעדרם כדי לפגום בהבנת מצב עניני החברה, וכן אין צורך לחזור על מידע המפורט בדוחות הכספיים:

(1) מצב כספי – יוסברו ההתפתחויות שחלו בסעיפי הדוח על המצב הכספי ובעניינים הבאים:

(א) רכישה או מימוש של רכוש קבוע, מקרקעין ומיתקנים, לרבות נדל"ן להשקעה ונדל"ן להשקעה בהקמה, שהשפעתם על פעילות החברה בעתיד עשויה להיות מהותית – יפורטו מטרת הרכישה או המימוש, כגון: החלפת גורם ייצור אחד בגורם ייצור אחר בתהליך הייצור; הרחבת כושר ייצור קיים או ייצור מוצר חדש; החלפת רכוש קבוע קיים על מנת לשמור על כושר ייצור; וכן יצוינו מגזר הפעילות ומרכז רווח הפעילות אותו תשמש הרכישה או שממנו נגרע הרכוש ודרך המימון של הרכישה;

(ב) החשיפה כפי שהיא משתקפת מהמידע הכלול בדוחות הכספיים, ופעולות חיסוי שאותן נקטה החברה.

(2) תוצאות הפעולות – יוסברו התפתחויות שחלו בסעיפי דוח על הרווח הכולל, תוך התייחסות לכל פריטי ההכנסה וההוצאה שהוכרו בתקופה, בין אם הוצג דוח יחיד על רווח כולל ובין אם הוצגו שני דוחות המפרידים בין רכיבי רווח או הפסד ורכיבי רווח כולל אחר.

(3) נזילות – יוסברו מצב הנזילות של החברה ותזרימי המזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון, וכן יוסברו העניינים הבאים:

(א) הגורמים להיווצרותו של עודף או גירעון בתזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת והשימוש שנעשה בעודף האמור או הצעדים שננקטו על מנת לצמצם את הגירעון האמור;

(ב) השפעת הסדרי פריסת חובות שנתנה או שקיבלה החברה על מצב נזילותה.

(ג) קבע הדירקטוריון, כי קיום גירעון בהון חוזר או בהון חוזר לתקופה של שניים עשר חודשים או תזרים מזומנים שלילי מתמשך מפעילות שוטפת אינו מצביע על בעיית נזילות, יפרט את הבחינה שביצע ואת הנימוקים להחלטתו;

(4) מקורות המימון – יוסברו מקורות המימון של החברה, עלותם ושינויים שחלו בהם, תוך התייחסות, בין היתר, לאלה:

(א) כספים שקיבלה החברה מהמדינה, לרבות הלוואות, מענקים וסובסידיות;

(ב) היקפן הממוצע בשנת הדיווח של הלוואות לזמן ארוך. החישובים יכול שייעשו על בסיס נתונים חודשיים;

(ג) היקפו הממוצע של אשראי לזמן קצר. החישובים יכול שייעשו על בסיס נתונים חודשיים;

(ד) היקפו הממוצע בשנת הדיווח של האשראי מספקים והיקפו הממוצע בשנת הדיווח

של האשראי מלקוחות, או לחלופין, טווח האשראים האמורים; יובאו הסברים לפערים ביניהם, והכל אם קיים פער מהותי ביניהם; החישובים יכול שייעשו על בסיס נתונים חודשיים.

(ה) הנפקת ניירות ערך;

(ו) מימוש אופציות או המרת ניירות ערך הניתנים להמרה למניות;

(ז) נתונים עיקריים מתוך תיאור עסקי החברה – יוסברו נתונים מהותיים מאוד שהופיעו במסגרת תיאור עסקי החברה ושלא ניתן להם הסבר במסגרת סעיפים אחרים בחוזר.

54.5. ככל האפשר, יש להתייחס, במסגרת העניינים האמורים בסעיף 54.4, בנפרד לכל תחום פעילות הכלול בתיאור עסקי החברה או מגזר פעילות הכלול בדוחות הכספיים.

54.6. במסגרת הסברי הדירקטוריון, יינתן, בין היתר, ביטוי לאלה:

(1) ההשפעה שהייתה לאירועים ומגמות בפעילות החברה ובסביבתה העסקית ולהתחייבויות שהחברה נטלה על עצמה על נתוני הדוחות הכספיים;

(2) אירועים חריגים או חד-פעמיים;

(3) אירועים העשויים להצביע על קשיים כספיים;

(4) השפעה שהייתה לעסקה משותפת, להשקעה בחברה או להשקעה בחברה אחרת, או להגדלה או הקטנה בשיעור ההשתתפות בעסקה או השקעה כאמור, על נתוני הדוחות הכספיים;

(5) הסבר לגבי הנושאים שאליהם הפנה רואה החשבון של החברה תשומת לב בחוות דעתו על הדוחות הכספיים;

(6) בדוח שבו תוקנה טעות מהותית שנפלה בדוחות כספיים יובא הסבר לגבי תיקון הטעות לרבות פירוט לעניין נושאים אלה:

(א) הפניה לגילוי הנכלל בדוחות המתוקנים בנוגע לתיקון הטעות;

(ב) תיאור השפעות מהותיות של הטעות ותיקונה על עסקי החברה ובכלל זה חשיפות מהותיות הנובעות מהן; ההשפעות האמורות יכול שיהיו, בין השאר, בנוגע לעמידת החברה באמות מידה פיננסיות, עמידת החברה במבחני חלוקה לפי סימן א' לפרק השני בחלק השביעי לחוק החברות, התקשרויות החברה עם נושאי משרה בכירה וגורמים אחרים;

(ג) תיאור השפעת הטעות ותיקונה על מצבה הפיננסי של החברה, לרבות קיומה של הנחת העסק החי;

(ד) כל פרט אחר הנדרש לצורך הבנת הטעות ואופן תיקונה;

(7) השפעתן של התקשרויות שהן מיוחדות בשל אחד מאלה: היקפה של ההתקשרות, משך תקופת קיומה, חשיבותה או עובדת היותה חורגת מהמקובל בחברה בדרך עסקיה הרגילים.

55. <u>אומדנים חשבונאים קריטיים</u>

55.1. עשתה החברה שימוש בדוחות הכספיים שלה, באומדנים חשבונאיים קריטיים, יצוין כל אומדן כאמור ויוסברו הענינים האלה, בהתייחס לכל אומדן חשבונאי קריטי בנפרד:

(1) האופן שבו הוא נקבע, לרבות העובדות, ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס לבחירה בו, ולרבות הסבר בדבר חשיבותו;

(2) השפעתו הכמותית על הדוחות הכספיים של החברה, לרבות ציון הסעיפים בדוחות הכספיים שהושפעו מהשימוש בו;

(3) כל גורם שיש להתייחס אליו כעשוי להביא לכך שיהיה צורך לשנות את האומדן או לסטות ממנו;

(4) יובא דיון כמותי ואיכותני ביחס לכל השינויים המהותיים שנעשו באומדנים החשבונאיים הקריטיים בשלוש השנים האחרונות, הסיבות לשינויים, והשפעתם על הדוחות הכספיים.

55.2. התבסס האומדן החשבונאי הקריטי על הנחות הכרוכות באי-ודאות משמעותית במיוחד או ששינוי סביר באומדן כאמור עשוי להיות בעל השפעה מהותית במיוחד על הצגת מצבה הפיננסי של החברה או על תוצאות פעילותה – יובא, נוסף על הנדרש לפי סעיף 55.1, גם ניתוח רגישות של האומדן החשבונאי הקריטי, תוך מתן פירוט בדבר אי-הוודאות או ההשפעות האפשריות כאמור.

56. <u>שינויים מהותיים שחלו בפעילות החברה</u>

יוסברו שינויים מהותיים שחלו בפעילות החברה ובעסקיה ובנתוני הדוחות הכספיים שלה, בכל אחד מהרבעונים בשנת הדיווח ובפרט ברבעון הרביעי.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים ובינייים

57. אירועים לאחר שנת הדיווח

תובא התייחסות לאירועים שאירעו לאחר שנת הדיווח המוזכרים בדוחות הכספיים.

58. פרטים בדבר סיכוני השוק

58.1. בהתקיים אחד מאלה, יובאו פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם כמפורט בתוספת הראשונה:

(1) בדוחותיה הכספיים של החברה הוצג מגזר בר-דיווח שהוא מגזר פעילות פיננסי;

לעניין זה, "מגזר בר דיווח" – כמשמעותו בכללי החשבונאות החלים על החברה.

(2) לחברה קיימת פעילות פיננסית מהותית;

לעניין זה, יראו חברה כחברה שקיימת לה פעילות פיננסית מהותית בהתקיים אחד מאלה:

(א) סך כל שווי הנכסים הפיננסיים של החברה שמדידתם העוקבת היא לפי שווי הוגן, הוא חמישים אחוזים לפחות מההון של החברה ועשרה אחוזים מסך כל הנכסים של החברה, בערכים מוחלטים, והכול לפי הדוחות המאוחדים של החברה;

(ב) סך כל שווי ההתחייבויות הפיננסיות של החברה שמדידתם העוקבת היא לפי שווי הוגן, הוא חמישים אחוזים לפחות מההון של החברה ועשרה אחוזים מסך כל הנכסים של החברה, בערכים מוחלטים, והכול לפי הדוחות המאוחדים של החברה; לעניין זה, "מדידתם העוקבת" – כמשמעותה בכללי החשבונאות הבין לאומיים.

(3) תוצאת ניתוח הרגישות לאחד או יותר מסיכוני השוק שאליהם חשופה החברה בסוף תקופת הדיווח, המבוצע לפי כללי החשבונאות הבין לאומיים, מהווה חמישים אחוזים לפחות מההון של החברה ועשרה אחוזים מסך כל הנכסים של החברה, בערכים מוחלטים, והכול לפי הדוחות המאוחדים של החברה.

59. פערים משמעותיים בהנחות, אמדנים ותחזיות

יפורטו פערים משמעותיים, אם קיימים כאלה, בין ההנחות, האמדנים והתחזיות המהותיים שהונחו בבסיס הערכת שווי, לרבות חוות דעת מקצועית, שצורפה לדיווח בשלוש השנים שקדמו לתאריך הדוח, ובין התממשותם של אלה בפועל, תוך פירוט הסיבות להיווצרות פערים אלה והשפעתם על השווי שנקבע.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים ובינייים

60. דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

60.1. יובא פירוט ביחס לכל דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כמשמעותה בסעיף 240 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999: שמו, כישוריו, השכלתו, ניסיונו והידע שלו, שבהסתמך עליהם החברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

60.2. כללו הוראות הדין או תקנון החברה הוראות לעניין הרכבו של דירקטוריון החברה יצויינו הוראות אלו והרכב הדירקטוריון הנוכחי למועד הדוח.

61. המבקר הפנימי של החברה

יובאו פרטים בדבר המבקר הפנימי של החברה, כמפורט בתוספת השנייה; לא היה לחברה מבקר פנימי – יפורטו הסיבות לכך ויצוינו הפעולות שבכוונת החברה לנקוט בהתייחס לכך.

62. רואה החשבון המבקר של החברה

יובאו פרטים בדבר רואה החשבון המבקר של החברה, כמפורט בתוספת השלישית.

63. פרטים בדבר איגרות החוב של החברה

יובאו פרטים בדבר איגרות החוב של החברה כמפורט להלן:

(1) ביחס לאיגרות החוב בתאריך הדוח, שהנפיקה החברה – יובאו בדוח פרטים לגבי כל סדרה של איגרת חוב לתום שנת הדיווח כמפורט בתוספת הרביעית ויצוין לגבי כל סדרה אם היא מהותית; לעניין זה – סדרת איגרת חוב תיחשב מהותית אם סך התחייבויות החברה על פיה לתום שנת הדיווח, כפי שהן מוצגות במסגרת הדוחות הנפרדים של החברה, מהוות חמישה אחוזים או יותר מסך התחייבויות החברה, כפי שהן מוצגות במסגרת הנתונים האמורים; כמו כן יובא תיאור והסבר לאירועים ושינויים משמעותיים שאירעו ביחס לאיגרות החוב כאמור לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי;

(2) נפרעו איגרות החוב במלואן בשנת הדיווח או לאחריה, תצוין עובדה זו; נפרעו איגרות החוב האמורות שלא בהתאם לתנאיו המקוריים של שטר הנאמנות, תפרט החברה את סיבת הפירעון ויתוארו ההבדלים בין תנאי הפירעון בפועל לתנאים שנקבעו בשטר הנאמנות;

64. <u>קיומם של סימני אזהרה</u>

64.1. לעניין סעיף זה –

"גילוי בדבר תזרים מזומנים חזוי" – פירוט ההתחייבויות הקיימות והצפויות שהחברה נדרשת לפרוע במהלך השנתיים החל בתום שנת הדיווח או ביום הגילוי, לפי העניין, וכן פירוט המקורות הכספיים שמהם צופה החברה לפרוע את ההתחייבויות האמורות, והכל בהתבסס על המידע הכספי הנכלל בדוחות הנפרדים של החברה;

"סימני אזהרה" – אחד מאלה:

(1) גירעון בהון העצמי;

(2) חוות דעת או דוח סקירה של רואה החשבון למועד הדוח הכוללת הפניית תשומת לב למצבה הפיננסי של החברה;

(3) גירעון בהון החוזר או בהון החוזר לתקופה של שניים עשר חודשים בצירוף תזרים מזומנים שלילי מתמשך מפעילות שוטפת;

(4) גירעון בהון החוזר או בהון החוזר לתקופה של שניים עשר חודשים או בתזרים מזומנים שלילי מתמשך מפעילות שוטפת, ודירקטוריון החברה לא קבע כי אין בכך כדי להצביע על בעיית נזילות בחברה;

(5) חוות דעת או דוח סקירה של רואה החשבון למועד הדוח הכוללת הפניית תשומת לב בדבר ספקות משמעותיים להמשך פעילותה של החברה כעסק חי;

"תקופת תזרים מזומנים חזוי" – שנתיים החל מתום שנת הדיווח או מיום הדוח, לפי העניין;

"הון חוזר לתקופה של שנים עשר חודשים" – כמשמעותו בכללי החשבונאות הבינלאומיים.

64.2. חברה אשר קיימות לה במועד פרסום הדוחות הכספיים איגרות חוב או הלוואות או התחייבות מהותית אחרת, תובא התייחסות לעניין סימני אזהרה בחברה כמפורט להלן:

(1) התקיימו סימני אזהרה בחברה, תצרף החברה גילוי בדבר תזרים מזומנים חזוי במתכונת המפורטת בתוספת החמישית, ולגביו יינתנו הסברי הדירקטוריון כמפורט בסעיף 64.3 שלהלן; בחינת סימני האזהרה לפי פסקת משנה זו תיעשה הן ביחס לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה, והן ביחס לדוחותיה המאוחדים;

64.3. במסגרת הסברי הדירקטוריון יפורטו –

(1) ההנחות וההערכות ששימשו בקביעת סבירות הנתונים בגילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי, ובכלל זה נתונים תלויי שוק או מקרו-כלכליים; ההנחות וההערכות כאמור לא יסתרו את תקציב החברה, את האסטרטגיה שלה, הוראות הדין החלות עליה, את החלטותיה העסקיות ביחס לפעילותה בתקופת תזרים המזומנים החזוי או את הנתונים שהובאו בחשבון לשם בחינת המשך קיומה של הנחת העסק החי;

(2) יובאו הבהרות ודוגמאות, לפי הצורך, לשם הבנת רגישות נתונים בגילוי לשינוי במשתנה תלוי שוק;

(3) יתוארו בכלליות מקורות כספיים מהותיים נוספים על אלה שנכללו בגילוי, היכולים לשמש את החברה במידת הצורך לשם פירעון התחייבויותיה בתקופת תזרים המזומנים החזוי;

(4) יתוארו פערי עיתוי, אם קיימים, במהלך תקופת תזרים המזומנים החזוי שבהם צפויה להיות לחברה יתרת מזומנים שלילית;

64.4. דירקטוריון החברה יאשר את בחירת המקורות שנכללו בגילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי, סבירות ההיקף הכספי של כל מקור כספי שפורט והעיתוי הצפוי לקבלתו;

סימן ג'- דוחות כספיים

65. מתכונת הדוחות הכספיים

65.1. הדוחות הכספיים ייערכו לפי כללי החשבונאות והדיווח החלים על החברה וחוזרי הרשות, ויציגו באופן נאות ובצורה נאמנה את מצבה הכספי של החברה, את ביצועיה ותזרימי המזומנים שלה ואת השינויים במצבה הכספי ובהונה העצמי בשנות הדיווח.

65.2. הגילוי הנדרש ייערך לפי כללי החשבונאות החלים על החברה ולפי חוזר זה; הפירוט הנדרש לפי הוראות סימן זה יובא בביאורים, זולת אם בנסיבות העניין הוא אינו מהותי.

65.3. החברה תכלול בדוחות הכספיים הצהרה מפורשת ובלתי מסויגת, בדבר ציות מלא לתקני הדיווח הכספי החלים על החברה; וכן כי הדוחות הכספיים כוללים את הגילוי הנוסף הנדרש לפי חוזר זה.

65.4. המידע הכלול בדוחות הכספיים יהיה עקיב לתקופת הדיווח הקודמת ובר השוואה לתקופות קודמות.

66. אימוץ מוקדם

66.1. הרשות רשאית לאסור ביצוע אימוץ מוקדם בארבעת החודשים הראשונים שמיום פרסום תקן חשבונאות חדש (בסעיף זה – התקן); הרשות רשאית להאריך את התקופה האמורה בשני חודשים נוספים, בהתאם לשיקול דעתה.

66.2. במהלך התקופות האמורות בסעיף קטן 1 לעיל, לפי העניין, הרשות תחליט האם לאסור ביצוע אימוץ מוקדם גם לאחר התקופות האמורות בסעיף קטן 1 לעיל, לפי העניין, שמיום פרסום התקן, ובלבד שהועברה על כך הודעה לחברות.

66.3. הרשות רשאית להתיר לחברה מסוימת ביצוע אימוץ מוקדם גם אם אסרה זאת לפי סעיפים קטנים 1 ו-2 לעיל.

67. גילוי בדבר מדיניות חשבונאית

67.1. חברה תיתן גילוי למדיניות החשבונאית המיושמת בדוחותיה הכספיים, בהתאם לדרישות הגילוי בכללי החשבונאות והדיווח שחלים על החברה.

67.2. יינתן גילוי לכל שינוי במדיניות החשבונאית, שינוי אומדן או תיקון טעות שנעשו בתקופת הדיווח, ולרבות פירוט זה:

(1) שינתה החברה בתקופת הדיווח מדיניות חשבונאית שיישמה בתקופות דיווח קודמות, יוסבר השינוי, יפורטו הנימוקים והסיבות לו, לרבות הסיבות מדוע יישום המדיניות החשבונאית החדשה מספק מידע מהימן ורלוונטי יותר, יצוינו סכומי התיאום לתקופת הדיווח שבה נעשה השינוי ולכל תקופות הדיווח הקודמות הכלולות בדוחות הכספיים, אם מעשי; לעניין זה, "סכום התיאום" – לכל סעיף בדוחות הכספיים המושפע מהיישום;

(2) תוקנה טעות מהותית של תקופה קודמת, בדרך של הצגה מחדש בדוחות הכספיים, יפורטו בדוחות הכספיים שבהם תוקנה הטעות כל פרט הנדרש להבנת הטעות ותיקונה, ולרבות –

(א) מהות הטעות וסכום התיקון בשל הטעות בגין כל תקופה קודמת המוצגת בדוחות הכספיים לכל סעיף בדוחות הכספיים המושפע מהיישום;

(ב) סכום התיקון בשל הטעות לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות הכספיים;

(ג) אם הצגה מחדש לתקופה קודמת מסוימת אינה מעשית, פירוט הנסיבות שהובילו לקיומו של מצב זה ותיאור כיצד וממתי הטעות תוקנה;

(3) שינתה החברה בתקופת הדיווח אומדן חשבונאי, יוסבר השינוי, יפורטו הנימוקים והסיבות לו, יצוין סכום השינוי באומדן, אשר לו השפעה בתקופת הדיווח השוטפת או שחזויה להיות לו השפעה בתקופות דיווח עתידיות, למעט גילוי על ההשפעה בתקופות דיווח עתידיות כאשר אין זה מעשי לאמוד השפעה; לא היה מעשי לאמוד את השפעת שינוי האומדן על תקופות דיווח עתידיות, יינתן גילוי לעובדה זו ולסיבות להעדר יכולת האמידה.

(4) ערכה החברה בתקופת הדיווח סיווג מחדש של סעיפים בדוחות הכספיים, יפורטו בדוחות הכספיים שבהם נעשה הסיווג מחדש כל פרט הנדרש להבנתו.

67.3. הפירוט יובא בנפרד בביאורים ואין חובה לכלול פירוט אשר בנסיבות הענין אינו מהותי.

67.4. בדוחות יסומן כל סכום שהוצג או שסווג מחדש.

68. <u>דוחות השוואתיים</u>

68.1. לצד כל סכום בדוח על המצב הכספי יוצג הסכום המקביל לו בדוח על המצב הכספי של שנת הדיווח הקודמת וכן סכום המקביל בדוח על המצב הכספי לכל תקופה אחרת אם דוח כזה נדרש לפי כללי החשבונאות החלים על החברה.

68.2. לצד כל סכום בדוח על רווח או הפסד ורווח הכולל, בדוח על השינויים בהון ובדוח על תזרימי המזומנים, יוצגו הסכומים המקבילים לו בכל אחת משתי שנות הדיווח הקודמות וכן הסכום המקביל בדוחות כאמור לכל תקופה אחרת אם הדבר נדרש לפי כללי החשבונאות החלים על החברה.

69. <u>תקופת המחזור התפעולי</u>

תצוין תקופת המחזור התפעולי של החברה; אם יש לחברה מספר תקופות מחזור תפעולי, יצוינו התקופות תוך פירוטן לפי פעילויות.

70. <u>ציון סכומים</u>

פרט הניתן לכימות כספי, לרבות באומדן סביר, יכלול את הסכום המתאים.

71. <u>מידע נוסף</u>

נוסף על הפרטים הנדרשים לפי כללי החשבונאות ולפי סעיפים אלה, יפורטו כל פרט, מידע או הבהרה הנדרשים לצורך הבנת הדוחות הכספיים והצגתם הנאותה.

72. <u>מתכונת הצגת דוח על המצב הכספי</u>

לא הוצג הדוח על המצב הכספי של החברה על פי ההבחנה בין נכסים והתחייבויות שוטפים לבין נכסים והתחייבויות שאינם שוטפים, כמשמעותה בכללי החשבונאות,

יצוינו מתכונת ההצגה שנעשתה, והנימוקים להצגה כאמור.

73. <u>יעוד רווחים</u>

73.1. יובא גילוי בדבר החלטת הדירקטוריון בדבר יעוד הרווחים של החברה שהתקבלה במהלך תקופת הדיווח או לאחר תקופת הדיווח ועד מועד אישור הדוחות הכספיים. בנוסף, יינתן גילוי למדיניות הרשות ביחס לייעוד רווחים של החברה. לא התקבלו החלטות כאמור בתקופת הדיווח, תצוין עובדה זו במפורש.

73.2. אם התקבל אישור הרשות להחלטת הדירקטוריון בדבר יעוד הרווחים של החברה יש לתת גילוי על כך בדוחות לצד האמור בסעיף 73.1. החלטה על ייעוד רווחים שאושרה על ידי הרשות תקבל ביטוי בדוח על המצב הכספי של החברה, בכפוף לכך שאם החלטת הדירקטוריון מחייבת אישורים נוספים (כגון אישור האסיפה הכללית, ככל שנדרש) — ניתנו גם אותם אישורים.

73.3. אם לא ניתן אישור הרשות להחלטת הדירקטוריון בדבר יעוד הרווחים של החברה, יש לתת גילוי בדוחות לצד האמור בסעיף 73.1. שההחלטה טעונה אישור הרשות והוראות החוק החלות במקרה של מחלוקת בין הרשות לבין החברה.

73.4. אם הודיעה הרשות שהיא חולקת על החלטת הדירקטוריון בדבר יעוד הרווחים של החברה יש לתת גילוי בדוחות לצד האמור בסעיף 73.1 לקיומה של המחלוקת, לרבות החלטת הדירקטוריון, עמדת הרשות בנושא זה והוראות החוק החלות במקרה של מחלוקת בין הרשות לבין החברה.

74. <u>נכסים פיננסיים</u>

עלו סכומים הכלולים בדוח על המצב הכספי בעד ההשקעה בחברה שאינה חברה מוחזקת (בסעיף זה — חברה מושקעת), בתוספת סכומי ערבויות שניתנו להתחייבויותיה על ידי החברה או תאגידים בשליטתה ובשליטתה המשותפת, על חמישה אחוזים מסך הנכסים בדוח על המצב הכספי של החברה, יובאו פרטים אלה:

(1) שם החברה המושקעת;

(2) סך כל הסכומים הכלולים בדוח על המצב הכספי בעד ההשקעה בחברה המושקעת לתאריך הדוח על המצב הכספי;

(3) פרטי הערבויות שניתנו להתחייבויותיה של החברה המושקעת;

(4) ההכנסות מדיבידנד והכנסות אחרות מהחברה המושקעת וכן רווח או הפסד משערוך, מירידת ערך או מהפסדים אחרים בעד ההשקעה.

75. התחייבויות תלויות

היתה האפשרות לתזרים שלילי בסילוק התחייבות תלויה קלושה, ואולם ההתחייבות או ההפסד האפשרי המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעילות החברה במתכונת הקיימת, יובא תיאור תמציתי של ההתחייבות התלויה.

76. ערבויות

76.1. יצוין מלוא סכום החובות של צדדים שאינם מאוחדים בדוחות החברה, שלהם ערבה החברה או חברה מאוחדת שלה, וכן סכומי ההתחייבויות שהוכרו בדוחות בעד ערבויות כאמור, תוך הבחנה בין חובות של חברות בשליטה משותפת, חובות של חברות כלולות, חובות של בעלי שליטה, חובות של בעלי עניין שאינם בעלי שליטה וחובות אחרים. בסעיף זה, "ערבות" – לרבות התחייבות לשיפוי ומשכון להבטחת חיובו של אחר.

76.2. יצוין מלוא סכום החובות של צדדים שאינם מאוחדים בדוחות החברה שלהם ערבה חברה בשליטה משותפת של החברה וכן סכומי ההתחייבויות שהוכרו בדוחות החברה בעד ערבויות כאמור, תוך הבחנה בין חובות של חברות בשליטה משותפת, חובות של חברות כלולות, חובות של בעלי שליטה, חובות של בעלי עניין שאינם בעלי שליטה וחובות אחרים.

76.3. ערבה החברה, חברה מאוחדת או חברה בשליטה משותפת שלה, שדוחותיה צורפו לדוחות החברה, בערבות שמימושה עלול להעמיד בספק את המשך פעולות החברה במתכונתן הקיימת, יובאו פרטים אלה, תוך הבחנה בין ערבויות שערבה החברה לערבויות שערבו חברה מאוחדת או חברה בשליטה משותפת שלה:

(1) שם הנערב;

(2) שם הנושה;

(3) היקף הערבות;

(4) סך כל ההתחייבויות הנערבות לתאריך הדוח על המצב הכספי;

(5) הערובות שנתקבלו בשל ערבויות אלה;

(6) הוצאות והכנסות החברה בשל ערבויות אלה.

76.4. בוטלה הערבות כאמור בסעיף 76.3 לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי וטרם פרסום הדוחות הכספיים, ולחברה לא נותרה חשיפה מהותית בשלה, תצוין עובדה זו.

77. דוחות כספיים של חברות כלולות

77.1. לדוחות הכספיים של החברה יצורף דוח כספי של חברה כלולה, לשנת הדיווח, אם נתקיים אחד מאלה:

(1) השקעת החברה בחברה הכלולה, מהווה, בערכה המוחלט, עשרים אחוזים או יותר מסך הנכסים בדוח על המצב הכספי של החברה;

(2) הסכום שנכלל ברווח או הפסד בשל השקעת החברה בחברה הכלולה, מהווה, בערכו המוחלט, עשרים אחוזים או יותר מן הרווח או הפסד של החברה, בערכו המוחלט;

(3) החברה הכלולה היא בעלת חשיבות ניכרת לעסקי החברה או לפעילותה במתכונתם הקיימת או במתכונתם המתוכננת לעתיד;

(4) תנאי כאמור בפסקאות (1) או (2) התקיים בשנת הדיווח הקודמת, וצפוי כי תנאי כאמור באותן פסקאות יתקיים גם בשנת הדיווח הבאה;

(5) החברה נעשתה חברה כלולה של החברה לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי והתקיים האמור בפסקה (3).

77.2. על אף האמור בסעיף 77.1, דוחות כספיים של חברה כלולה לא יצורפו לדוחות החברה בהתקיים אחד מאלה:

(1) דוחות החברה הכלולה הם חסרי משמעות ביחס לדוחות החברה;

(2) לא התקיים האמור בסעיפים 1.77 (3) – 1.77 (5), ובשנת הדיווח הקודמת לא התקיים האמור בסעיפים 1.77 (1) או (2) ולא צפוי כי גם בשנת הדיווח הבאה יתקיים האמור בפסקאות אלה;

(3) לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, החברה חדלה מלהיות חברה כלולה של החברה.

77.3. בדוחות החברה יפורטו שמות החברות הכלולות שדוחותיהן צורפו לדוחות החברה; לא צורפו דוחות חברה כלולה בשל האמור בסעיף 77.2, יפורטו שם החברה הכלולה והסיבה שבשלה לא צורפו דוחות החברה הכלולה.

77.4. דוחות חברה כלולה יצורפו כשהם ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות הבין לאומיים או כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

77.5. הוצגו דוחות החברה הכלולה במטבע שאינו המטבע שבו הוצגו דוחות החברה, יצוין שער החליפין של המטבע שבו הוצגו דוחות החברה הכלולה למטבע שבו הוצגו דוחות החברה, לתאריך הדוח על המצב הכספי, ויצוין השינוי שחל בו בשנת הדיווח.

77.6. דוחות חברה כלולה יהיו מבוקרים בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, או בהתאם לתקנים הבין-לאומיים בביקורת, או בהתאם למערכת תקני ביקורת זרים שהיא מקיפה (Comprehensive).

77.7. לדוחות החברה הכלולה יצורף דוח רואה חשבון מבקר, ובו יצוינו, בין השאר, כללי החשבונאות שבהתאם להם נערכו הדוחות ותקני הביקורת שבהתאם להם נעשתה ביקורת הדוחות.

77.8. לא היתה שפת דוחות החברה הכלולה עברית או אנגלית, יצורף גם תרגום של הדוחות לעברית, לרבות אישור המתרגם על נאותות התרגום ובו הסכמתו לצירוף התרגום והאישור האמור; היו הדוחות המתורגמים לעברית חתומים כדין, צירוף הדוחות בשפת המקור אינו נדרש; לעניין זה, "דוחות" – לרבות דוח רואה חשבון מבקר.

77.9. בסעיף ראשי זה, "רווח" – רווחי או הפסדי החברה המיוחסים לבעלים של החברה האם, בניכוי רווח או הפסד מפעילות שהופסקה ובניכוי סכומים שנזקפו לרווח או הפסד בגין השפעת שינוי במדיניות חשבונאית ככל שנקבעה בכללי החשבונאות הבין לאומיים הוראה ולפיה ייזקף סכום השינוי לרווח או הפסד בתקופת הדיווח.

78. <u>צירוף הערכת שווי מהותית מאוד לדוחות כספיים</u>

78.1. שימשה הערכת שווי מהותית מאוד בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוח השנתי, לרבות קביעה כי אין צורך בשינוי ערכם של נתונים כאמור, תצרף החברה את הערכת השווי המהותית מאוד לדוח השנתי.

78.2. בהערכת שווי, יינתן ביטוי, בין השאר, לאלה:

(1) פרטי האורגן בחברה אשר החליט על ההתקשרות עם מעריך השווי; לענין סעיף זה, "אורגן" – כמשמעותו בסעיף 46 לחוק החברות, לרבות ועדת ביקורת, מנהל כספים וכל נושא משרה אחר בחברה;

(2) קיום תלות בין החברה ומעריך השווי; ואם היתה כזו – תציין החברה את מהותה ותסביר מדוע הועדף מעריך השווי האמור על פני מעריכי שווי אחרים בלתי תלויים.

78.3. הערכת שווי שצורפה לדוח השנתי תכלול את כל הענינים שפורטו בתוספת השישית וכן כל פרט מהותי אחר החשוב למילוי תפקידה של הרשות; לא כללה הערכת השווי את כל הפרטים האמורים, תשלים החברה פרטים אלה בדוח השנתי.

78.4. לא היתה שפת הערכת השווי עברית, ייכלל תרגום הערכת השווי לעברית ואישור המתרגם על נאותות התרגום והסכמתו להכללת התרגום והאישור בדוח השנתי; הערכת שווי ששפתה אנגלית, ניתן לצרף בשפת המקור.

78.5. קדם תאריך התוקף של הערכת השווי ליום פרסום הדוח השנתי ביותר מ-90 ימים, יצוינו בדוח השנתי כל אלה:

(1) התקופה שחלפה מתאריך התוקף עד מועד פרסום הדוח השנתי, בציון העובדה שהיא עולה על 90 ימים;

(2) השינויים שהתרחשו לאחר תאריך התוקף העשויים לשנות את מסקנות הערכת השווי, ונימוקי התאגיד להכללתה, על אף שינויים אלה, בדוח השנתי.

(3) בסעיף משנה זה, "תאריך התוקף" – התאריך שאליו מתייחסת הערכת השווי.

78.6. הוראות סעיף זה לא יחולו על הערכת שווי מהותית מאוד שנעשתה בקשר עם תביעות משפטיות, יתרת חובות לקוחות או יתרות מלאי וכן על הערכת שווי מהותית מאוד אשר שימשה בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדיווח של חברה כלולה למעט חברה כלולה שדוחותיה הכספיים צורפו לדוחות החברה.

78.7. הוראות סעיף זה לא יחולו על הערכת שווי שעשתה החברה עצמה.

79. <u>גילוי לגבי הערכות שווי מהותיות שנכללו בדוחות הכספיים</u>

שימשה הערכת שווי מהותית או הערכת שווי מהותית מאוד לקביעת ערכם של נתונים

בדוחות הכספיים, לרבות קביעה כי אין צורך בשינוי ערכם של נתונים כאמור, יינתן ביטוי לכל אלה בטבלה:

(1) זיהוי נושא ההערכה (הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות, ההון, הפעילות, ההכנסה או ההוצאה, לפי העניין);

(2) עיתוי ההערכה;

(3) שווי נושא ההערכה סמוך לפני מועד ההערכה אילו כללי החשבונאות הבין לאומיים, לרבות פחת והפחתות, לא היו מחייבים את שינוי ערכו בהתאם להערכת השווי;

(4) שווי נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה;

(5) זיהוי מעריך השווי ואפיוניו, לרבות השכלה, ניסיון בביצוע הערכות שווי לצרכים חשבונאיים בחברות מדווחות ובהיקפים דומים לאלה של ההערכה המדווחת או העולים על היקפים אלה ותלות במזמין ההערכה, ולרבות התייחסות להסכמי שיפוי עם מעריך השווי;

(6) מודל ההערכה שמעריך השווי פעל לפיו (DCF, שיטת ההשוואה, מודל B&S וכיוצא בהם);

(7) ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה, בהתאם למודל ההערכות ולרבות:

(א) שיעור ההיוון (או WACC);

(ב) שיעור הצמיחה;

(ג) אחוז ערך הגרט מסך השווי שנקבע בהערכה (TerminalValue);

(ד) סטיית תקן;

(ה) מחירים ששימשו בסיס להשוואה;

(ו) מספר בסיסי ההשוואה.

80. <u>השקעות בחברות בת ובחברות כלולות</u>

80.1. תובא רשימת ההשקעות של החברה בתאריך הדוח על המצב הכספי בכל אחת מחברות-הבת והחברות הכלולות שלה בפירוט זה:

(1) מספר המניות או ניירות הערך ההמירים לסוגיהם, שוויים הנקוב, ערכם בדוח הכספי הנפרד של החברה לתאריך הדוח על המצב הכספי, ושיעור המניות וניירות ערך ההמירים המוחזקים בידי החברה מתוך סך כל ניירות הערך המונפקים מסוג זה;

(2) השיעור מהון המניות המונפק שלה, מכוח ההצבעה ומהסמכות למנות הדירקטורים שלה, המוחזק בידי החברה;

(3) יתרת איגרות החוב וההלוואות בדוח על המצב הכספי, עיקר תנאיהן ובכלל זה - שנות הפדיון, תנאי ההצמדה של קרן או ריבית ובסיס ההצמדה, פרטי זכויות להחלפת איגרות החוב או ההלוואות במניות או בניירות ערך אחרים.

80.2. יובאו פרטים בדבר שינויים בהשקעות החברה בשנת הדיווח בכל חברה-בת ובכל חברה כלולה שלה, לרבות תאריכי השינויים ועיקר תנאי העסקאות הקשורות בשינויים אלה.

80.3. הפרטים האמורים יובאו גם לגבי שינויים בחברה שהפכה לחברה-בת או לחברה כלולה, או שחדלה להיות חברה כאמור, בשנת הדיווח.

80.4. יפורט הרווח הכולל של כל חברה בת או חברה כלולה של החברה, בשנת הדיווח האחרונה שנסתיימה בתאריך הדוח על המצב הכספי של החברה או לפניו כשהוא מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי של החברה; המידע יובא תוך הבחנה בין רווח או הפסד לבין רווח כולל אחר, כמשמעותם בכללי החשבונאות הבין לאומיים; כן יפורטו-

(1) הדיבידנד ודמי הניהול שקיבלה החברה עד תאריך הדוח על המצב הכספי שלה מכל חברה כאמור עבור אותה שנת דיווח וכן תשלום כאמור עבור תקופה שלאחר מכן, הכל מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי של החברה;

(2) הדיבידנד ודמי הניהול שקיבלה החברה לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי שלה או שהיא זכאית לקבל מכל חברה כאמור עבור אותה שנת דיווח וכן תשלום כאמור עבור תקופה שלאחר מכן, תוך ציון מועדי התשלום;

(3) הריבית שקיבלה החברה או שהיא זכאית לקבל מכל חברה כאמור עבור אותה שנת דיווח וכן עבור תקופה שלאחר מכן, תוך ציון מועדי התשלום.

81. <u>גילוי ביחס לנכסי מדינה</u>

יינתן גילוי לגבי זכויות המדינה בנכסי החברה ובנכסי המדינה המוחזקים או המופעלים על ידי החברה.

82. <u>מתכונת ניתוח ההוצאות שהוכרו ברווח או בהפסד</u>

נבחרה מתכונת הניתוח של ההוצאות וההכנסות שהוכרו ברווח או בהפסד לפי שיטת

סיווג המבוססת על מהות ההוצאות, יפורטו הנימוקים למתכונת הניתוח שנבחרה.

83. <u>פירוט נתונים הנכללים בדוח רווח או הפסד ורווח כולל אחר</u>

נכלל בדוח רווח או הפסד ורווח כולל אחר סעיף הכולל מספר מרכיבים עיקריים, יפורטו מרכיביו העיקריים של הסעיף.

84. <u>עלות מכר</u>

הציגה החברה דוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר בסיווג המבוסס על מאפיין הפעילות של ההוצאות, יכלול פירוט סכומי עלות המכר, לגבי כל סוג של הכנסה שלה ניתן גילוי לפי כללי החשבונאות החלים על החברה; עלות המכר, העבודות והשירותים תפורט לפי מרכיביה, בהתאם לנסיבות העניין.

85. <u>מסים על הכנסה</u>

85.1. יצוינו שיעורי המס החלים על החברה.

85.2. היתה החברה זכאית לפטור או להקלה במסים – יפורטו פרטי הפטור או ההקלה, לרבות מועד תחילתם ופקיעתם; היו הפטור או ההקלה מותנים במילוי תנאים מסוימים – יפורטו התנאים ויצוין אם עמדה בהם החברה עד לתאריך אישור הדוחות.

85.3. תצוין שנת המס האחרונה שבשלה קיבלה החברה וחברות הבת שלו שומות מס סופיות.

86. <u>גילוי לגבי עסקאות עם המדינה, רשויות וחברות ממשלתיות אחרות</u>

86.1. החברה תיתן גילוי נאות בדוחותיה הכספיים לגבי עסקאות ויתרות עם מדינת ישראל, רשויותיה, חברות ממשלתיות אחרות ותאגידים סטטוטוריים, לרבות אופן הטיפול החשבונאי בעסקאות ויתרות אלה.

86.2. יתוארו עסקאות שבין החברה או חברה מאוחדת שלה, עם מדינת ישראל,

רשויותיה, חברות ממשלתיות אחרות ותאגידים סטטוטוריים, בין שנעשו במישרין ובין שנעשו בעקיפין, בציון סכומי העסקאות, דרכי קביעת המחירים, תנאי האשראי והתנאים האחרים לפי נסיבות העניין; כמו כן, תצוין השפעת העסקאות על מצבה העסקי של החברה ועל תוצאות פעולותיה, לגבי כל עסקה בנפרד.

86.3. קיימת התקשרות לביצוע עסקה כאמור בסעיף 86.2, יצוינו הפרטים לפי הסעיף האמור, בשינויים המחויבים.

86.4. לא היתה התאמה בין היתרות עם מדינת ישראל בספרי החברה לבין אישורי היתרות שניתנו על ידי המדינה, או לא ניתנו אישורי יתרות כאמור – יצויינו הפרשי היתרות והפעולות שננקטו על ידי החברה להתאמת היתרות, או קבלת אישורי יתרות, לפי העניין.

86.5. על אף האמור בסעיפים 86.1-86.4 לעיל, חברה תהיה רשאית שלא לתת את הפרטים לגבי עסקה כאמור בהם, למעט עסקה חריגה כהגדרתה בחוק החברות, אם התקיים בה אחד משני אלה:

(1) העסקה זניחה; על החברה לציין את הסוגים והמאפיינים של העסקאות שהיא רואה אותן כזניחות, תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לכך;

(2) העסקה אינה זניחה, והחברה נתנה תיאור כללי שלה, של מאפייניה והיקפה וכן של היקף כלל העסקאות מסוגה עם אותו בעל עניין.

87. <u>גילוי לעניין תגמולים</u>

87.1. יפורטו התגמולים שניתנו, בשנת הדיווח, כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת הדיווח, לכל אחד מאלה:

(1) כל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בחברה או בחברה שבשליטתה, אם התגמולים ניתנו לו בקשר עם כהונתו או העסקתו בחברה או בחברה שבשליטתה, בין אם התגמולים ניתנו על ידי החברה ובין אם ניתנו על ידי אחר; כיהן או הועסק אדם ביותר מחברה אחת מהחברות האמורות, ייבחנו תגמוליו במצטבר;

(2) כל אחד משלושת נושאי המשרה הבכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בחברה שהתגמולים ניתנו לו בקשר עם כהונתו בחברה עצמה, אם לא נמנה בפסקה(1);

(3) כל בעל עניין בחברה, שאינו נמנה בפסקאות (1) או (2)(2), למעט חברה-בת של החברה, אם התגמולים ניתנו לו על ידי החברה או על ידי חברה שבשליטתה בקשר עם

שירותים שנתן כבעל תפקיד בחברה או בחברה בשליטתה, בין אם מתקיימים יחסי עובד-מעביד ובין אם לאו, ואף אם בעל העניין אינו נושא משרה בכירה.

87.2. לעניין תגמול נושאי המשרה הבכירה בלבד – נוסף על האמור בסעיף 87.1 ובאופן נפרד, יתוארו תגמולים שניתנו להם לאחר שנת הדיווח ולפני מועד הגשת הדוח, בקשר עם כהונתם או העסקתם בשנת הדיווח ואשר לא הוכרו בדוחות הכספיים לשנת הדיווח.

(1) המועדים הכרוכים במתן התגמול ותקופת הזכאות לתגמול;

(2) תנאים לסיום ההתקשרות;

(3) שינויים בתגמול שנעשו במהלך שנת הדיווח.

87.3. אופן הצגת התגמול-

(1) פירוט התגמולים יובא לפי הטבלה הבאה, בתוספת הסברים מילוליים, גם מעבר לנדרש לפי הפסקאות האחרות בסעיף זה, ככל שהדבר נחוץ לצורך הבנת מהות התגמול, תנאיו ודרך חישובו:

פרטי מקבל התגמולים				תגמולים בעבור שירותים*						תגמולים אחרים*			
שם	תפקידו בחברה ובחברה בשליטתה	היקף משרה	שיעור החזקה בהון החברה	שכר	מענק	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר**	ריבית	דמי שכירות	אחר**	סה"כ

* סכומי התגמול יובאו במונחי עלות לחברה.

** אחר – יש לפרט את סוג התגמול.

(2) יפורטו רכיבי התגמול, לרבות רכיבים שלא נדרש לכלול אותם בטבלה לעיל, מועד ההתקשרות למתן התגמול, ואם ההתקשרות אינה חד-פעמית – מועד תחילתה ומועד סיומה;

(3) נכללו בטבלה תגמולים שניתנו על ידי גורם שאינו החברה, לרבות חברה שבשליטתה או בעל השליטה בחברה, תצוין זהותו של אותו גורם והיקף התגמול שנתן;

(4) גמול הניתן לדירקטורים והוצאות הנלוות אליו, שאינו חורג מהמקובל, יצוין בסכום כולל לגבי כל הדירקטורים יחד; לעניין זה, חזקה כי גמול לדירקטורים העולה על הסכום המרבי לפי תקנות 2, 3 ו-3א לתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות הממשלתיות), תשנ"ד-1994, ייחשב גמול החורג מהמקובל;

(5) ניתן התגמול במסגרת תכנית תגמולים כללית של החברה או של חברה שבשליטתה, יפורטו תנאיה של תכנית זו ומועד אישורה;

(6) היה התגמול, כולו או חלקו, מבוסס על ביצועי החברה או על עמידה ביעדים, יובא תיאור מפורט של המנגנון לקביעת התגמול, ולרבות המדדים והיעדים המשמשים לקביעתו; כן יצוין האם ביצועים כספיים של פעילויות או חברות שיירכשו בעתיד יהוו חלק מתחשיב התגמול והמנגנון לחישוב התגמול ביחס לביצועים אלה;

(7) חושב התגמול לפי נוסחה המבוססת על נתונים בדוחות הכספיים, יפורטו מרכיבי הנוסחה;

(8) כלל התגמול סכומים בשל ביצועים ותוצאות חד-פעמיים, יצוינו ביצועים ותוצאות אלה;

(9) הותנה תגמול בהתקיימות אירוע, לרבות שינוי מדד, פרישה מכהונה, השגת תוצאות כספיות או אחר, יפורטו התנאים לקבלת התגמול, ויפורטו היקפו של התגמול בהנחה שהיה ניתן במועד הדוח; כן יפורטו אירועים מהותיים, הידועים לחברה במועד הדיווח, שיש בהם כדי להשפיע על התקיימותו של התנאי;

(10) הוצמד התגמול של נושא המשרה הבכירה או של בעל העניין בחברה לתגמול שניתן לאחר, יפורטו תנאי ההצמדה;

(11) ניתנה התחייבות לתגמול שלא פורטה בטבלה לפי פסקאות (1) או (6), לרבות בשל פרישה או סיום כהונה, יפורטו תנאיה, לרבות היקף התגמול שצפוי להינתן בהתאם לה.

87.4. לעניין סעיף זה –

"שכר" – לרבות תנאים נלווים לשכר, כגון החזקת רכב, טלפון, תנאים סוציאליים, הפרשות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, וכל הכנסה שנזקפה לשכר בשל מרכיב שהוענק לעובד;

"תגמול" – לרבות התחייבות למתן תגמול, בין במישרין ובין בעקיפין, ולרבות סכום כסף וכל דבר שהוא שווה כסף, שכר, מענק, דמי ניהול, דמי ייעוץ, דמי שכירות, עמלה, ריבית, תגמול פרישה שאינו תשלום פנסיוני, טובת הנאה וכל הטבה אחרת, והכל למעט דיבידנד;

סימן ד' - מידע נוסף על החברה הממשלתית

88. תמצית דוחות על הרווח הכולל הרבעוניים

תובא טבלה ובה תמצית דוחות על הרווח הכולל של החברה לכל אחד מהרבעונים בשנת הדיווח, במתכונת של דוחות כספיים ביניים; חברה המציגה את פריטי ההכנסה וההוצאה שהוכרו בתקופה בשני דוחות נפרדים, תכלול בדוח על הרווח הכולל גם דוח המציג רכיבים של רווח או הפסד, כמשמעותו בכללי החשבונאות החלים על החברה, לכל אחד מהרבעונים.

89. הון מניות

89.1. יפורטו מספר המניות הכלולות בהון הרשום של החברה, מספר המניות הכלולות בהון המניות המונפק ומספר המניות כאמור בניכוי המניות הרדומות, בהפרדה בין מספר המניות שאינן מקנות זכויות הצבעה ומספר המניות שאינן מקנות זכויות כלשהן; כמו כן יפורטו ניירות הערך ההמירים של החברה.

89.2. יובא מרשם בעלי המניות של החברה.

90. מען רשום

יצויין המען הרשום של החברה כתובת הדואר האלקטרוני, ומספרי הטלפון והפקס.

91. (נמחק)

92. פרטים בדבר הממונה על חופש המידע

92.1. בחברות שלא הופטרו מתחולת חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, ביחס לכל פעילותן, יובאו הפרטים הבאים בדבר הממונה בחברה על העמדת מידע לרשות הציבור, על טיפול בבקשות לקבלת מידע ועל יישום הוראות חוק חופש המידע:

(1) שמו;

(2) התפקיד שהוא ממלא בחברה;

(3) פרטי התקשרות עמו: כתובת למשלוח מסמכים, מספרי טלפון ופקסימיליה וכתובת דואר אלקטרוני.

93. מורשי חתימה של החברה

יפורטו לגבי החברה, מספר מורשי החתימה העצמאיים כפי שנקבעו בידי החברה.

94. המלצות והחלטות הדירקטורים

94.1. יובאו המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית, והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר:

(1) תשלום דיבידנד או ביצוע חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, בדרך אחרת, או חלוקת מניות הטבה;

(2) שינוי ההון הרשום או המונפק של החברה;

(3) שינוי תזכיר או תקנון של החברה;

(4) פדיון ניירות ערך בני פדיון, כמשמעותם בסעיף 312 לחוק החברות;

(5) פדיון מוקדם של איגרות חוב;

(6) עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק, בין החברה ובעל ענין בה, למעט עסקה של החברה עם חברה-בת שלה.

(7) אישור תוכנית הבראה.

94.2. יובאו החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטורים בענינים המפורטים בסעיף 94.1.

94.3. בדוח יובאו החלטות אסיפה כללית מיוחדת.

95. החלטות החברה

95.1. בדוח יובאו פרטים בדבר החלטות החברה כמפורט להלן:

(1) אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות, תוך פירוט שם נושא המשרה ותפקידו, מועד הפעולה ופרטיה, מועד אישור הפעולה, תיאור ההליכים שבהם אושרה הפעולה והנימוקים לאישורה;

(2) פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה, בין אם הובאה לאישור כאמור בסעיף 255 לחוק החברות ובין אם לאו, תוך פירוט שם נושא המשרה ותפקידו, מועד הפעולה ופרטיה, מועד ההחלטה, תיאור ההליכים שקדמו לאי ההבאה לאישור או לאי האישור, והנימוקים לכך;

(3) עסקאות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270(1) לחוק החברות, ובלבד שהמדובר בעסקה חריגה, כהגדרתה בחוק החברות;

(4) פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח.

96. <u>נושאי משרה בכירה</u>

לגבי כל אחד מנושאי משרה בכירה של החברה, יצוינו –

(1) שמו;

(2) מספר הזיהוי שלו;

(3) תאריך הלידה שלו;

(4) תאריך תחילת הכהונה;

(5) התפקיד שהוא ממלא בחברה, בחברה-בת שלה, בחברה קשורה שלה או בבעל ענין בה; היה נושא המשרה הבכירה מורשה חתימה עצמאי בחברה – תצוין עובדה זו

(6) אם הוא בעל עניין בחברה או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה;

(7) השכלתו ונסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות. בפירוט השכלתו של נושא המשרה הבכירה יצוינו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם.

97. <u>הדירקטורים של החברה</u>

לגבי כל אחד מן הדירקטורים של החברה יצוינו –

(1) שמו;

(2) מספר הזיהוי שלו;

(3) תאריך הלידה שלו;

(4) מענו להמצאת כתבי-דין;

(5) הנתינות שלו;

(6) חברותו בועדה או ועדות של הדירקטוריון;

(7) אם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית;

(8) אם הוא עובד של החברה, של חברה-בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל ענין בה – התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור;

(9) התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של החברה;

(10) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור בפירוט השכלתו יצוינו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם;

98. <u>שינוי בתזכיר או בתקנון</u>

יובא כל שינוי שנעשה בשנת הדיווח בתזכיר או בתקנון של החברה.

99. <u>דוח מצבת התחיבויות לפי מועדי פירעון</u>

99.1. חברה תצרף לדוח השנתי דוח בדבר מצבת ההתחייבויות של החברה והחברות המאוחדות בדוחותיה הכספיים, לפי הפירוט שלהלן:

(1) לגבי התחייבויות החברה, כישות משפטית נפרדת, יפורטו–

(א) איגרות חוב שהנפיקה החברה;

(ב) איגרות חוב ואשראי חוץ בנקאי.

(ג) אשראי שקיבלה החברה מחברה שקיבלה רישיון בנק לפי סעיף 4 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (בסעיף זה – בנק בישראל);

(ד) אשראי שקיבלה החברה מבנק מחוץ לישראל כהגדרתו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (בסעיף זה – בנק בחו"ל);

(ה) ערבויות פיננסיות כהגדרתן בכללי החשבונאות הבין לאומיים והתחייבויות למתן אשראי שהעמידה החברה;

(ו) אשראי שקיבלה החברה מהמדינה, וסך יתרות איגרות החוב שהנפיקה החברה, המוחזקות בידיה;

(ז) אשראי שקיבלה החברה מחברות ממשלתיות, וסך יתרות איגרות החוב שהנפיקה החברה, המוחזקות בידיהן;

(ח) אשראי שקיבלה החברה מחברות מאוחדות בדוחותיה הכספיים, ויתרות איגרות חוב שהנפיקה החברה המוחזקות בידיהן;

99.2. הדוח האמור בהתאם לסעיף זה יינתן לפי מועדי פירעון, בהתבסס על הסכום המצטבר של ההחזרים על פי תנאי ההתחייבויות החוזיים, לכל אחת מארבע השנים החל בסיום תקופת הדיווח שאליה מתייחסים הדוחות הכספיים, ובאופן מרכז ביחס לשנה החמישית ואילך; הגילוי בדוח יינתן בהבחנה בין תשלומי קרן וריבית, ותוך פילוח ההתחייבויות לפי תנאי ההצמדה שלהן.

100. <u>עלויות מטה</u>

100.1. לעניין סעיף זה "עלויות המטה" –

(1) כלל העלויות הנגרמות לחברות בגין העסקת כלל עובדי המטה לרבות עובדים בתחומים הבאים: משאבי אנוש, מערך הכספים והחשבות, לשכה משפטית, ביקורת פנים, חשבות שכר, דוברות ואחרים.

(2) ההוצאות עבור מיקור חוץ ושירותי יועצים ביחידות המטה השונות לרבות: ייעוץ חשבונאי, ייעוץ השקעות, ייעוץ ביטוחי, ייעוץ בנושאי SOX, ייעוץ בתחום הדוברות, משאבי אנוש ותחומי ייעוץ נוספים שניתנו למטה החברה.

100.2. החברה תצרף גילוי בדבר עלויות מטה החברה בהתאם למבנה הטבלאי המוצג להלן:

	2018	2017	2016
עלויות שכר של עובדים			
עלויות יועצים			
סה"כ			
שיעור גידול/קיטון			
שיעור סך כל עלויות המטה ביחס למחזור החברה			
כמות תקני העובדים המועסקים במטה ליום 31.12			
שיעור הגידול/קיטון			

100.3. ככל ואין התאמה בין עליות המטה שניתנו בגילוי לבין הגילוי הניתן להוצאות במסגרת ביאור הוצאות הנהלה וכלליות של החברה, תצרף החברה הסבר לפערים הקיימים.

100.4. החברה תסביר כל שינוי מהותי (קיטון\גידול) בהוצאות ובכמות התקנים.

100.5. על סיווג העובדים ומיקור החוץ בגין מטה החברה להיות עקבי משנה לשנה וכל שינוי בסיווג העובדים בשנה מסוימת יביא לסיווג מחדש במספרי ההשוואה לשנים קודמות.

100.6. החברה תפרט את רשימת העיסוקים העיקריים הכלולים במטה החברה.

101. יעילות החברה

יובאו פרטים בדבר התפתחות יעילות החברה, בהשוואה למקובל בענף ובשווקים בהם פועלת החברה.

102. רישום זכויות בנכסים

102.1. יובאו פרטים בדבר רישום זכויות החברה והמדינה בנכסים, כמפורט להלן:

(1) פעולות איתור, זיהוי ורישום נכסים שנעשו בשנת הדיווח;

(2) פעולות איתור, זיהוי ורישום נכסים שיש לבצען ואשר טרם בוצעו;

(3) לא נרשמו כל זכויות החברה והמדינה בנכסים – יינתן הסבר לסיבות לאי רישום הזכויות.

102.2. בסעיף זה "נכסים" – נכסים שלחברה זכויות בהם, נכסים של החברה שלמדינה זכויות בהם ונכסים של המדינה המוחזקים ומופעלים בידי החברה.

103. התקשרות הטעונה אישור של הממשלה

103.1. בדוח יובאו פרטים בדבר זכות שהעניקה חברה או התחייבות שנטלה על עצמה חברה אשר יכול שיהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, בין בתפקידה השלטוני ובין במעמדה כבעלת מניות בחברה, לרבות בקשר עם ביצוע שינויים מבניים והפרטה, קידום התחרות והסדרת הענף שבו פועלת החברה.

103.2. אושרה זכות או התחייבות כאמור על ידי הממשלה – יצוינו מספר החלטת הממשלה ומועד קבלתה.

103.3. לא ניתן אישור הממשלה – יצוין הדבר במפורש ויובאו הסברי הדירקטוריון;

103.4. לעניין זה, "זכות או התחייבות" – לרבות זכות או התחייבות שלפיה מעשה או מחדל של הממשלה, שאינו בשליטת החברה, יקנה לצד שלישי סעדים ותרופות נגד החברה.

104. גילוי לגבי תאגידים מוחזקים

יובאו הפרטים הבאים לגבי כל תאגיד שהחברה מחזיקה בו:

(1) שם התאגיד;

(2) ארץ ומקום ההתאגדות;

(3) זכויות החברה בתאגיד, לרבות אמצעי השליטה בתאגיד המוחזקים על ידיה, זכויות נכסיות, זכויות בחלוקת רווחים, ופרטים, למיטב ידיעת החברה, על המחזיקים האחרים בתאגיד וזכויותיהם;

(4) שמות נושאי המשרה ונציגים אחרים שכיהנו מטעם החברה בתאגיד ותפקידיהם בו, לרבות תאריכי שינויים בתקופת הדוח;

(5) תיאור עיקרי הסכמים מהותיים בין החברה לבין התאגיד, לרבות ערבויות מהחברה לצדדים שלישיים להבטחת התחייבויות התאגיד;

(6) האם נושאי המשרה המכהנים מטעם החברה בתאגיד המוחזק מקבלים תגמול כלשהו מהתאגיד המוחזק. אם התשובה חיובית יש לפרט את התגמול והגורמים בחברה שאישרו אותו;

(7) מועדי האסיפות הכלליות של התאגיד שנערכו בתקופת הדוח, הנושאים שנדונו בהן וההחלטות שהתקבלו, אופן ההצבעה של החברה והגורם שהחליט על אופן ההצבעה כאמור.

(8) יצויין האם התאגיד הינו חברה ממשלתית או חברה מעורבת כהגדרתן בחוק.

105. חברה הפועלת בשוק לגביו קיימת החלטת ממשלה על שינוי מבני

בחברה הפועלת בשוק לגביו קיימת החלטת ממשלה על שינוי מבני יובאו גם פרטים אלה:

(1) השינוי המבני המיועד בשוק בו פועלת החברה, ככל שישנו, המלצות או החלטות לגבי מבנה השוק, מעמד החברה ותפקידיה בשוק.

(2) המבנה הארגוני הנגזר מהשינוי המבני המיועד האמור, לרבות מבנה הבעלות המיועד של החברה.

(3) מנגנונים שנקבעו, והמלצות או החלטות שניתנו לגביהם על ידי גורמים מוסמכים בנושא תעריפי החברה והכנסותיה, יעדים משקיים ופיקוח על המבנה הענפי, על רמות התעריפים ועל איכות השירות וזמינותו.

(4) חריגות מהמבנה הארגוני שבסעיף קטן 2 ופעולות שננקטו בקשר אליהן.

106. <u>חברה בהפרטה</u>

בחברה בהפרטה יובאו גם פרטים אלה:

(1) דרכי ההפרטה שנקבעו לחברה בהחלטת הפרטה;

(2) לוחות הזמנים שנקבעו לחברה או שהחברה קבעה לביצוע ההפרטה;

(3) תוכניות החברה ליישום החלטת ההפרטה בשנה הקרובה;

(4) פעולות שנקטה החברה ליישום החלטת ההפרטה, תוך ציון מידת התאמתן לתוכניות החברה ליישום החלטת ההפרטה שפורטו בעבר.

107. <u>סבסוד מהמדינה</u>

בחברה המבצעת פעולות שיכון, פיתוח ובינוי או פעילות תשתית אחרת או חברות חינוך, שכלולים בהן מאפייני סבסוד, יובאו גם הפרטים הבאים:

(1) היקף הסבסוד הניתן לה מהמדינה;

(2) היקף הסבסוד הניתן על ידיה ללקוחותיה;

(3) סבסוד צולב בעסקי החברה;

(4) המלצות או החלטות שניתנו לגביה על ידי גורמים מוסמכים והשפעותיהן האפשריות על החברה ועל ביצוע היעדים שנקבעו לה.

108. <u>חברה המחזיקה או מנהלת נכסי מקרקעין למגורים</u>

בחברה אשר מחזיקה נכסי מקרקעין למגורים, מנהלת אותם או מבצעת בהם תפקיד אחר, על פי דין, נוהג או הסכם עם המדינה, יובאו גם הפרטים הבאים:

(1) טבלה ובה פירוט של מספר הדירות לתחילת שנת הדיווח, הדירות שנמכרו במהלך שנת הדיווח, התמורה שהתקבלה מהמכירות על פי חלוקה למדינה ולחברה בנפרד, מספר הדירות שנותרו בסוף שנת הדיווח ועלותן המופחתת. הפירוט יבוצע לכל אחת מהקבוצות: דירות רכוש, דירות רכוש השקעה, דירות רכוש מנהלי, דירות נכסי רכוש פיתוח ואחר.

(2) טבלה ובה פירוט חובות והכנסות מדיירים שאינם נכללים בדוחות הכספיים והמופיעים בדוחות העזר של החברה. הפירוט יבוצע לכל אחת מהקבוצות: דירות רכוש השקעה, דירות רכוש מנהלי, מנהל מקרקעי ישראל ודיור זמני.

(3) טבלה ובה פירוט של מלאי הדירות המאוכלסות ושאינן מאוכלסות בתחילת שנת

הדיווח ובסופה ומספר הדירות ששופצו במהלך השנה.

109. <u>חברה המנהלת השקעות פיננסיות עבור אחרים</u>

109.1. בחברה המנהלת השקעות פיננסיות עבור אחרים יצורף העתק מהדיווח השנתי האחרון שהוגש על ידי החברה לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

109.2. חברה שהיא חברה מנהלת כהגדרתה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964:

(1) תיתן גילוי נפרד בביאור בדוחות הכספיים של היתרות המאזניות ותוצאות הפעילות של הנכסים וההתחייבויות המנוהלים.

(2) תצרף לדוחותיה הכספיים את דוח רווח והפסד של קרן ההשתלמות המנוהלת על ידיה, ותכלול בביאור הפניה אליהם.

סימן ה'- צירוף דוחות נוספים

110. פעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים

110.1. חברה תצרף לדוחות הכספיים השנתיים ולדוחות הכספיים ביניים שלה דוח בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון, הכולל הצהרות חתומות נפרדות של כל נושא משרה החתום על הדוחות הללו, בהתאם לתקנה 2 לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו-2005.

110.2. בחברה מדווחת ההצהרות החתומות של נושאי המשרה כאמור תתייחסנה ל"דוח התקופתי, כמשמעו בפרק ב' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970", או "הדוח הרבעוני כהגדרתו בתקנה 38 בפרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970", לפי העניין.

110.3. הדוח הנוסף ייכרך בתוך הדוחות הכספיים של החברה הממשלתית, בין דוח רואה החשבון המבקר לבין דף המאזן.

111. אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי

111.1. חברה, כהגדרתה בתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), תשס"ח-2007, תצרף לדוח הדירקטוריון ולדוחות הכספיים השנתיים דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי בהתאם לסעיף 2 לתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), תשס"ח-2007 (להלן בסעיף זה – "הדוח הנוסף"); דוח רואה החשבון המבקר בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי בהתאם לסעיף 3 לתקנות לעיל.

111.2. חברה תצרף דוח משלים לדוח הביניים שבו יצוינו השינויים שחלו ברבעון האחרון ושהשפיעו באופן מהותי או העשויים להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית על דיווח כספי (להלן "הדוח המשלים").

111.3. חברה אשר העריכה את הבקרה הפנימית כבקרה שאינה אפקטיבית תפרט בדוח

הנוסף או בדוח המשלים לפי העניין, את כל החולשות המהותיות הקיימות בבקרה הפנימית למועד הדיווח, וינתן גילוי בדוח הנוסף או בדוח המשלים לפי העניין, או במסגרת דוח הדירקטוריון לאותה תקופת דיווח, שיכלול:

1. יפורטו כל החולשות המהותיות הקיימות בבקרה הפנימית למועד הדיווח, המועד שבו ניתן להן גילוי לראשונה, השפעתן על הדיווח הכספי ועל הגילוי, הפעולות שננקטו עד למועד הדיווח לצורך תיקון החולשות המהותיות כאמור, וכן לוחות הזמנים והפעולות שבכוונת החברה לנקוט לשם השלמת תיקון זה; כמו כן יפורטו הפעולות שנקטה החברה כדי להבטיח כי על אף קיומה של החולשה המהותית, הדוחות ערוכים כדין;

2. יפורטו כל החולשות המהותיות אשר תוקנו במהלך שנת הדיווח עד מועד הדיווח, לרבות מועד הדוח שבו ניתן לראשונה דיווח על אודותיהן, ולמעט חולשות מהותיות שנתגלו ותוקנו במהלך תקופת הדיווח האחרונה;

111.4. בדוח השנתי על הבקרה הפנימית רשאית החברה לכלול פרטים נוספים בדבר ליקויים משמעותיים שנתגלו בבקרה הפנימית למועד הדוח.

112. חוות דעת אקטוארית

החברה תצרף חוות דעת אקטוארית לגבי נכונות והתאמת ההצגה האקטוארית של התחייבויות החברה בגין יחסי עובד ומעביד, בהתאם לפירוט הנדרש בתוספת השביעית.

פרק ג' – דוחות ביניים

113. דוח ביניים

113.1. חברה תגיש לרשות דוח ביניים בתוך חודשיים מיום הדוח. טיוטת הדוח תוגש 7 ימים או יותר לפני הדיון הראשון בועדה של הדירקטוריון.

113.2. דוח ביניים יכלול את אלה, לפי הסדר שלהלן:

1. עדכון לדוח תיאור עסקי החברה לדוח השנתי האחרון;

2. דוח הדירקטוריון לתקופת הביניים;

3. דוח ביניים בדבר הערכת הדירקטוריון וההנהלה את אפקטיביות הבקרה הפנימית;

4. דוח בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון;

5. דוחות כספיים ביניים;

6. כל מידע אחר הנדרש על פי חוזר זה.

113.3. בדוחות הביניים יובאו במקובץ המסמכים והפרטים המפורטים בפרק זה ויצורף אליהם תוכן עניינים.

113.4. חברה רשאית לכלול מידע אשר נדרש באחד מן הדוחות האמורים לעיל, למעט דוח כספי, על דרך של הפניה לדוח אחר מן הדוחות האמורים לעיל, ובלבד שבדוח האחר מוצג מלוא המידע הנדרש.

114. פטור מהגשת דוחות ביניים

חברות בינוניות או קטנות, כהגדרתן בתוספת השמינית לחוזר זה, רשאיות לפנות לרשות בבקשה לקבל פטור מהגשת דוחות ביניים או חלקם, כמפורט בתוספת השמינית.

סימן א' – עדכון לדוח תיאור עסקי החברה

115. עדכון מידע שהובא בדוח תיאור עסקי החברה

לדוחות כספיים ביניים יצורף דוח בו יובאו כל שינוי או חידוש מהותיים אשר אירעו בעסקי החברה בכל ענין שיש לתארו במסגרת דוח תיאור עסקי החברה בדוח השנתי.

סימן ב' – דוח דירקטוריון לתקופת ביניים

116. כללי

116.1. לדוחות כספיים ביניים יצורף גם דוח הדירקטוריון לתקופת ביניים, ובו הסברים לגבי האירועים והשינויים שחלו במצב עניני החברה בתקופת הביניים ובתקופה המצטברת מתום שנת הדיווח האחרונה עד יום הדוח ושהשפעתם על נתוני הדוחות הכספיים ביניים ועל הנתונים בתיאור עסקי החברה מהותית.

116.2. היקפו של דוח הדירקטוריון לתקופת ביניים יהיה מצומצם והוא ייערך בהנחה שבפני קוראו מצוי גם דוח הדירקטוריון לשנת הדיווח האחרונה ואין צורך לחזור על מה שכבר נכלל בו.

116.3. בחברה שערכה דוחות כספיים מאוחדים, יתייחס דוח דירקטריון לדוחות אלה.

116.4. דוח הדירקטוריון ינוסח בצורה בהירה ומובנת ויחולק לנושאים כמפורט בסימן זה; אולם רשאי הדירקטוריון לשלב את ההסברים בנושאים או בענינים הקשורים זה בזה, אם, לדעתו, יתרום הדבר לבהירות דוח הדירקטוריון.

117. הסברי הדירקטוריון על מצב עניני החברה

117.1. ההסברים יהיו בכל אחד מהנושאים שפורטו בסעיף 54 לחוזר.

117.2. ההסברים ייערכו תוך השוואה לתקופות הביניים שדוחותיהן נכללו כמספרי השוואה בדוחות הכספיים ביניים.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים

117.3. במסגרת הסברי הדירקטוריון, יינתן, בין היתר, ביטוי לאלה:

(1) השפעות עונתיות על תוצאות פעולותיה של החברה;

(2) אירועים חריגים או חד-פעמיים;

(3) אירועים העשויים להצביע על קשיים כספיים;

(4) הסבר לגבי הנושאים שאליהם הפנה רואה החשבון של החברה תשומת לב במכתב הסקירה על הדוחות הכספיים ביניים.

(5) בדוח שבו תוקנה טעות מהותית שנפלה בדוחות כספיים יובא ההסבר לגבי התיקון כמפורט:

(א) הפניה לגילוי הנכלל בדוחות המתוקנים בנוגע לתיקון הטעות;

(ב) תיאור השפעות מהותיות של הטעות ותיקונה על עסקי החברה ובכלל זה חשיפות מהותיות הנובעות מהן; ההשפעות האמורות יכול שיהיו, בין השאר, בנוגע לעמידת החברה באמות מידה פיננסיות, עמידת החברה במבחני חלוקה לפי סימן א' לפרק השני בחלק השביעי לחוק החברות, התקשרויות החברה עם נושאי משרה בכירה וגורמים אחרים;

(ג) תיאור השפעת הטעות ותיקונה על מצבה הפיננסי של החברה, לרבות קיומה של הנחת העסק החי;

(ד) כל פרט אחר הנדרש לצורך הבנת הטעות ואופן תיקונה;

118. <u>שינויים מהותיים שחלו בפעילות החברה</u>

תובא התייחסות לשינויים מהותיים שחלו פעלות החברה ובעסקיה ובניתוני הדוחות ויוסברו שיקולי הדירקטריון שביסוד קביעת שינויים אלה או ההמלצה להם.

119. <u>אירועים לאחר תאריך הדיווח</u>

תובא התייחסות לאירועים שאירעו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי המוזכרים בדוחות הכספיים ביניים.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים

120. <u>פרטים בדבר סיכוני השוק</u>

תובא התייחסות לשינויים מהותיים שחלו בתקופת הביניים ובתקופה המצטברת מתום שנת הדיווח האחרונה עד יום הדוח ביחס לחשיפת החברה לסיכוני שוק וניהולם בהתאם לאמור בסעיף 58 לחוזר.

121. <u>דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית</u>

פחת מספר הדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית מהמספר המזערי, יפורטו הסיבות לכך, ויצוינו הפעולות שבכוונת החברה לנקוט כדי לעמוד במספר המזערי, ולוח הזמנים שקבעה לכך.

122. <u>המבקר הפנימי של החברה</u>

תובא התייחסות לשינויים מהותיים שחלו בתקופת הביניים ובתקופה המצטברת מתום שנת הדיווח האחרונה עד יום הדוח בנושאים המפורטים בסעיף 61 בחוזר.

123. <u>פרטים בדבר איגרות החוב של החברה</u>

תובא התייחסות לשינויים מהותיים שחלו בתקופת הביניים ובתקופה המצטברת מתום שנת הדיווח האחרונה עד יום הדוח בנושאים המפורטים בסעיף 63 בחוזר.

124. <u>קיומם של סימני אזהרה</u>

תובא התייחסות להוראות סעיף 64 בחוזר.

סימן ג': דוחות כספיים ביניים

125. מתכונת הדוחות הכספיים לתקופת הביניים

125.1. הדוחות הכספיים ביניים ייערכו בהתאם לכללי החשבונאות והדיווח החלים על החברה וחוזרי הרשות, ויציג באופן נאות ובצורה נאמנה את מצבה הכספי של החברה, את ביצועיה ותזרימי המזומנים שלה ואת השינויים במצבה הכספי ובהונה העצמי בתקופות הדיווח הכלולות בדוחות הכספיים ביניים.

125.2. הוצגו דוחות החברה במטבע שאינו שקלים חדשים, תצרף החברה לדוחות גם תרגום לשקלים חדשים של הסכומים המופיעים בהם, שייערך בהתאם לכללי החשבונאות שחלים על החברה.

125.3. בדוח ביניים יובא הדוח על המצב הכספי ליום הדוח.

125.4. דוח על הרווח הכולל, דוח על השינויים בהון ודוח על תזרימי המזומנים יובאו לתקופת הדיווח שהסתיימה ולתקופה המצטברת מתחילת שנת הדיווח.

125.5. דוח ובו נתונים בדבר מצבת ההתחייבויות של החברה והחברות המאוחדות בדוחותיה הכספיים, כאמור בסעיף 99 לחוזר זה.

126. אימוץ מוקדם

הוראות בדבר אימוץ מוקדם של תקן חשבונאות חדש, כאמור בסעיף 66 בחוזר זה, יחולו גם לעניין דוחות כספיים ביניים.

127. גילוי בדבר מדיניות חשבונאית

יינתן גילוי לכל שינוי במדיניות החשבונאית, שינוי אומדן או תיקון טעות שנעשו בתקופת הדיווח, ולרבות פירוט כאמור בסעיף 67.2 בחוזר זה.

128. דוחות השוואתיים

128.1. לצד כל סכום בדוח על המצב הכספי יוצג הסכום המקביל לו בדוח על המצב הכספי של התקופה המקבילה בשנת הדיווח הקודמת ושל שנת הדיווח הקודמת כולה.

128.2. בסעיפי הדוחות האמורים בסעיף 125.4 יוצג לצד כל סכום הסכום המקביל לו בתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת ובשנת הדיווח הקודמת כולה.

129. יעוד רווחים לתקופות ביניים

129.1. באם חברה החליטה על יעוד רווחים לתקופת ביניים יובא גילוי בהתאם לסעיף 73 בחוזר זה.

130. גילוי ביחס לנכסי מדינה

יינתן עדכון גילוי לגבי זכויות המדינה בנכסי החברה ובנכסי המדינה המוחזקים או המופעלים על ידי החברה, לרבות בנושאים הנדרשים לפי סעיף 81 בחוזר זה.

131. צירוף דוחות כספיים של חברות כלולות

131.1. לדוח הביניים יצורף דוח ביניים של חברה כלולה, לאותה תקופת דיווח, אם התקיים אחד מאלה:

(1) השקעת החברה בחברה הכלולה, בערכה המוחלט, היא עשרים אחוזים או יותר מסך כל הנכסים בדוח על המצב הכספי של החברה;

(2) החלק בסך כל הרווח או ההפסד, בערכו המוחלט, של החברה הכלולה לאורך ארבעת הרבעונים שסיומם ביום הדוח על המצב הכספי ביניים, הניתנים לייחוס לחברה בשל החזקתו בחברה הכלולה, הם עשרים אחוזים או יותר מסך כל הרווח או ההפסד, בערכו המוחלט, של החברה לאורך ארבעת הרבעונים שסיומם בדוח על המצב הכספי ביניים, וכן הסכום שנכלל ברווח או הפסד בשל השקעת החברה בחברה הכלולה מהווה, בערכו המוחלט, עשרים אחוזים או יותר מן הרווח או הפסד של החברה, בערכו המוחלט; התקיים בשנת הדיווח הקודמת או שצפוי שיתקיים בשנת הדיווח השוטפת; לעניין זה, "החלק בסך כל הרווח או ההפסד, בערכו המוחלט, של החברה הכלולה לאורך ארבעת

הרבעונים שסיומם ביום הדוח על המצב הכספי ביניים, הניתנים לייחוס לחברה בשל החזקתה בחברה הכלולה" – חלק הרווח לפי שיעור ההחזקה הכולל בחברה הכלולה ובהתחשב בהפחתות הנכסים וההתחייבויות של החברה הכלולה, על בסיס ערכם בספרי החברה למועד רכישת החברה הכלולה, לרבות נכסים והתחייבויות של החברה הכלולה שהוכרו בדוחות החברה ולא הוכרו בספרי החברה הכלולה, ולפי מדיניות חשבונאית אחידה;

(3) החברה הכלולה היא בעלת חשיבות ניכרת לעסקי החברה או לפעילותה במתכונתם הקיימת או במתכונתם המתוכננת לעתיד;

(4) החברה נעשתה חברה כלולה של החברה לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי והתקיים האמור בסעיף (3).

131.2. על אף האמור בסעיף 131.1 , דוחות כספיים של חברה כלולה לא יצורפו לדוחות החברה בהתקיים אחד מאלה:

(1) דוחות החברה הכלולה הם חסרי משמעות ביחס לגבי דוחות החברה;

(2) לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, החברה חדלה מלהיות חברה כלולה של החברה.

131.3. בדוחות החברה יפורטו שמות החברות הכלולות שדוחותיהן צורפו לדוחות החברה; לא צורפו דוחות חברה כלולה בשל האמור בסעיף 131.2 יפורטו שם החברה הכלולה והסיבה שבשלה לא צורפו דוחות החברה הכלולה.

131.4. הוצגו דוחות החברה הכלולה במטבע שאינו המטבע שבו הוצגו דוחות החברה, יצוין שער החליפין של המטבע שבו הוצגו דוחות החברה הכלולה למטבע שבו הוצגו דוחות החברה, לתאריך הדוח על המצב הכספי, ויצוין השינוי שחל בו בשנת הדיווח.

131.5. לא קדם לצירוף דוח ביניים של חברה המצורפת, צירוף דוחות כספיים שנתיים שלה, יכלול דוח הביניים של החברה מצורפת גם ביאור בדבר המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחותיה הכספיים השנתיים האחרונים.

131.6. לא היתה שפת דוחות החברה הכלולה עברית או אנגלית, יצורף גם תרגום של הדוחות לעברית, לרבות אישור המתרגם על נאותות התרגום ובו הסכמתו לצירוף התרגום והאישור האמור; היו הדוחות המתורגמים לעברית חתומים כדין, צירוף הדוחות בשפת המקור אינו נדרש; לעניין זה, "דוחות" – לרבות דוח רואה חשבון מבקר.

131.7. בסעיף ראשי זה, "רווח" – רווחי או הפסדי החברה המיוחסים לבעלים של החברה האם, בניכוי רווח או הפסד מפעילות שהופסקה ובניכוי סכומים שנזקפו לרווח או הפסד בגין השפעת שינוי במדיניות חשבונאית ככל שנקבעה בכללי החשבונאות החלים על החברה הוראה ולפיה ייזקף סכום השינוי לרווח או הפסד בתקופת הדיווח.

132. <u>צירוף מידע מתומצת לגבי חברה כלולה</u>

בדוחות החברה יינתן מידע פיננסי מתומצת לגבי חברה כלולה, לכל אחת מן התקופות הנכללות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה וכן גילוי בדבר שינויים מהותיים שחלו במהות היחסים של החברה עם החברה הכלולה במהלך תקופת הדיווח, לפי עקרונות שנקבעו בכללי החשבונאות שחלים על החברה, בקשר עם גילוי בדבר השקעות בחברות מוחזקות בשינויים המחויבים.

133. <u>צירוף הערכת שווי מהותית מאוד לדוחות הכספיים ביניים</u>

133.1. שימשה הערכת שווי מהותית מאוד בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוח הביניים, לרבות קביעה כי אין צורך בשינוי ערכם של נתונים כאמור, תצרף החברה את הערכת השווי המהותית מאוד לדוח הביניים והוראות סעיף 79 בחוזר יחולו בשינויים המחויבים.

133.2. העריכה החברה, כי חל שינוי מהותי בשווי נכס, אשר צורפה לגביו הערכת שווי בהתאם לסעיף 78 בחוזר, תצרף החברה הערכת שווי מעודכנת לדוח הביניים והוראות הסעיף יחולו בשינויים המחויבים.

<u>תחולה</u>

הוראות חוזר זה יחולו על כל החברות הממשלתיות, אולם:

(א) הוראות סימנים א'-ד' בפרק ב' וסימנים א'-ג' בפרק ג' בנוגע לתיאור עסקי החברה, דוח הדירקטוריון, דוחות כספיים ומידע נוסף, ולמעט האמור בסעיף קטן (ב) להלן, לא יחולו על חברות מדווחות.

(ב) על אף האמור בסעיף (א) לעיל, ההוראות בסעיפים הבאים יחולו גם על חברות מדווחות:

א. 16, 73 – ו-129 - חלוקת דיבידנדים וייעוד רווחים.

ב. 51.3 - המועד האחרון בו נערך סקר סיכונים בחברה.

ג. -54.2 הסברי הדירקטוריון ביחס לנכסים המנוהלים עבור אחרים.

ד. 81 ו-130— גילוי ביחס לנכסי מדינה

ה. -92 פרטים בדבר הממונה על חופש המידע

ו. 94.1(7) המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית בדבר אישור תוכנית הבראה

ז. -100 עלויות מטה

ח. -101 יעילות החברה

ט. -102 רישום זכויות בנכסים

י. -103 התקשרות הטעונה אישור של הממשלה

יא. -104 גילוי לגבי תאגידים מוחזקים

יב. -105 חברה הפועלת בשוק לגביו קיימת החלטת ממשלה על שינוי מבני

יג. -106 חברה בהפרטה

יד. -107 חברה המחזיקה או מנהלת נכסי מקרקעין למגורים

טו. -109 חברה המנהלת השקעות פיננסיות עבור אחרים

תחילה

חוזר זה יחול החל מהדוחות השנתיים של 2019.

<u>ביטול תוקף</u>

חוזר זה בא במקום הוראות חוזרי הרשות שלהלן. עם פרסומו של חוזר זה החוזרים שלהלן מבוטלים:

(1) חוזר דוחות כספיים 1-5-2013 מיום 03.09.2013.

(2) חוזר אסיפות כלליות א1 — 80/3 מיום 11.02.1980.

(3) חוזר חשבונאות וכספים 1-5-2012 מיום 19.02.2012.

(4) חוזר דוחות כספיים ג1 — 97/3 מיום 04.03.1997.

<u>תוספת ראשונה- פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם</u>

פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם שיש לכלול בדוח הדירקטוריון:

1. בתוספת זו -

"אחראי" - האחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה;

"בסיס הצמדה" - מדד, שער או מחיר שאליו צמוד, או שנקוב בו, מכשיר פיננסי, לרבות מטבעות חוץ שונים, שערי חליפין של מטבעות שונים, מדדי מחירים, מדדי ניירות ערך, מכשירים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד או מכשירים פיננסיים זמינים למכירה;

"הגנה" - אמצעים המשמשים לקיזוז סיכוני שוק;

"התחייבות פיננסית", "מחויבות איתנה (firm commitment)", "מכשיר הוני", "מכשיר פיננסי", "מכשירים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד", "מכשירים פיננסיים זמינים למכירה", "נגזר", "נגזר משובץ (embedded derivative)", "נכס פיננסי", ו"שווי הוגן" — כהגדרתם בכללי החשבונאות הבין לאומיים;

"שווי הוגן על פי מודל" —

(1) לגבי מניה — שוויה ההוגן;

(2) לגבי מכשיר רגיש אחר- שוויו ההוגן שנעשה על פי טכניקת הערכה מקובלת.

"חשיפה" - חשיפה חשבונאית או חשיפה כלכלית;

"חשיפה חשבונאית" - סיכוני השוק המתייחסים לערכי ההון העצמי, הרווח או ההפסד הנקי, או לתזרים המזומנים, הכלולים בדוחותיו הכספיים של התאגיד;

"חשיפה כלכלית" - סיכוני השוק המתייחסים לערך התאגיד או לתזרימי המזומנים שלו;

"ניהול סיכוני שוק" - האמצעים שהתאגיד נוקט כדי להשפיע על חשיפתו לסיכוני שוק;

"גורמי שוק" - לרבות ריבית, שער חליפין, מחירי מוצרים ושירותים הנסחרים בשוקי סחורות (Commodities), מחירי ניירות ערך נסחרים בישראל ומחוץ לישראל, מדדי מחירים ומדדי ניירות ערך;

"סיכוני שוק" — כהגדרתם בכללי החשבונאות הבין לאומיים.

2. הפרטים שלהלן יובאו כסדרם בסעיפי תוספת זו ובצירוף כותרת כל סעיף:

א. האחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה

שם האחראי; לא היה האחראי נושא משרה בכירה בחברה, יפורטו גם השכלתו, כישוריו, ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות ותפקידיו האחרים בחברה; היו כמה אחראים, יובא המידע האמור ביחס לכל אחד מהם בנפרד, ונוסף על כך יפורטו חלוקת האחריות ביניהם ואופן קבלת ההחלטות; לא מונה אחראי, תצוין עובדה זו ותובא הסיבה לה.

ב. תיאור סיכוני השוק

תיאור מפורט של סיכוני השוק שהחברה חשופה להם; התיאור יתייחס גם למידע על סיכוני שוק שיש להביאו בדוחות הכספיים; בחברה שפעילותה בתחום הנגזרים אינה מיועדת להגנה, יצוין הדבר במפורש נוסף על התיאור כאמור.

ג. מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק

(1) מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק ובכלל זה, אם הוא מייעד את ניהול סיכוני השוק לחשיפה חשבונאית או לחשיפה כלכלית - מקום שיש סתירה ביניהן, וכן ציון כמותי של מידת החשיפה שהוא מוכן להישאר בה ומשתני ההחלטה בענין זה.

(2) תיאור חלוקת האחריות והיקף הסמכות בחברה, בכל הנוגע לחשיפות קיימות, הגדלתן, פתיחת חשיפות חדשות וכן פעולות לשם הקטנת חשיפות, בציון מגבלות כמותיות כפי שקבעה החברה, אם קבעה; לא נקבעו מגבלות כמותיות כאמור, יצוין הדבר ותפורט הסיבה לכך; יצוין הגורם שקבע את המגבלות כאמור; כן יינתן תיאור המנגנונים המאפשרים תגובה מיידית להתפתחויות חריגות בשווקים השונים ותיאור של אירועים המובילים להבאת התפתחויות כאמור לדיון לפני הדירקטוריון.

(3) מדיניות ההשקעה של החברה בגופים שעיקר עיסוקם עסקאות בנגזרים ומכירות בחסר (כגון קרנות גידור).

(4) תיאור שינויים שחלו בשנת הדיווח במדיניות ניהול סיכוני השוק.

ד. הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה

תיאור אופן מימוש המדיניות ואמצעי הפיקוח, לרבות:

(1) אופי, היקף ותדירות ההתייחסות בפועל של הדירקטוריון לסוגיות של ניהול סיכוני שוק בשנת הדיווח;

(2) מנגנוני הבקרה הפנימית בחברה שנועדו למנוע סטיות ממדיניותו בניהול סיכוני שוק, וציון חריגות משמעותיות שאירעו בשנת הדיווח מהמדיניות שתוכננה;

(3) חברה שאינה שומרת תיעוד פנימי מקורי ומפורט, בדבר הייעוד של כל המכשירים הפיננסיים להגנה, באותם מקרים שבהם הם מיועדים להגנה - תציין זאת; לענין זה, "תיעוד פנימי מקורי ומפורט" - תיעוד המצביע על הקשר שבין מכשיר פיננסי לחשיפה שמפניה הוא בא להגן, ואשר נערך סמוך, ככל האפשר, למועד קשירת העסקה, למועד שבו נקבע הייעוד או לכל שינוי בו.

ה. דוח בסיסי הצמדה

דוח בסיסי הצמדה למועדי הדוחות על המצב הכספי הכלולים בדוחות הכספיים, שיש להגישם בהתאם לחוזר זה, כמפורט להלן:

(1) סעיפיו של הדוח על המצב הכספי של החברה יפוצלו ויוצגו בעמודות, כמפורט בפסקה (2), לפי בסיסי הצמדה ולפי יתרות של מכשירים פיננסיים שאינן צמודות; תוצג

עמודת יתרות המהווה את ההפרש בין סך כל העמודות המפורטות לבין סעיפי הדוח על המצב הכספי, ולבסוף תוצג עמודה המסכמת את כל העמודות האמורות והזהה לכל היתרות שבדוח על המצב הכספי של החברה; כן יוצג לכל עמודה סך כל היתרה נטו (נכסים בניכוי התחייבויות) (בתוספת זו – סך כל היתרה נטו); לעניין סעיף קטן זה, "סעיפים של הדוח על המצב הכספי של החברה" – על פי הצגתם בדוח על המצב הכספי.

(2) כל בסיס הצמדה שלגביו סך כל הנכסים הפיננסיים או ההתחייבויות הפיננסיות הנקובים או הצמודים אליו עולה על חמישה אחוזים מסך כל הנכסים הפיננסיים או ההתחייבויות הפיננסיות, בהתאמה, יוצג בעמודה נפרדת; ביחס לכל בסיס הצמדה המוצג בעמודה נפרדת כאמור, יובאו הן הנכסים והן ההתחייבויות; יתר בסיסי ההצמדה יוצגו בעמודה אחת.

לשם קביעת בסיס ההצמדה הרלבנטי ליתרה מסוימת יש להביא בחשבון נתונים כגון מטבע המימוש או הפירעון וכן תנאים חוזיים המשפיעים על ערך המימוש או הפירעון; יתרה שחלקים שונים ממנה נקובים או צמודים למספר בסיסי הצמדה שונים, תפוצל לבסיסי הצמדה בהתאם לאופן שבו הוערכה לצורך הצגתה בדוחות הכספיים; יתרה שלגבי הצמדתה חלה ברירה בהתאם לתנאיה בין בסיסי הצמדה שונים תוצג בהתאם להערכתה לצורך הצגתה בדוחות הכספיים.

(3) אם להערכת הדירקטוריון סך כל היתרה נטו בבסיס הצמדה כלשהו שבדוח בסיסי ההצמדה לסוף שנת הדיווח, לרבות בבסיס הצמדה שאינו מופיע בו, משקף חשיפה לסיכוני שוק השונה מהותית מהחשיפה המאפיינת את שנת הדיווח, יוצג, נוסף על כך, אחד מאלה:

(א) סך כל היתרה נטו הממוצעת לתקופה בבסיסי ההצמדה המתחייבים, תוך פירוט תדירות המדידה;

(ב) הטווח המייצג לתקופה של סך כל היתרה נטו בבסיסי ההצמדה המתחייבים.

(4) אם להערכת הדירקטוריון סך כל היתרה נטו בבסיס הצמדה כלשהו שבדוח בסיסי ההצמדה לסוף שנת הדיווח, לרבות בבסיס הצמדה שאינו מופיע בו, משקף חשיפה לסיכוני שוק השונה באופן מהותי מאוד מהחשיפה המרבית בשנת הדיווח, יוצג, נוסף על כך, סך כל היתרה נטו למועד החשיפה המרבית בבסיסי ההצמדה המתחייבים, תוך פירוט תדירות המדידה, והכל בהתאם למידע הקיים בידי החברה לצורך מעקב אחר חשיפתו לסיכוני שוק וניהולם, ככל שקיים; חברה שלא קיים בידיו מידע כאמור או שאינו עושה שימוש בו לצורך מעקב אחר חשיפתו לסיכוני שוק וניהולם - יציין זאת ולא יהיה חייב להציג מידע כאמור.

ו. מבחני רגישות

(א) לגבי מוצרים או שירותים, הנסחרים בשוקי סחורות, ולגבי כל מכשיר פיננסי, אף אם אלה סווגו כמלאי בידי החברה, ולגבי מחויבות איתנה שעל פיה התשלום או התקבול הם מוצרים או שירותים, הנסחרים בשוקי סחורות או מכשירים פיננסיים (בתוספת זו – המכשירים הרגישים) –

(1) יוצג שוויו ההוגן על פי מודל לסוף שנת הדיווח;

(2) יפורטו המודל, העובדות, ההנחות, ההערכות והתחזיות ששימשו בקביעת שוויו ההוגן על פי מודל;

(3) היה השווי ההוגן על פי מודל שונה מהשווי ההוגן, יינתן גם השווי ההוגן;

(4) יפורטו השינויים בשווי ההוגן על פי מודל בהנחות של שינויים בגורמי השוק, שעשויים להשפיע במישרין על השווי הוגן כאמור (בתוספת זו – מבחני רגישות), כמפורט להלן:

(א) החברה תבצע ארבעה מבחני רגישות לפחות, כתוצאה משינויים בגורמי השוק בשיעור של חמישה אחוזים כלפי מעלה וכלפי מטה ובשיעור של עשרה אחוזים כלפי מעלה וכלפי מטה;

(ב) אירע במהלך עשר השנים הקודמות למועד הדיווח, שיעור שינוי יומי גבוה יותר מזה המפורט בפסקת משנה (א), תבצע החברה מבחני רגישות לפי שיעור השינוי היומי הגבוה ביותר שנמצא בתקופה האמורה, נוסף על השיעורים הקבועים בפסקת משנה (א); החברה תציין כי בוצעה בדיקה בהתאם להוראות פסקת משנה זו, וכן יצוין אחד מאלה:

(1) לא נמצא שיעור שינוי יומי גבוה מעשרה אחוזים;

(2) נמצא שיעור שינוי יומי גבוה מעשרה אחוזים, וכן יצוין שיעור השינוי היומי הגבוה ביותר שנמצא בבדיקה והמועד שבו התרחש;

(ג) בביצוע מבחני הרגישות, רשאית החברה לקבץ יחדיו כמה מכשירים רגישים המגיבים באופן דומה לשינויים באותם גורמי שוק, ונמדדים באמצעות אותו מודל הערכה, ובלבד שתוצאות מבחן הרגישות לא היו שונות מהותית לולא הקיבוץ;

(ד) מבחני הרגישות יבוצעו למועדי הדוחות על המצב הכספי הכלולים בדוחות הכספיים, שיש להגישם בהתאם לחוזר זה;

(5) הנתונים האמורים בפסקאות (1) ו-(4) יוצגו בטבלה מפורטת, במתכונת הטבלה המובאת בסעיף קטן ט' כמפורט להלן:

(א) לכל גורם שוק תינתן טבלה נפרדת; נדרש החברה לתת נתונים נוספים לפי פסקה (9), יינתנו גם הם בהתאם לקבוע בפסקה זו;

(ב) המכשירים הרגישים ימוינו לקבוצות ביניים אלה:

(1) מכשירים רגישים שנועדו להגן על מכשירים רגישים אחרים המוצגים בטבלה והמוכרים בדוחות הכספיים כהגנה חשבונאית ומיד לאחריהם המכשירים המוגנים על ידם, אם יש כאלה;

(2) מכשירים רגישים שנועדו להגן על מכשירים רגישים אחרים המוצגים בטבלה ושאינם מוכרים בדוחות הכספיים כהגנה חשבונאית ומיד לאחריהם המכשירים המוגנים על ידם, אם יש כאלה;

(3) מכשירים רגישים שלא נועדו להגנה;

(6) שינתה החברה את המודל המשמש למדידת שווים ההוגן על פי מודל של המכשירים הרגישים, יתוארו השינויים ויובאו הסיבות לשינויים אלה; כמו כן, יובאו נתונים בדבר השווי ההוגן על פי מודל של המכשירים הרגישים ומבחני הרגישות, כפי שהיו מוצגים אילו הוחל המודל החדש כבר במועדים שנכללו לשם השוואה; לחלופין, יובאו מספרי שנת הדיווח גם לפי המודל הקודם;

(7) חל שינוי בעובדות, בהנחות, בהערכות או בתחזיות ששימשו בקביעת השווי ההוגן על פי מודל שהוצג ביחס לשנת הדיווח הקודמת, יתואר השינוי ויובאו לו הסברים, ובלבד שהשינוי הביא לשינוי מהותי בשווי ההוגן על פי מודל או בתוצאות מבחני הרגישות;

(8) היתה השפעת השינויים בגורמי השוק על השווי ההוגן על פי מודל שונה מהותית מהשפעתם על הרווח הכולל של החברה, בהבחנה בין רווח או הפסד ורווח כולל אחר, רשאית החברה להציג בנוסף את השפעת השינויים בגורמי השוק על הרווח הכולל, בהבחנה בין רווח או הפסד ורווח כולל אחר; בחר החברה שלא לעשות כן, יובאו הסברי הדירקטוריון לקיומו של הפער המהותי ולמשמעותו;

(9) לא שיקפו נתוני סוף שנת הדיווח את החשיפה שהיתה לחברה במהלך שנת הדיווח, יובאו בנוסף נתוני מבחני רגישות למועדים נוספים במהלך שנת הדיווח (בתוספת זו – המדידה הנוספת); המדידה הנוספת תבוצע בתדירות אחידה ובמועדים קבועים, ויובאו נימוקי הדירקטוריון למועדים ולתדירות אלה; שינה החברה את תדירות ומועדי המדידה הנוספת, יובאו נימוקי הדירקטוריון לשינויים אלה.

(ב) חברה רשאית להציג כמה מכשירים רגישים במקובץ, אם אין בכך אובדן מידע מהותי הנדרש לשם הבנת החשיפה לסיכוני שוק של החברה; יראו כחזקה לכאורה להעדר אובדן מידע מהותי התקיימות שני אלה:

(1) השווי ההוגן על פי מודל של מכשיר רגיש שמבקשים לקבץ בערכו המוחלט מהווה פחות מ-5% מהשווי ההוגן על פי מודל של כלל המכשירים הרגישים לגורם שוק מסוים;

(2) תוצאת מבחן הרגישות לפי המכשיר הרגיש שמבקשים לקבץ, מהווה פחות מ-5% מסיכום התוצאות של מבחני הרגישות של כלל המכשירים הרגישים לגורם שוק מסוים.

(ג) החברה תיתן גילוי אם אירע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

ז. שווי הוגן בסיכון

היה עיקר עיסוקה של חברה בתחום הפיננסי או במסחר במוצרים ושירותים הנסחרים בשוקי סחורות, יכלול הדיווח גם ניתוח לפי מודל שווי הוגן בסיכון (Value at Risk) (בסעיף קטן זה – VaR):

(1) במדידה ייכללו, לפחות, כל המכשירים הפיננסים והמוצרים והשירותים הנסחרים

בשוקי סחורות (בסעיף קטן זה – הפריטים שייכללו במדידת ה-VaR) שלהם קיים שוק המצטט מחירים באופן תדיר ולרבות שוק מעבר לדלפק (OTC) (בסעיף קטן זה – שוק מצטט); שולבו במדיניות ניהול סיכוני השוק מכשירים פיננסיים שלהם לא קיים שוק מצטט, ייכללו גם מכשירים אלו במדידת ה-VaR;

(2) במקרים יוצאים מהכלל, שבהם לא קיים מודל מקובל לתמחור של מכשיר רגיש הנכלל במדידת ה-VaR, שהוא פריט המורכב מכמה רכיבי משנה (בדרך כלל מדובר בנגזרים משובצים) (בסעיף קטן זה – "פריט מורכב" ו"רכיבי משנה", בהתאמה), רשאית החברה שלא לכלול במודל ה-VaR רכיבי משנה של הפריט המורכב;

(3) חברה תבצע את מדידת ה-VaR על פי מודלים מקובלים; החברה תתאר את המודל, הנחותיו ופרמטרים נוספים הדרושים למשקיע סביר לשם הבנת המדידה ותוצאותיה, ובכלל זה יצוינו הפריטים המורכבים או רכיבי המשנה שנכללו במדידה, יובאו הסיבות לאי-הכללתם של פריטים או רכיבי משנה במדידה, וכן יובאו מגבלות המודל ופירוט אומדנים קריטיים ביישומו; כמו כן, יינתן מידע בדבר תדירות המדידה;

(4) ה-VaR יימדד פעם בשבוע לפחות, ובמרווחי זמן קבועים בין המדידות;

(5) רמת הביטחון בביצוע המדידה תהיה 95% לפחות; המדידה תבוצע לערך בסיכון של יום אחד קדימה;

(6) הדיווח יכלול את הערך למועד המדידה, וכן, לכל הפחות, מידע על ערך ההפסד המרבי, ערך ההפסד המזערי וכן ממוצע ההפסד, כפי שאלו נמדדו על ידי המודל בתקופת הדיווח, או לחלופין את התפלגות ערכים אלה; כמו כן יציין החברה את שיעור הפעמים שבהן ההפסד בפועל היה גדול מזה שנמדד על ידי מודל ה-VaR מתוך כלל המדידות בתקופת הדיווח;

(7) מדידת ה-VaR תבוצע למועדי הדוחות על המצב הכספי הכלולים בדוחות הכספיים שיש להגישם בהתאם לתקנות אלה ולתקנות דוחות כספיים.

לענין סעיף קטן זה, "תחום פיננסי" – לרבות החזקה של מכשירים פיננסיים או מסחר בהם.

ז1. יובאו הסברי הדירקטוריון לענינים שלהלן:

(1) החשיפות, כעולה מדוח בסיסי ההצמדה, מטבלת ניתוח הרגישות וכן, היכן שנדרש לפי סעיף קטן ז', ממבחני-VaR;

(2) מידת ההתאמה בין מדיניות ניהול סיכוני השוק לבין ניהול הסיכונים בפועל.

ז2. טבלת מבחני רגישות

הצגת טבלת מבחני הרגישות לפי סעיף קטן ו(א)(5) תיעשה בטבלה כלהלן:

א. דוגמה לטבלת מבחני רגישות למכשירים רגישים, בהתאם לשינויים בגורמי שוק

	רווח (הפסד)** מהשינויים			רווח (הפסד)** מהשינויים	
מכשיר רגיש	עליה של 10% בגורם השוק*	עליה של 5% בגורם השוק*	שווי הוגן	ירידה של 5% בגורם השוק*	ירידה של 10% בגורם השוק*
סך הכל מכשירים למטרות הגנה חשבונאית					
סך הכל מכשירים למטרות הגנה שלא מוכרים חשבונאית					
סך הכל מכשירים שלא למטרות הגנה					
סך הכל					

* בטבלה יצוין גורם השוק שעל פיו נעשים מבחני הרגישות.

** סכום ההפסד, אם יש, ייכתב בסוגריים.

טבלה כאמור בתוספת זו תובא לכל גורם שוק.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים ובינייים

ב. דוגמה לטבלת מבחני רגישות למכשירים רגישים, בהתאם לשינויים בגורמי שוק, מקום שבו נדרשים מבחני רגישות נוספים בהתאם לסעיף 2(ו)(א)(4)(ב) שבתוספת

מכשיר רגיש	רווח (הפסד)*** מהשינויים			שווי הוגן	רווח (הפסד)*** מהשינויים		
	עליה של X% בגורם השוק**	עליה של 10% בגורם השוק*	עליה של 5% בגורם השוק*		ירידה של 5% בגורם השוק*	ירידה של 10% בגורם השוק*	ירידה של X% בגורם השוק**
סך הכל מכשירים למטרות הגנה מוכרים חשבונאית							
סך הכל מכשירים שלא למטרות הגנה							
סך הכל							

* בטבלה יצוין גורם השוק שעל פיו נעשים מבחני הרגישות.

** ימולא על פי השיעור שנקבע בהתאם לסעיף 2(ו)(א)(4)(ב) לתוספת.

*** סכום ההפסד, אם יש, ייכתב בסוגריים.

טבלה כאמור בתוספת זו תובא לכל גורם שוק.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים ובינייים

ח. אירועים לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי

תיאור והסבר לאירועים ושינויים משמעותיים בנושא חשיפה לסיכוני שוק וניהול סיכוני שוק, אשר אירעו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי.

3. חברה המוסיפה מידע כמותי בקשר לחשיפה לסיכוני שוק ולדרכי ניהולם, מעבר לנדרש לפי סעיף 2(ה) עד (ז), תתאר גם את המודל ומגבלותיו ואת העובדות, ההנחות, ההערכות, התחזיות והפרמטרים הדרושים להבנת המידע הנוסף.

4. (א) הוצג מידע הנדרש לפי תוספת זו, ועל פי הוראותיה, בדוחות הכספיים של החברה, יובא מידע זה כפי שהוצג בדוחות הכספיים האמורים.

(ב) הוצג מלוא המידע הנדרש לפי תוספת זו, ועל פי הוראותיה, בדוחות הכספיים של החברה, ייכלל המידע הנדרש על פי תוספת זו על דרך של הפניה לדוחות הכספיים האמורים.

<u>תוספת שנייה – פרטים בדבר המבקר הפנימי של החברה</u>

פרטים בדבר המבקר הפנימי של החברה שיש לכלול בדוח הדירקטוריון, בסדר המובא להלן:

1. יצוינו בפירוט לגבי המבקר הפנימי כל אלה:

(1) שמו;

(2) תאריך תחילת כהונתו;

(3) לא עמד המבקר הפנימי באחד מהתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית – ציון התנאים שלא עמד בהם;

(4) עמידת המבקר הפנימי בהוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית;

(5) האם המבקר הפנימי מועסק כפקיד בכיר בהתאם לסעיף 32(א)(4) לחוק ובאישור הרשות;

(6) היו למבקר הפנימי קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה המבוקרת או עם גוף קשור אליה, יצוינו קשרים אלה ואם אין בהם כדי ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי;

(7) היות המבקר הפנימי עובד החברה או נותן שירותים חיצוני לחברה, תוך פירוט זהות הגורם החיצוני מטעמו מעניק המבקר הפנימי את שירותיו לחברה, וכן תפקידים אחרים שהוא ממלא, בחברה ומחוצה לה;

(8) בפסקאות (6) עד (7), "המבקר הפנימי" – לרבות הגורם החיצוני שמטעמו הוא פועל.

2. מועד אישור המינוי על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון וכן תמצית נימוקיהם לאישור המינוי, תוך התייחסות לחובות, לסמכויות ולתפקידים המוטלים על המבקר הפנימי בהתאם לדין, ובהתחשב, בין השאר, בסוג החברה, גודלה, היקף פעילותה ומורכבות פעילותה;

3. (א) נפסקה כהונתו של המבקר הפנימי בתקופת הדיווח, יפורטו מועד הפסקת הכהונה ונסיבותיה.

(ב) הופסקה כהונתו של המבקר הפנימי שלא בהסכמתו, תצוין עמידת ההפסקה כאמור בהוראות סעיף 153 לחוק החברות.

4. (א) יצוין אם תכנית העבודה היא שנתית או תקופתית; היתה התכנית תקופתית – יצוין אורך התקופה.

(ב) תפורט דרך קביעת תוכן תכנית העבודה, לרבות הסתמכות על סקר הערכת סיכונים שערך המבקר הפנימי בחברה.

(ג) יצוינו הגורמים המעורבים בקביעת תכנית העבודה בחברה.

(ד) תצוין זהות הגורם בחברה שמקבל את תכנית העבודה ומאשר אותה;

(ה) יצוין אם תכנית העבודה מותירה בידי המבקר הפנימי שיקול דעת לסטות ממנה; היה שיקול הדעת כאמור מוגבל או כפוף לאישורים – יינתן פירוט בענין זה.

(ו) ביצעה החברה בתקופת הדיווח עסקאות מהותיות, יצוין אם נבחנו עסקאות אלו, לרבות הליכי אישורן, על ידי המבקר הפנימי; לענין זה, "עסקאות מהותיות" – לרבות רכישה או מכירה מהותיות של פעילות, עסקאות כאמור בסעיף 270 לחוק החברות ועסקה חריגה כהגדרתה בחוק החברות.

5. (א) יצוין אם תכנית הביקורת מתייחסת גם לחברות מוחזקות מהותיות של החברה; היה לחברה המוחזקת מבקר פנימי נוסף, תצוין אופן חלוקת העבודה ביניהם; בתוספת זו – "חברה מוחזקת" – חברה מאוחדת או חברה המטופלת בשיטת השווי המאזני.

(ב) יצוין אם תכנית הביקורת מתייחסת לפעילות החברה או לפעילות חברות מוחזקות שלה, מחוץ לישראל.

6. (א) יפורט היקף העסקת המבקר הפנימי לפי מספר שעות עבודה בשנה באבחנה בין מבקר פנימי שהוא עובד החברה לבין נותן שירותים חיצוני לחברה, הנימוקים לקביעת היקף זה ומידת גמישותו; מספר שעות ההעסקה יוצג בטבלה, בציון בעמודות נפרדות של השעות שהושקעו בביקורת פנימית בחברה עצמו ובחברות מוחזקות שלה, תוך הבחנה בין השעות שהושקעו בביקורת לגבי פעילות בישראל לבין אלה שהושקעו לגבי פעילות מחוץ לישראל; בוקרה פעילות על ידי מבקר פנימי נוסף, בחברה או בגוף קשור אליו, תצוין עובדה זו ויפורט היקף ההעסקה של המבקר הפנימי הנוסף בשל אותה פעילות.

(ב) צומצם היקף עבודתו של המבקר הפנימי בתקופת הדיווח לעומת תקופת הדיווח האחרונה, ינומק הצמצום כאמור.

7. (א) יפורטו התקנים המקצועיים המקובלים שעל פיהם עורך המבקר הפנימי את תכנית הביקורת, כאמור בסעיף 4(ב) לחוק הביקורת הפנימית.

(ב) יצוין כיצד הניח הדירקטוריון את דעתו כי המבקר הפנימי עמד בכל הדרישות שנקבעו בתקנים שצוינו לפי סעיף קטן (א); לא עמד המבקר הפנימי בכל הדרישות הקבועות בתקנים אלה, יפורטו הסיבות לכך, למיטב ידיעת הדירקטוריון וכיצד בכוונתו לפעול בהקשר זה.

8. (א) יצוין אם הומצאו למבקר הפנימי מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ואם ניתנה לו גישה למידע כאמור באותו סעיף, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות מידע של החברה, לרבות נתונים כספיים.

(ב) כללה תכנית הביקורת בדיקה של חברות מוחזקות או פעילות מחוץ לישראל – יצוין כיצד הובטח קיום הוראות סעיף קטן (א) בנסיבות אלה.

9. (א) יצוין כי דין וחשבון המבקר הוגש בכתב.

(ב) יצוינו המועדים שהוגש בהם דין וחשבון על ממצאי המבקר הפנימי וזהות הגורם

בחברה שלו הוגש הדין וחשבון.

(ג) יצוינו המועדים שהתקיים בהם דיון בוועדת הביקורת או בדירקטוריון בממצאי המבקר הפנימי; לא התקיים דיון – יפורטו הסיבות לכך.

10. יצוין אם לדעת הדירקטוריון היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותכנית עבודתו סבירים בנסיבות הענין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בחברה.

11. לא התקיימו התנאים המחייבים לענין מבקר פנימי בחברה לפי תוספת זו או לפי כל דין, יפורטו הסיבות לכך.

<u>תוספת שלישית – פרטים בדבר רואה החשבון המבקר את החברה</u>

פרטים בדבר רואה החשבון המבקר את החברה שיש לכלול בדוח הדירקטוריון, בסדר המובא להלן:

1. יצוינו בפירוט לגבי כל רואה חשבון מבקר בחברה כל אלה:

(1) שמו;

(2) השכר הכולל שמשולם לו בעד שירותי ביקורת, שירותים הקשורים לביקורת ושירותי מס, וכן שעות העבודה שהושקעו על ידו במתן שירותים אלה;

(3) השכר הכולל בעבור שירותים שנתן רואה החשבון המבקר שאינם נכללים בפסקה (2), שעות העבודה שהושקעו על ידו במתן שירותים אלה ותיאור השירותים האמורים ומהותם;

(4) יפורטו העקרונות לקביעת שכר הטרחה של רואה החשבון המבקר ביחס לשנת הדיווח והגורמים אשר אישרו את שכר הטרחה;

(5) הנתונים הנדרשים בפסקאות (2) עד (4) יוצגו ביחס לשנת הדיווח וביחס לשנת הדיווח שקדמה לה, לפי עיתוי מתן השירות, בנפרד;

2. אוחד בדוחות הכספיים של החברה תאגיד אחר מהותי לחברה (בתוספת זו – תאגיד אחר) – יפורט האמור בסעיף 1 במקובץ ביחס לכלל התאגידים האחרים המבוקרים על ידי אותו רואה חשבון מבקר.

3. חל במהלך שנת הדיווח או בשנת הדיווח ביחס לשנת הדיווח שקדמה לה שינוי מהותי שהוא אחד מאלה, יפורט השינוי ויובאו הסברי הדירקטוריון בקשר אליו:

(1) שינוי העקרונות לקביעת שכר הטרחה של רואה החשבון המבקר או הגורמים המאשרים את שכר הטרחה של רואה החשבון המבקר;

(2) הפחתת שכר הטרחה הכולל של רואה החשבון המבקר בעד שירותי ביקורת ושירותים קשורים לביקורת; בכלל זה לא יובאו בחשבון שינויים שחלו בשכר הטרחה ומקורם בשינוי בשערי חליפין בין מטבע ההתקשרות לבין מטבע הדיווח בדוחות הכספיים בלבד;

(3) הפחתת שעות העבודה.

4. חל בשנת הדיווח שינוי בזהות רואה החשבון המבקר, יצוין השינוי ומועדו;

<u>תוספת רביעית – פרטים בדבר אגרות חוב</u>

1. ביחס לאגרות החוב בתאריך הדוח, שהנפיקה החברה – יובאו בטבלה בדוח פרטים לגבי כל סדרה של אגרת חוב לתום שנת הדיווח, כמפורט להלן:

1.1. מועד הנפקתה;

1.2. סך כל שווייה הנקוב במועד ההנפקה;

1.3. השווי הנקוב שלה;

1.4. השווי הנקוב שלה כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה לתאריך הדוח ואם היו אגרות החוב ניתנות להערכה מחדש לפי תנאים שונים תיעשה ההערכה לפי תנאי האיגרת הנותנות את הסכום הגבוה ביותר;

1.5. סכום הריבית שנצברה;

1.6. השווי ההוגן שלה כפי שנכלל בדוחות הכספיים האחרונים;

1.7. סוג הריבית (קבועה או משתנה): היתה הריבית קבועה – יצוין שיעור הריבית; היתה הריבית משתנה – תצוין נוסחת קביעתה; היתה התחייבות לתשלום נוסף – יצוינו פרטיו, לרבות הנמגנון לקביעתו;

1.8. מועדי תשלום הקרן;

1.9. מועדי תשלום הריבית;

1.10. היו הקרן או הריבית צמודות, יפורטו בסיס ההצמדה ותנאיה;

1.11. נקבע כי אגרות החוב ניתנות להמרה לנייר ערך אחר – תצוין עובדה זו;

1.12. זכות החברה לבצע פדיון מוקדם או המרה כפויה של איגרות החוב לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה;

1.13. ניתנה ערבות לתשלום התחייבויות החברה על פי שטר הנאמנות – שם הערב;

2. פרטים בדבר הנאמן – יצוינו שם חברת הנאמנות, שם האחראי על סדרת אגרות החוב בחברת הנאמנות, האופן שבו ניתן להתקשר עם הנאמן וכתובתו למשלוח מסמכים;

3. היו אגרות החוב ניתנות להמרה, יצוינו בטבלה נוספת פרטי נייר הערך האחר, יחס ההמרה שנקבע לשם כך, עיקרי תנאי ההמרה ובכלל זה תנאים מתלים לביצוע המרה וקיומן של התאמות לחלוקה; כן תפורט זכות המנפיק לבצע המרה כפויה של איגרת החוב ככל שזכות זו קיימת והתנאים למימושה;

4. דורגו סדרות איגורת החוב על ידי חברה מדרגת, יצורף דוח הדירוג העדכני, ויפורטו בטבלה לגבי כל סדרה בנפרד: שם החברה המדרגת; הדירוג שנקבע למועד הנפקת הסדרה; הדירוג הקבוע למועד הדוח ודירוגים נוספים שנקבעו בין מועד הנפקת הסדרה לבין מועד הדוח, לרבות ציון מועדיהם; נודע לחברה על כוונת החברה המדרגת לבחון שינוי הדירוג הקיים, ייתן פרטים בעניין זה;

5. החברה תציין האם בתום שנת הדיווח ובמהלכה עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטר הנאמנות ותציין האם התקיימו תנאים המקימים עילה להעמדת איגרות החוב לפירעון מיידי או למימוש בטוחות שניתנו להבטחת התשלום למחזיקי איגרות החוב; על אף האמור לעיל, הודיע הנאמן לחברה כי החברה אינה עומדת בתנאים או בהתחייבויות כאמור, או כי התקיימה עילה להעמדת איגרות החוב לפירעון מיידי או למימוש בטוחה, תגלה החברה עובדה זו ותנמק את הפער בין עמדת הנאמן לעמדת החברה;

6. נמצאה החברה בתום שנת הדיווח או במהלכה בהפרה של התחייבות או תנאי שנקבעו בשטר הנאמנות אשר אינם בעלי אופי טכני, או שהתקיימה עילה להעמדת איגרות החוב לפירעון מיידי או למימוש בטוחה, תתואר ההפרה או העילה לפי העניין, יצוינו התקופה שבה נמשכה ההפרה והחשיפה הנובעת לחברה בגינה, ויתוארו הפעולות שנקטה החברה לתיקונה; לא ננקטו פעולות כאמור – יצוין הדבר;

7. נדרשה החברה בתום שנת הדיווח או במהלכה על ידי הנאמן לביצוע פעולות שונות ובכלל זה כינוס אסיפת מחזיקי איגרות חוב, יצוין הדבר ותתואר הסיבה לדרישה והפעולות שננקטו על ידי החברה לפי דרישת הנאמן; שונו או הוצע לשנות במהלך תקופת הדיווח את תנאי איגרות החוב – יצוינו השינויים, המועד שבו נכנסו או צפויים להיכנס לתוקף והדרך שבה אושר השינוי או צפוי השינוי להיות מאושר;

8. יובא תיאור הנכסים המשועבדים להבטחת התחייבויות החברה על פי איגרות החוב, ככל שישנם, סוג השעבוד ודרגתו לרבות ערכם של הנכסים המשועבדים בדוחות הכספיים של החברה, ובכלל זה כל שינוי שחל בהם במהלך תקופת הדוח; החברה תתאר כל הגבלה שחלה עליו בקשר עם יצירת שעבודים נוספים על נכסיה או בקשר לסמכותה להנפיק איגרות חוב נוספות; החברה תציין האם השעבודים שהיא התחייבה להם בתשקיף או בכל מועד אחר תקפים על פי כל דין ומסמכי ההתאגדות של החברה; יובאו פרטים בדבר תנאים שנקבעו באיגרות החוב לשינוי, שחרור, החלפה או ביטול של שעבוד, ערבות או התחייבות אחרת שניתנו להבטחת התחייבויות החברה על פי איגרות החוב וכן פרטים בדבר כל שינוי, שחרור, החלפה או ביטול כאמור שחלו במהלך תקופת הדוח והדרך שבה אושרו; בסעיף זה, "נכס משועבד" – נכס המשועבד להבטחת התחייבויות החברה על פי איגרות החוב, למעט נכס המשועבד במסגרת שעבוד שוטף על כלל נכסי החברה.

תוספת חמישית – תזרים מזומנים חזוי

1. פירוט המקורות הכספיים הנכללים בגילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי ייעשה בהבחנה בין המקורות הנובעים מפעילותה של החברה לבין מקורות הנובעים לחברה מחברה מאוחדת או מחברה כלולה כהגדרתם בכללי חשבונאות הבין לאומיים (בתוספת זו – חברה מוחזקת), ובפילוח לפי מקורות הנובעים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון, ויחולו הוראות אלה:

א. צפתה החברה תזרים מזומנים שלילי מפעילות שוטפת – תציין עובדה זו;

ב. במסגרת הפילוח לפעילות השקעה ופעילות מימון יינתן גילוי לכל מקור הנובע מפעילויות אלה, ולגבי חברה שעיקר פעילותה רכישה או הקמה ומימוש של נכסים מהותיים, ובתקופת תזרים המזומנים החזוי צפויים מימושים מהותיים של נכסים, יינתן גילוי לכל מקור הנובע גם מפעילות שוטפת.

2. גילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי לא יכלול מקורות כספיים הנובעים לחברה מחברה מוחזקת, ובכלל זה דיבידנדים, דמי ניהול או החזרי הלוואות, אלא אם כן הניח הדירקטוריון את דעתו כי קבלתם במועד המתוכנן צפויה, וזאת לאחר שבחן את קיומן של מגבלות על העברת המקורות לחברה ונחה דעתו כי אין חשש סביר שמגבלות כאמור ימנעו את העברות המקורות הכספיים לחברה.

3. על אף האמור בסעיף 2, רשאי החברה לכלול במסגרת המקורות הכספיים דיבידנד מחברה שבה מחזיק החברה מניות ושאינה בשליטתו, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

א. חלוקת הדיבידנד צפויה כחלק ממדיניות מוצהרת או משתמעת של החברה שבה מחזיק החברה מניות ושאינה בשליטתו;

ב. לא ידוע לחברה על מגבלות המקימות חשש סביר לקבלת הדיבידנד.

4. פירוט ההתחייבויות הקיימות והצפויות הנכללות בגילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי ייעשה בהבחנה בין התחייבויות הנובעות מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון, ובפילוח כמפורט להלן:

ג. התחייבויות הנובעות מאשראי מתאגידים בנקאיים;

ד. התחייבויות הנובעות מהנפקת תעודות התחייבות של החברה, לרבות ניירות ערך מסחריים של החברה, בהבחנה בין תעודות התחייבות שהוצעו לציבור לבין תעודות התחייבות שהציע החברה בהצעה פרטית כהגדרתה בתקנות ניירות ערך (הצעה פרטית של ניירות ערך בחברה רשומה), התש"ס-2000;

ה. התחייבויות מנותני אשראי אחרים;

ו. התחייבויות חוזיות כספיות אחרות, בלתי הדירות – לפי סוגי ההתחייבויות.

5. חל מועד פירעון התחייבות מהותית במהלך ששת החודשים הראשונים של תקופת

תזרים המזומנים החזוי, יציין החברה מועד זה ויפרט את המקורות הכספיים המיועדים לפירעון ההתחייבות האמורה, בזיהוי נפרד ומדויק של כל מקור כספי וציון הסכום הכספי הצפוי ממנוי; ואולם אם הדבר עלול למנוע השלמת פעולה של החברה או עסקה שהחברה צד לה או שיש לו עניין בה, או להרע באופן ניכר את תנאיה, רשאי החברה לפרט את סוג המקור בלי לזהותו במדויק, ובלבד שלא פורסם ברבים מידע בדבר אותו אירוע או עניין ושהחברה נתן גילוי לכך שפעל לפי הוראה זו.

6. גילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי יוצג בצורה טבלאית כמפורט בסעיף (3), ולפי התקופות המפורטות להלן:

א. מתום שנת הדיווח עד תום שנת הדיווח העוקבת, או מיום הדוח עד תום אותה שנה, לפי העניין;

ב. שנת הדיווח העוקבת המלאה;

ג. יתרת התקופה עד תום תקופת תזרים המזומנים החזוי.

7. פרסמה החברה גילוי בדבר תזרים מזומנים חזוי, אחד או יותר, במהלך שנת דיווח (בסעיף זה – תזמ"ז חזוי קודם), תצרף לדוח הדירקטוריון הנכלל בדוח השנתי בשל אותה שנה טבלת השוואה, לפי המתכונת שבסעיף 8(4), בין נתוני גילויי התזמ"ז החזוי הקודמים, המוקדם מביניהם, לבין נתוני תזרים המזומנים כפי שהיו בפועל, והכל בהתייחס לתקופה שכבר חלפה; טבלת ההשוואה תתייחס לנתונים שלגביהם היתה סטייה מהותית בין התחזית לבין הביצוע בפועל, ויובאו הסברי הדירקטוריון לסטייה זו.

8. מבנה גילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי –

(א) מבנה גילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי השנתי יהיה כמפורט להלן:

	1 בינואר עד 31 בדצמבר בשנה העוקבת	1 בינואר עד 31 בדצמבר בשנה שלאחר השנה העוקבת
יתרת פתיחה	XXXXX	YYYYY [1]
מקורות סולו:		
תזרים מזומנים מפעילות שוטפת		
תזרים מזומנים מפעילות מימון		
הלוואה מתאגיד בנקאי (דוגמה להמחשה)		
הנפקת מניות ואופציות (סדרה 2) (דוגמה להמחשה)		
תזרים מזומנים מפעילות השקעה		
מכירה של נכסים (דוגמה להמחשה)		
פדיון פיקדונות לזמן ארוך (דוגמה להמחשה)		
מקורות מחברה מוחזקת:		
מפעילות שוטפת במוחזקות – דיבידנד		
מפעילות שוטפת במוחזקות – דמי ניהול		
מפעילות שוטפת במוחזקות – החזר הלוואה		
מגיוס הון במוחזקות – קבלת הלוואה		
מגיוס הון במוחזקות – החזר הלוואה שניתנה		
התחייבויות צפויות (שימושים צפויים):		
תזרים מזומנים לפעילות מימון		
פירעון הלוואה מתאגיד בנקאי (דוגמה להמחשה)		
פירעון קרן איגרות חוב (סדרה ג') (דוגמה להמחשה)		
תזרים מזומנים לפעילות השקעה		
רכישת נדל"ן להשקעה (דוגמה להמחשה)		
רכישה של נכס מניב (דוגמה להמחשה)		
יתרת סגירה	YYYYY	ZZZZZ

1 שווה ליתרת הסגירה של התקופה הקודמת.

(ב) מבנה גילוי בדבר תזרים המזומנים החזוי ברבעון יהיה כמפורט להלן:

	מיום הדוח עד תום שנת דיווח נוכחית	שנת דיווח עוקבת מלאה	יתרת תקופת תזרים המזומנים החזוי
(דוגמה להמחשה)	1/4/2011 עד 31/12/2011	1/1/2012 עד 31/12/2012	1/1/2013 עד 31/3/2013
יתרת פתיחה	XXXXX	YYYYY [2]	ZZZZZ [2]
מקורות סולו:			
תזרים מזומנים מפעילות שוטפת			
תזרים מזומנים מפעילות מימון			
הלוואה מתאגיד בנקאי (דוגמה להמחשה)			
הנפקת מניות ואופציות (סדרה 2) (דוגמה להמחשה)			
תזרים מזומנים מפעילות השקעה			
מכירה נכסים (דוגמה להמחשה)			
פדיון פיקדונות לזמן ארוך (דוגמה להמחשה)			
מקורות מחברה מוחזקת:			
מפעילות שוטפת במוחזקות – דיבידנד			
מפעילות שוטפת במוחזקות – דמי ניהול			
מפעילות שוטפת במוחזקות – החזר הלוואה			
מגיוס הון במוחזקות – קבלת הלוואה			
מגיוס הון במוחזקות – החזר הלוואה שניתנה			
התחייבויות צפויות (שימושים צפויים):			
תזרים מזומנים לפעילות מימון			
פירעון הלוואה מתאגיד בנקאי (דוגמה להמחשה)			
פירעון קרן איגרות חוב (סדרה ג') (דוגמה להמחשה)			
תזרים מזומנים לפעילות השקעה			
רכישת מניב (דוגמה להמחשה)			
יתרת סגירה	YYYYY	ZZZZZ	

2 שווה ליתרת הסגירה של התקופה הקודמת.

(4) טבלת ההשוואה לפי סעיף (2) תוצג בהתאם למתכונת שלהלן:

	1 בינואר עד 31 בדצמבר שנה נוכחית (תחזית שפורסמה) [דוגמה להמחשה]	1 בינואר עד 31 בדצמבר שנה נוכחית (בפועל) [דוגמה להמחשה]
מקורות סולו:		
תזרים מפעילות שוטפת		
תזרים מפעילות מימון		
הנפקת איגרות חוב (דוגמה להמחשה)		
תזרים מפעילות השקעה		
מכירת נדל"ן להשקעה (דוגמה להמחשה)		
התחייבויות צפויות (שימושים צפויים):		
תזרים לפעילות מימון		
רכישה עצמית של איגרות חוב (דוגמה להמחשה)		
יתרת סגירה		

<u>תוספת שישית – פרטים שיש לכלול בהערכת שווי מצורפת לדוחות</u>

ענינים שיש להתייחס אליהם בהערכת שווי שצורפה:

1. פירוט וזיהוי נושא ההערכה;
2. פרטי ההתקשרות בין מזמין ההערכה למעריך השווי, לרבות הפרטים האלה:
   (א) זהות התאגיד שהזמין את ההערכה וזהות האורגן בתאגיד כאמור שהחליט על ההתקשרות עם מעריך השווי;
   (ב) מועד ההתקשרות בין מזמין ההערכה למעריך השווי;
   (ג) הסיבות שבעטיין הזמין התאגיד הערכת שווי;
   (ד) שם מעריך השווי, חתימתו על הסכם ההתקשרות ותאריך החתימה; היה מעריך השווי תאגיד, יצורפו גם פרטי נותן הערכת השווי וחתימתו;
   (ה) פרטי השכלתו של מעריך השווי;
   (ו) הסכמה מראש של מעריך השווי לצירוף ההערכה;
   (ז) התניות, אם היו כאלה, לגבי שכר הטרחה שזכאי לו מעריך השווי; כמו כן, מידת ההשפעה שיש להתניות כאמור על תוצאות הערכת השווי;
   (ח) הסכמה, אם ישנה, לשיפוי מעריך השווי בעד עבודתו; היתה הסכמה כאמור, יפורטו בהערכת השווי תנאי השיפוי וזהות נותן השיפוי;
   (ט) פרטים בנוגע לניסיונו של מעריך השווי בביצוע הערכות שווי בהיקפים דומים לאלה של נושא ההערכה הנוכחית או הגבוהים מאלה.
3. הערכת השווי (לענין זה, "שווי" – לרבות שווי מזערי), תכלול פרטים הנוגעים לשווי שנקבע בה, לרבות פרטים אלה:
   (א) השווי שקבע מעריך השווי;
   (ב) תאריך התוקף של ההערכה;
   (ג) ניתוחי רגישות לשווי בהתאם להנחות המהותיות מאוד בהערכה;
   (ד) היה נושא ההערכה פריט המוצג בדוחות הכספיים של החברה, יצוין ערכו כפי שהוא מופיע בדוחות הכספיים הסמוכים לתאריך התוקף של ההערכה;
   (ה) היה נושא ההערכה חברה, יצוין בדוחות הכספיים ההון העצמי של החברה המוערכת. היה נשוא ההערכה חברה שהוערכה על ידי המעריך ב- 3 שנים שקדמו להערכה זו, יובאו מועדי הערכות אלו, שווי שנקבע והנסיבות בהן ניתנה הערכת השווי.
   (ו) סטה השווי שנקבע בהערכת השווי בעשרים וחמישה אחוזים או יותר,

מהשווי הנגזר מעסקאות קודמות כאמור, יוסברו ההפרש בין שווי כאמור להערכת השווי וההצדקה לכך;

(ז) סטה השווי שנקבע בהערכת השווי בארבעים אחוזים או יותר מהשווי שנקבע בהערכות שווי אחרות שנמסרו לרשות במסגרת דיווח בנושא ההערכה, במהלך השנתיים שקדמו להערכת השווי, יובאו הנתונים מהערכות השווי האחרות וההנחות שבבסיסן;

(ח) שינויים מהותיים בהערכת השווי שנעשו בעקבות בקשות גילוי או הבהרה של הרשות או של עובד שהיא הסמיכה לכך.

4. הערכת השווי תכלול פרטים הנוגעים לשיטת עריכתה, לרבות אלה:

(א) העובדות, ההנחות, החישובים והתחזיות שעליהם הסתמך מעריך השווי;

(ב) גורמי המפתח אשר עשויים להשפיע על התחזיות;

(ג) הנחות ותחזיות שמסרה החברה ושהערכת השווי מתבססת עליהן; מעריך השווי יציין בהערכת השווי אם עשה שינויים מהותיים בהנחות ובתחזיות האמורות לצורך הערכת השווי וכן יפרט את בדיקות הסבירות שביצע ביחס להנחות ולתחזיות אלה;

(ד) השיטה ששימשה את מעריך השווי בהכנת הערכת השווי והנימוקים לבחירתו בשיטה זו; היתה שיטת החישוב שבחר בה מעריך השווי שונה משיטת היוון תזרים המזומנים, יסביר מעריך השווי מדוע נבחרה שיטה זו;

(ה) מקורות המידע שעמדו לרשות מעריך השווי; היו לדעת מעריך השווי מקורות מידע אחרים שראוי היה לעשות בהם שימוש לצורך הערכת השווי, ונבצר ממנו לקבלם או להשיגם, יגלה מעריך השווי גילוי עובדה זו בציון הסיבה לכך;

(ו) בחר מעריך השווי לעשות שימוש בשיעור היוון, יפורט שיעור ההיוון שנבחר ויינתנו הסברים מפורטים לבחירה בשיעור היוון זה ולאופן חישובו;

5. הערכת השווי תכלול פרטים על הערכות שווי קודמות של נושא ההערכה שעשה אותו מעריך שווי, לרבות פרטים אלה:

(א) ניתנה הערכת שווי קודמת בשלוש השנים שקדמו לתאריך התוקף של הערכת השווי, יפרט מעריך השווי את תאריך התוקף של הערכות השווי הקודמות, את השווי שנקבע בהן ואת הסיבות שבעטיין ניתנו;

(ב) סטה השווי שנקבע בהערכות השווי הקודמות בעשרים אחוזים או יותר מהשווי שנקבע בהערכת השווי, סטה הרווח או ההפסד שחושב בהתאם להערכות השווי הקודמות בעשרה אחוזים או יותר מהרווח או ההפסד שמחושב לפי הערכת השווי, או ששיטת ההערכה בהערכת השווי היתה שונה משיטת ההערכה בהערכות השווי הקודמות, ייתן לכך מערייך השווי

גילוי ויסביר את השינויים העיקריים בהנחות ובאמדנים המהותיים בציון העובדות שהביאו לשינויים אלה;

(ג) היו הפרשים בין התוצאות הכספיות שהונחו בבסיס הערכות השווי הקודמות לבין התוצאות הכספיות בפועל, יצוינו הפרשים אלה ויינתן להם הסבר.

6. הסתמכה הערכת שווי על הערכות מהותיות של מומחים נוספים –

(א) יצורפו להערכת השווי ההערכות של המומחים הנוספים.

(ב) יובאו כל הפרטים הנדרשים גם ביחס להערכות המומחים הנוספים, בשינויים המחויבים.

<u>תוספת שביעית – חוות דעת אקטוארית</u>

החברה תצרף חוות דעת אקטוארית לגבי נכונות והתאמת ההצגה האקטוארית של התחייבויות החברה בגין יחסי עובד ומעביד, לרבות תנאי העסקה ותנאי פרישה; חוות הדעת תכלול, בין היתר, את הפרטים הבאים:

(1) מידע אודות האקטואר –

א. השכלתו;

ב. ניסיונו המקצועי, לרבות עבודות שביצע עבור תאגידים אחרים או בחברות ממשלתיות אחרות, עבודות עבור תאגידים בתחום הפעילות של החברה בעלי היקף כספי ורמת מורכבות דומים, תוך ציון שנות הניסיון שצבר בתחום האקטואריה.

(2) הצהרה של האקטואר בנוסח שבנספח א לתוספת זו.

(3) הנתונים וההנחות ששימשו בעריכת חוות הדעת, לרבות כל אלה:

א. הסביבה החוקית והעסקית החלה על העסקת עובדים בחברה;

ב. מדיניות החברה והממשלה בעניינים הנוגעים לחוות הדעת;

ג. התקינה החשבונאית החלה על החברה;

ד. תיאור ופירוט רכיבי ההטבות הניתנות לעובדים שבוצעה בגינן הערכה אקטוארית, מקור הנתונים והאחריות עליהם;

ה. בסיס הנתונים שעליו מבוססות ההנחות האקטואריות והתייחסות לכך שההנחות האקטואריות מבוססות על מסד נתונים עדכני;

ו. תיאור שיטת החישוב ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות ותוצאות ההערכה;

ז. אופן תשלום ההטבות וניהול הנכסים המיועדים לכיסוי ההתחייבות בגין יחסי עובד מעביד, לרבות השתתפות העובדים;

ח. הסבר לגבי השינויים המהותיים בהטבות, בנתונים, בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה בשנה קודמת ותוך התייחסות לסיכונים המיוחדים להם חשופה החברה בעניין זה;

ט. מידת ההשפעה של השינויים המהותיים הנ"ל על ההתחייבות בגין יחסי עובד מעביד בדוחות הכספיים של החברה.

(4) ההנחות הנדרשות לצורך ההערכה האקטוארית של ההטבות לעובדים, כפי שהעריכה אותן החברה ואשר אושרו על ידי הדירקטוריון של החברה, לרבות כל אלה:

א. שיעור גידול השכר העתידי;

ב. גיל הפרישה (יש לציין באם יש הבחנה בין גבר לאישה);

ג. שיעור העזיבה השנתית החזוי, תוך התייחסות לסיבות עזיבה אפשריות;

ד. שיעור המקרים בהם עובדים נפגעים במהלך העבודה – מחולק לפי מהות הפגיעה והשפעתה על כושר העבודה של העובד;

ה. שיעור העובדים שפורשים בפרישה מוקדמת;

ו. לוחות תמותה, הן במהלך תקופת ההעסקה והן אחריה;

ז. שיעור ההיוון.

תוספת שביעית (נספח א')-

הצהרת אקטואר

התבקשתי על ידי _____[שם החברה]_____ (להלן – החברה) להעריך את התחייבויותיה בגין יחסי עובד מעביד ליום _____ (להלן – חוות הדעת), בהתאם לחוזרי רשות החברות הממשלתיות וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

אני מצהיר בזאת בקשר לחוות הדעת כדלקמן:

(1) אין לי כל קשרים עסקיים או אחרים עם החברה, חברות קשורות שלה ובעלי עניין בה או עם בן משפחה של מי מהם, מלבד עריכת חוות הדעת.

או לחילופין –

להלן פרטים בדבר הקשרים העסקיים והאחרים שלי עם החברה, חברות קשורות שלה ובעלי עניין בה או עם בן משפחה של מי מהם:

_____

_____

_____

(2) עבודתי כאקטואר חיצוני של החברה אינה יוצרת לי ניגוד עניינים.

(3) ידוע לי כי חוות הדעת נערכת לצורך הדוחות הכספיים של החברה ליום _____ ואני מסכים כי היא תיכלל בהם.

(4) לצורך עריכת חוות הדעת הסתמכתי על נתונים אשר נמסרו לי על ידי החברה. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך עריכתה.

(5) במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים.

(6) ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי והמפורטות בסעיף ___ לחוות הדעת נקבעו על ידי החברה.

(7) לאחר שבחנתי את הנתונים וההנחות הנזכרים בסעיפים 4 עד 6 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הם סבירים, הולמים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך עריכת חוות הדעת.

(8) השיטות לביצוע הערכת ההתחייבויות בגין יחסי עובד מעביד נקבעו ויושמו על ידי, לפי מיטב ניסיוני המקצועי, בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, חוזרי רשות החברות הממשלתיות ולתקינה החשבונאית החלה על החברה.

(9) למיטב ידיעתי, ההערכה האקטוארית שנכללה בחוות דעתי, משקפת את ההתחייבות של החברה בגין יחסי עובד מעביד ליום_____.

_____ _____ _____

תאריך שם האקטואר חתימה

תוספת שמינית – פטור לחברות קטנות ובינוניות מהגשת דוחות ביניים

(1) הגדרות בתוספת זו

- "חברה קטנה" - חברה אשר מתקיימים בה במצטבר התנאים הבאים ושאין לה חובה לערוך דוחות כספיים ביניים מכוח דין אחר:
  - היקף הנכסים שלה במאוחד, על פי המאזן בכל אחת מ-3 השנים האחרונות, קטן מ-200 מיליון ₪.
  - סך ההכנסות במאוחד, על פי דוחות רווח או הפסד בכל אחת מ-3 השנים האחרונות, קטן מ-200 מיליון ₪.
  - סיווג החברה קטן או שווה ל-5.

"חברה בינונית" – חברה אשר מתקיימים בה במצטבר התנאים הבאים ושאין לה חובה לערוך דוחות כספיים ביניים מכוח דין אחר:

- חברה שאינה קטנה.
  - היקף הנכסים שלה במאוחד, על פי המאזן בכל אחת מ-3 השנים האחרונות, קטן מ-1 מיליארד ₪.
  - סך ההכנסות במאוחד, על פי דוחות רווח והפסד בכל אחת מ-3 השנים האחרונות, קטן מ-1 מיליארד ₪.
  - סיווג החברה קטן או שווה ל-8.

(2) חברות קטנות, העונות על הקריטריונים שלעיל, ולמעט חברות בנות ממשלתיות, רשאיות לפנות לרשות בבקשה לקבלת פטור מהגשת דוחות ביניים.

(3) חברות בינוניות, העונות על הקריטריונים שלעיל, ולמעט חברות בנות ממשלתיות, רשאיות לפנות לרשות בבקשה לקבלת פטור מהגשת דוחות ביניים לרבעון הראשון ולרבעון השלישי של השנה.

(4) חברות בנות ממשלתיות תקבלנה פטור מהגשת דוחות ביניים בהתאם לפטור שיתקבל בחברה האם, ככל שיתקבל.

(5) חברות אשר קיבלו פטור ואשר מצבן השתנה ביחס לאחד מהקריטריונים לעיל, תהיינה חייבות לדווח על כך לרשות החברות מיד עם היוודע להן על השינוי, או על הצפי לשינוי.

(6) על אף האמור בסעיפים 2-3 לעיל רשות החברות תהא רשאית להתחשב בשיקולים נוספים לצורך ההחלטה על מתן הפטור, כגון הליכי הפרטה של החברה, שינויים מבניים, מטרות החברה, צפי להתפתחות החברה וכיו"ב.

תוספת תשיעית – גילויים לגבי פרויקטים בביצוע

טבלה א1 - תיאור טבלאי כללי של פרויקטים מהותיים[3] בביצוע

דוח התקדמות כללי של פרויקטים בביצוע[4]												
שם הפרויקט	מועד תחילת ביצוע	היקף כספי כולל מוערך			מועד לסיום		היקף כספי שבוצע			שיעור ביצוע[5]		
		כפי שעודכן בדיווח השנתי האחרון	עדכון השנה	סה"כ	תחילת השנה	מועד סיום צפוי נוכחי	תחילת השנה	עדכון השנה	סה"כ	תחילת השנה	ביצוע השנה	סה"כ ביצוע
פרויקט YY												
שלב A[6]												
שלב B												
שלב C												
שלב D												
שלב E												
סה"כ פרויקט YY												

3 יש לפרט את אופן הגדרת פרויקט מהותי.
4 בכל מקום שנתון מסוים שנדרש אינו רלבנטי לפעילות החברה לציין "לא רלבנטי".
5 יש לפרט את אופן חישוב שיעור הביצוע (הנדסי או כספי).
6 שלב מהותי בפרויקט מהותי

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים

דוח התקדמות כללי של פרויקטים בביצוע - המשך														
שם הפרויקט	סטטוס[7]	תמורות שהתקבלו				הכנסות שהוכרו בדוחות הכספיים			רווח או הפסד שהוכר בדוחות הכספיים			רווח/הפסד כולל צפוי		
		תחילת השנה	עדכון השנה	סה"כ		תחילת השנה	עדכון השנה	סה"כ	תחילת השנה	עדכון השנה	סה"כ	תחילת השנה	עדכון השנה	סה"כ
פרויקט YY														
שלב A														
שלב B														
שלב C														
שלב D														
שלב E														
סה"כ פרויקט YY														

7 לציין: הושלם/מתקדם כמתוכנן/בעיכוב משמעותי.

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים וביניים

טבלה א2 - תיאור טבלאי של פרויקט בביצוע

דוח התקדמות פרויקט YY														
					תחילת שנה					עדכון השנה			סה"כ	
תיאור הפרויקט [תיאור מילולי]														
שלבים בפרויקט [תיאור מילולי]														
זהות נותן אשראי לפרויקט														
תנאי אשראי														
סכום אשראי														
עלויות אשראי שנזקפו לעלות הפרויקט														
שלב A														
	תיאור שלב [תיאור מילולי]													
	שיטת ההכרה בהכנסה תיאור מילולי]													
	התחלת/ סיום ביצוע תלויה בשלב													

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים ובינייים

דוח התקדמות פרויקט YY								
	תחילת שנה					עדכון השנה		סה"כ
	זהות הקבלן המבצע							
		תיאור העבודה [תיאור מילולי]						
		תיאור העבודה שבוצעה [תיאור מילולי]						
		היקף כספי חוזי כולל						
		היקף כספי שבוצע						
		שיעור ביצוע (הנדסי/ כספי)						
		סכומים ששולמו						
		סכומים לשלם						
		סכומים במחלוקת שלא הוכרו בדוחות						
			תיאור המחלוקת [תיאור מילולי]					
			סכומים					
			תיאור הבירור [תיאור מילולי]					
	תלות בספקים		זהות הספקים ומהות התלות [תיאור מילולי]					

3.3. חוזר דוחות כספיים - דוחות שנתיים ובינייים

<u>טבלה א3 - תיאור טבלאי של פרויקטים להקמת רכוש קבוע מהותי</u>[8]

דוח התקדמות כללי של פרויקטים להקמת רכוש קבוע										
שם הפרויקט	תיאור הפרויקט	מועד תחילת ביצוע	תקציב כספי כולל מוערך			מועד לסיום	היקף כספי שבוצע			שיעור ביצוע[9]		
			תחילת השנה	עדכון השנה	סה"כ		תחילת השנה	עדכון השנה	סה"כ	תחילת השנה	ביצוע השנה	סה"כ ביצוע
פרויקט AB												
פרויקט CD												

8 יש לפרט את האופן בו הגדירה החברה פרויקט להקמת רכוש קבוע כמהותי

9 יש לפרט את אופן חישוב שיעור הביצוע (הנדסי או כספי).

